

Odd Frank Vaage

Fritidsaktiviteter 1997-2014

Barn og voksnes idrettsaktiviteter, friluftsliv
og kulturaktiviteter

Resultater fra Levekårsundersøkelsene

Odd Frank Vaage

Fritidsaktiviteter 1997-2014

Barn og voksnes idrettsaktiviteter, friluftsliv og kulturaktiviteter

Resultater fra Levekårsundersøkelsene

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert juni 2015	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-9160-9 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-9161-6 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Statistisk sentralbyrå (SSB) har i 1997, 2001, 2004, 2007, 2011, 2013 og 2014 gjennomført representative landsomfattende undersøkelser om nordmenns levekår der trening, mosjon og friluftsliv har vært et sentralt tema. I 2007 og 2013 ble det også stilt noen spørsmål om kulturaktiviteter, bruk av kulturtilbud og bruk av noen sentrale medietilbud. I alle undersøkelsene var hovedutvalget personer i alderen 16 år og eldre. I 1997, 2001, 2007 og 2013 ble det også stilt spørsmål til et utvalg barn i alderen 6-15 år.

I denne rapporten er det brukt mest resultater fra de tre siste undersøkelsene, som det i liten grad er blitt publisert tall fra tidligere. Det gjelder altså 2011-, 2014- og i særlig grad 2013-undersøkelsen. Det er også gjort en del sammenligninger med tall fra 1997-, 2001-, 2004- og 2007-undersøkelsene.

Formålet med rapporten er å gi et overblikk over hva de siste års levekårsundersøkelser inneholder av informasjon om nordmenns fritidsaktiviteter, i første rekke når det gjelder trening og mosjon. Rapporten gir også et innblikk i befolkningens friluftslivsaktiviteter og aktiviteter innenfor kultur- og mediebruk. Rapporten er deskriptiv, og brutt ned på ulike bakgrunnskjennetegn.

I kapittel 1 blir datagrunnlaget for rapporten beskrevet. Der blir det også lagt fram noen av rapportens hovedresultater. I kapittel 2, som er det mest omfattende, blir fysiske aktiviteter på fritiden beskrevet både generelt og i detalj. Aktivitet i treningsstudio og utgifter til trening og mosjon blir også omtalt.

I kapittel 3 blir medlemskap og aktiviteter i idrettslag beskrevet. Om idrettsdeltakelse skjer i idrettslag eller på annen måte blir også omtalt. Kapittel 4 er viet til friluftsliv, både hvilke aktiviteter folk deltar i og medlemskap i friluftslivsorganisasjoner.

Kapittel 5 dreier seg om bruk og tilgang til kulturtilbud og kulturaktiviteter. Kapitlet omhandler også bruk av TV, PC og spill, inkludert spill på Internett. I kapittel 6 blir kulturbruk, mediebruk og idrettsaktiviteter sett i sammenheng. Vi ser om det er de samme som er ivrige brukere av alle disse tilbudene, eller er det ulike grupper som er aktive på hvert sitt felt.

Kulturdepartementet har finansiert arbeidet.

Statistisk sentralbyrå, 19. mai 2015

Torbjørn Hægeland

Sammendrag

Formålet med denne rapporten er å gi en beskrivelse av nordmenns fritid slik den framstår i levekårsundersøkelsene fra 1997 til 2014. Hovedvekt er lagt på undersøkelsene fra 2007, 2011, 2013 og 2014. De tre siste undersøkelsene er lite kommentert fra før. De dominerende temaene er trening og mosjon, også kalt fysisk aktivitet, friluftslivsaktiviteter og kulturbruk. Dataene omfatter både voksne i aldersgruppen 16-79 år og barn i alderen 6-15 år. Noen tabeller viser også aktiviteter for personer i alderen 80-89 år og for innvandrere.

Den fysiske aktiviteten i fritiden for å trene eller mosjonere har økt de seinere åra for de voksne (16-79 år). Trening har økt i alle aldersgrupper. Kvinner og menn trener nesten like mye. Blant dem med høy utdanning er andelen som trener størst. Blant barn (6-15 år) trener gutter oftere daglig enn jenter.

En stor del av befolkningen deltar på fotturer, skigåing og sykling i løpet av et år. Mange er også aktive med jogging, svømming og sykling. Skiidrett, jogging, styrketrening og sykling er mest vanlig blant dem med høy utdanning. Blant barna er det flest som trener med sykling, svømming og skiløping. Barn som i størst grad deltar i langrenn og alpint er de som har foreldre med høy inntekt.

De voksne som trener minst en gang i måneden hadde i 2013 en utgift til utstyr, medlemsavgifter eller lignende i forbindelse med trening eller mosjon på omtrent 3776 kr i året. Mens de som går skiturer og sykler i svært liten grad er knyttet til noe idrettslag, er fem av ti blant dem som spiller håndball knyttet til idrettslag. Undersøkelsene viser at det er økende bruk av treningsstudio/helsesenter.

Det er økende antall fotturer og spaserturer blant befolkningen. Blant barn er det flest som deltar på fotturer og utendørs bading i løpet av et år. Gutter er mest på fisketurer, mens jentene er mest på rideturer.

Kinoene er det kulturtilbudet som flest bruker i løpet av et år, men idrettsarrangement og bibliotek blir gjennomsnittlig besøkt flest ganger. I de seinere åra har det vært en økning i andelen som har brukt kinotilbudene. I gjennomsnitt går hver voksen nordmann 21 ganger på kulturtilbud i løpet av et år. Det er flest unge som går på kino. Kvinner er de mest aktive brukere av kulturtilbud. Barn er aktive kulturbrukere. De går i gjennomsnitt på 31 kulturtilbud i løpet av et år. Barn leste i gjennomsnitt 31 bøker i året i 2013. I 2007 var antallet 26 bøker.

Barn bruker i gjennomsnitt 21 timer til TV og PC i uka. 95 prosent av barna bruker PC i løpet av en uke. Det er tre ganger mer PC-bruk blant de eldste barna enn blant de yngste. Gutter bruker mer tid til spill enn jenter det gjør. Barn av foreldre med høy utdanning bruker minst tid på PC og TV. Ivrige boklesere er også ivrige kulturbrukere. Barn bruker kulturtilbud like mye uansett tid til TV-seing. Kulturbruksandelen er lavest blant de barna som ikke leser bøker. Totalt sett er det mest kulturbruk blant de fysisk aktive barna.

Abstract

The purpose of this report is to describe Norwegians' leisure time as it is reported in the surveys of living conditions from 1997 to 2014. The main focus is placed on the surveys from 2007, 2011, 2013 and 2014. Little has been said about the three latest surveys. The dominating themes are training and exercise, otherwise known as physical activities, outdoor activities and cultural activities. The data cover adults in the age group 16-79 years and children in the age group 6-15 years. Some tables also show activities among persons in the age group 80-89 years and among immigrants.

The time spent on training or exercise during leisure time has increased in recent years among the adults (16-79 years). Exercise has increased among all age groups. Women and men exercise almost as much as each other. The group made up of persons with a high level of education is the group that exercises the most. Among children (6-15 years), boys do more daily exercise than girls.

A large part of the population go on walking trips, cross country skiing and cycling in a year. Many are also active with jogging and swimming. Ski sports, jogging, weight training and cycling are most common among persons with a high level of education. Most children exercise by cycling, swimming and cross country skiing. The children that are most likely to do cross country skiing and downhill skiing are those whose parents have a high income.

Adults who exercised at least once a month in 2013 had expenses of around NOK 3 776 in relation to equipment, membership fees etc. for training and exercise. While those who go cross country skiing and cycling are unlikely to be members of a sports club, five out of ten of those who play handball are members of a sports club. The surveys show that use of training studios /health centres is increasing.

Walking trips are becoming ever more popular among the population. Most children go on walking trips and swim outdoors in a year. Boys are most often on fishing trips, while girls are more likely to go horse-riding.

Cinema is the cultural offering that most people use during a year, while sports events and public libraries have the highest number of visitors. Recent years we have seen an increase in the share going to the cinema. On average, every adult Norwegian goes to a cultural offering 21 times in a year. Most young people go to the cinema. Women are the most active users of cultural offerings. Children are also active users of cultural offerings, attending an average of 31 such offerings a year. Children on average read 31 books a year in 2013. In 2007, the corresponding figure was 26.

On average, children spend 21 hours watching TV and using computers in a week. Ninety-five per cent of children use a computer in a typical week. Older children spend three times longer on computers than younger children. Boys spend more time gaming than girls. Children whose parents have a high level of education spend the least amount of time on computers and watching TV. Avid book readers are also keen users of cultural offerings. Children use culture offerings to the same extent irrespective of how much time they spend watching TV. The percentage of culture use is lowest among children who do not read books. Overall, the most physically active children are also the most active users of cultural offerings.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Datagrunnlag og begreper	7
1.1. Datagrunnlag.....	7
1.2. Om undersøkelsene	8
1.3. Noen kjennemerker brukt i publikasjonen	11
2. Trening og mosjon i fritiden	12
2.1. Fysisk aktivitet i fritiden generelt.....	12
2.2. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet	17
2.3. Antall ganger man trener i ulike mosjonsgrener	31
2.4. Eldres fysiske aktiviteter (80-89 år)	42
2.5. Innvandreres fysiske aktiviteter	44
2.6. Antall idrettsgrener i løpet av året.....	47
2.7. Aktivitet i treningsstudio.....	48
2.8. Utgifter til trening og mosjon.....	50
2.9. Noen fritidstilbud for barn i nærmiljøet.....	54
3. Idrett og organisasjonsdeltakelse	56
3.1. Medlemskap og aktivitet i idrettslag.....	56
3.2. Deltakelse i idrett gjennom idrettslag.....	58
4. Friluftsliv	61
4.1. Ulike friluftslivsaktiviteter	61
4.2. Eldres friluftsliv (80-89 år)	72
4.3. Innvandrere og friluftslivsaktiviteter	74
4.4. Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner	75
5. Kultur- og medietilbud	77
5.1. Bruk av kultur- og medietilbud	77
5.2. Egne kulturaktiviteter	86
5.3. Medie- og spillaktiviteter	89
6. Ulike fritidsaktiviteter generelt og i sammenheng	91
6.1. Regelmessige fritidsaktiviteter.....	91
6.2. Sammenhengen mellom medie-/kulturbruk og fysiske aktiviteter.....	93
6.3. Sammenheng mellom mediebruk og kulturbruk	94
Referanser	96
Vedleggstabeller	97
Figurregister	104
Tabellregister	105

1. Datagrunnlag og begreper

1.1. Datagrunnlag

Statistisk sentralbyrå (SSB) har i 1997, 2001, 2004 og 2007 gjennomført representative landsomfattende undersøkelser om nordmenns levekår der trening, mosjon og friluftsliv har vært et sentralt tema. I 2007 ble det også stilt noen spørsmål om kulturaktiviteter, bruk av kulturtilbud og bruk av noen sentrale medietilbud. I 2011- og i 2014-undersøkelsen ble det stilt spørsmål om friluftslivsaktiviteter og i 2013-undersøkelsen ble det stilt spørsmål om idrettsaktiviteter og kulturaktiviteter, slik som i 2007-undersøkelsen. I alle undersøkelsene har hovedutvalget vært personer i alderen 16 år og eldre. I 1997, 2001, 2007 og 2013 ble det også stilt spørsmål til et utvalg barn i alderen 6-15 år.

I denne rapporten er det brukt mest resultater fra de tre siste undersøkelsene, som det i liten grad er blitt publisert tall fra før. Det gjelder altså undersøkelsene i 2011, 2013 og 2014. Det er også gjort en del sammenligninger med tall fra de tidligere undersøkelsene. I en viss grad er det også hentet tall fra tidligere undersøkelser Statistisk sentralbyrå har gjennomført, der det er stilt spørsmål om trening og friluftsliv.

Tallene fra 1997- og 2001-undersøkelsene er i hovedsak basert på spørreskjema på papir som deltakerne i undersøkelsen har mottatt i posten og besvart på egenhånd hjemme. I undersøkelsene fra og med 2004 har spørsmål om fysisk aktivitet i fritiden, stilt til voksne (16 år og eldre) i hovedsak blitt besvart over telefon og svarene registrert elektronisk. Fra og med 2011 er også spørsmålene om friluftslivsaktiviteter blitt besvart via telefonintervjuer. I denne rapporten er det blant de voksne i hovedsak brukt tall for dem i aldersgruppen 16-79 år. Svarene fra barn i alderen 6-15 år er alle besvart ved postsendte papirskjema. De yngste barna har i stor grad fått hjelp av foreldre/foresatte for å besvare spørsmålene. Dokumentasjonsrapporter om datainnsamlingsprosedyrer, svarprosent og spørreskjema brukt i de enkelte undersøkelsene er publisert (se Rørvik 2008, Vrålstad/Wiggen/Thorsen 2012, Thorsen/Revolv 2014, Sandvik/Revolv 2015).

Når det gjelder aldersfordelingen blant barn, er den delt opp i 6-8, 9-12 og 13-15. I tillegg er 6-12 år tatt med i stor grad. Dette er gjort fordi det skal være mulig å sammenligne en del annen publisert statistikk som gjelder barn, der denne aldersoppdelingen er brukt.

I noen tilfeller er tall fra tidligere undersøkelser justert for å bli tilpasset tallene for 2011, 2013 og 2014. Derfor kan tall i tidligere publikasjoner avvike noe fra tallene i denne rapporten.

Der respondentene har oppgitt antall ganger de har deltatt i ulike aktiviteter, er øverste grense satt til 365. Der svarene har vært høyere, har tallet blitt justert ned til 365. Dette skyldes at målet med undersøkelsene har vært å fange opp hvor mange dager i løpet av året man er aktiv på de ulike feltene, ikke hvor mange ganger per dag. Det er bare få forandringer som er gjort i dataene i denne sammenhengen, og det har ikke medført at resultatene er blitt endret i noen betydelig grad.

Fra undersøkelse til undersøkelse har det blitt gjort noen endringer i spørsmålene. Dette kan være gjort ved at spørsmål er utelatt eller føyd til, eller at spørsmålsstilling er blitt forandret. Dette er gjort for å bedre eller øke aktualiteten på spørreskjemaet. Det er også gjort justeringer når spørsmål er flyttet fra papirskjema til intervju. I noen tilfelle har disse endringene ført til at spørsmål ikke lenger er sammenlignbare. Slike sammenligninger er derfor ikke utført i denne rapporten.

I 2007 ble det stilt spørsmål om skiløping/langrenn og alpint bare i tilknytning til spørsmålene om friluftslivsaktiviteter. I tabeller med trenings-/mosjonsaktiviteter er disse tallene brukt, for å gi et bilde av så mange ulike idrettsaktiviteter som mulig. Det er da verd å merke seg at tallene for skiaktiviteter er basert på et annet grunnlag enn de andre aktivitetene. Tester har vist at tallene ikke ville avvike mye fra hverandre, dersom det også for de andre aktivitetene bare ble brukt de som har svart på papirskjemaet.

Kulturbrukstallene som er samlet inn i levekårsundersøkelsene avviker noe fra kulturbrukstall i SSBs kulturbruksundersøkelser. Dette skyldes mest sannsynlig at spørsmålene stilles i to ulike sammenhenger. I levekårsundersøkelsene er spørsmålene stilt i samme undersøkelse som det er stilt spørsmål om bolig, utsatthet for vold og fritid generelt. I Kulturbruksundersøkelsen er hele undersøkelsen rettet inn mot mediebruk og kulturbruk og det er sterkt fokus på slike forhold.

Disse forskjellene kan også ha noe med at dataene til kulturbarometeret samles inn i fire korte perioder fordelt utover året, mens dataene til levekårsundersøkelsen bare samles inn i en lengre periode i første halvår.

1.2. Om undersøkelsene

Utvalg og frafall i levekårsundersøkelsene

Flere årganger av levekårsundersøkelsene er brukt i denne rapporten. Der for blir det også flere utvalg, med ulike utvalgsstørrelser og ulike svarprosent. I tabell 1.1 gjengis utvalgene fra 1997 og framover, med brutto utvalgsstørrelse frafallsprosent og netto utvalgsstørrelse.

Tabell 1.1. Brutto utvalgsstørrelse, svarprosent og nettoutvalgsstørrelse i levekårsundersøkelsene blant voksne og barn i levekårsundersøkelsene i 1997, 2001, 2004, 2007, 2011, 2013 og 2014

Årstall	Alder	Brutto utvalgsstørrelse	Svarprosent	Netto utvalgsstørrelse
1997	16 år og eldre	5 000	68,9	3 363
1997	6-15 år	482	59,3	286
2001	16 år og eldre	5 000	66,9	3 250
2004	16 år og eldre	5 000	69,1	3 340
2004	6-15 år	1 000	63,7	637
2007	16 år og eldre	4 840	66,4	3 212
2007	6-15 år	2 000	59,0	1 189
2011	16 år og eldre	9 429	52,9	4 864
2013	16 år og eldre	11 872	51,7	6 140
2013	6-15 år	2 000	53,0	1 062
2014	16 år og eldre	13 763	53,6	7 373

Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske

usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, SE (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. SE er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. SE forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosentall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

Utvalgsvarians $Var(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

Standardfeil: $SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$

Feilmargin = $2 \cdot SE$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 1 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 1.2. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg.

n: \ P:	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2 500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3 000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1200 enheter har en standardfeil på 1,4 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 2,8 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (37,2 - 42,8) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 37,2 og 42,8 prosent.

Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå andelen motstandere av norsk EU-medlemskap i Norge. Vi har trukket et enkelt tilfeldig utvalg på 3 000 respondenter (n) fra den stemmeberettigede delen av den norske befolkningen, som i 2009 utgjorde omtrent 3 500 000 personer (N). 1 400 (x) av de spurte oppgir at de er motstandere, de resterende 1 600 er enten tilhengere eller usikre. Andelen motstandere er da $x/n = 1\,400 / 3\,000 = 0,467$, eller 46,7 prosent. Siden $n/N = 0,0009$ så kan vi bruke den forenklete formelen for SE og får konfidensintervallet

$$46,7 \pm 2 \sqrt{\frac{46,7(100-46,7)}{3000}} = 46,7 \pm 2(0,91) = 46,7 \pm 1,8.$$

Estimatet for andelen EU-motstandere er altså 46,7 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,8 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 44,9 og 48,5 prosent.

Vi kan også bruke tabell 1. Vi går inn på raden 3 000 og kolonnen 45/55; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 1 leser vi at standardfeilen er 0,9. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $46,7 \pm 2(0,9) = 46,7 \pm 1,8$, som er det samme som over.

1.3. Noen kjennemerker brukt i publikasjonen

Utdanning (16-79 år)

Utdanningsnivå er beregnet på grunnlag av opplysninger om samlet allmennutdanning og yrkesutdanning og hentet fra utdanningsregisteret. Grupperingen bygger på Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk (Standarder for norsk statistikk nr. 7). Utdanning er beregnet for aldersgruppen 16-79 år.

Følgende inndeling er brukt:

- Ungdomsskole: Utdanning med samlet varighet 7-9 år.
- Videregående skole: Utdanning med samlet varighet 10-12 år.
- Universitet/høgskole, kort: Utdanning med samlet varighet 13-16 år.
- Universitet/høgskole, lang: Utdanning med samlet varighet mer enn 16 år.

I tidligere års utdanningsfordeling som er gjengitt i denne publikasjonen, omfatter «Universitet/høgskole, kort» samlet utdanning på 13-14 år. For «Universitet/høgskole, lang» er samlet utdanning minst 15 år.

Yrkesstatus (16-79 år)

Grupperingen av yrker bygger på Standard for yrkesklassifisering (STYRK- 08) (Notater 17/2011).

Disse dataene bygger på svar i intervjuet.

- Yrkesgruppe 1: Administrative ledere og politikere
- Yrkesgruppe 2: Akademiske yrker
- Yrkesgruppe 3: Yrker med kortere høgskole- og universitetsutdanning og teknikere
- Yrkesgruppe 4: Kontor- og kundeserviceyrker
- Yrkesgruppe 5: Salgs-, service- og omsorgsyrker
- Yrkesgruppe 6: Yrker innenfor jordbruk, skogbruk og fiske
- Yrkesgruppe 7: Håndverkere o.l.
- Yrkesgruppe 8: Prosess- og maskinoperatører og transportarbeidere o.l.
- Yrkesgruppe 9: Yrker uten krav til utdanning
- I yrkesgruppe 0: Militære yrker og uoppgitte. Menige plasseres i yrkesgruppe 9, Befal 1 plasseres i yrkesgruppe 3, og befal 2 plasseres i yrkesgruppe 1-2.

Yrkesstatus er beregnet for aldersgruppen 16-79 år.

Pensjonister

Pensjonister omfatter personer med førtidspensjon, alderspensjon, etterlattepensjon, uføretrygd og overgangsstønad til enslige forsørgere. Dataene bygger på svar i intervjuet.

Tettbygd/spredtbygd

Som tettbygde strøk regnes hussamlinger med minst 200 hjemmehørende personer der husene normalt ikke ligger mer enn 50 meter fra hverandre. Disse dataene bygger på svar i intrnuet.

Sentralitet

Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet sett i forhold til tettsteder av ulik størrelse. Tettstedene deles i fire nivåer etter folketall og tilbud av funksjoner. Disse dataene bygger på bostedskommune.

Husholdningsinntekt

Informasjon om husholdningsinntekt er hentet fra Statistisk sentralbyrås inntektsregister. Opplysninger om inntekt per 31.12. året forut for datainnsamlingen. Dataene er innhentet fra flere kilder: Selvangivelsen, ligningsregisteret, lønns- og trekkoppgaveregisteret, NAV, arbeids- og inkluderingsregisteret, Lånekassen og Husbanken.

Fødelandsgrupper

Variabelen fødelandsgrupper er basert på fødelandsregisteret. Følgende tredeling er brukt:

- Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand
- Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS
- Resten av befolkningen

Det er brukt noen ulike bakgrunnsvariabler i tilknytning til barneutvalgene (6-15 år) i forhold til i voksenutvalgene (16-79 år). Dette skyldes dels at det er et mye større utvalg av personer i voksenutvalget, slik at vi kan bruke fylkespar, mens i barneutvalgene bruker vi landsdel. Det er også slik at en del bakgrunnsspørsmål er stilt til de voksne som ikke ser stilt til barna. Derfor bruker vi sentralitet som bakgrunnskjennetegn i tabellene om barns aktiviteter, mens vi bruker bostedsstrøk i tabellene om voksnes aktiviteter.

2. Trening og mosjon i fritiden

2.1. Fysisk aktivitet i fritiden generelt

Flere fysisk aktive på fritiden

Et sentralt spørsmål i levekårsundersøkelsene som omhandler fysiske aktiviteter i fritiden, dreier seg om befolkningens generelle fysiske aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. Tabell 2.1 viser at det i 2013 var kun 5 prosent av personer i alderen 16-79 år som svarte at de aldri driver med denne typen aktiviteter. Omtrent like mange er aktive sjeldnere enn hver måned. Til sammen er det altså 9 prosent som sier de trener sjeldnere enn hver måned eller aldri. 50 prosent sier at de trener 3 ganger i uka eller mer. 20 prosent sier at de trener omtrent daglig.

Tabellen viser også at det har vært en betydelig økning i denne aktiviteten de seinere åra. I 2001 var det 24 prosent som trente sjeldnere enn hver måned eller aldri, i 2007 var tallet 15 prosent. I 2001 var det 28 prosent som hadde trent tre ganger i uka eller mer, i 2007 var tallet 42 prosent. Det har altså vært en økning på 22 prosentpoeng på 12 år. I 2001 ble disse dataene samlet inn ved selvutfylte papirskjemaer, mens dataene i de seinere undersøkelsene ble samlet inn ved telefonintervju. Mest sannsynlig har dette hatt liten påvirkning på forskjellene i resultatene vi finner i undersøkelsene.

Tabell 2.1. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013¹. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
2001	15	9	10	17	21	17	11	1 922
2004	10	7	8	14	21	23	16	3 334
2007	8	7	9	13	20	24	18	3 050
2013	5	4	6	10	23	30	20	5 875

¹ Spørsmålet som ble brukt i 1997 er formulert på en annen måte enn i seinere undersøkelser og svarene er derfor ikke tatt med her.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Kvinner og menn trener nesten like mye

Tabell 2.2 viser forholdet mellom menn og kvinner når det gjelder trening på fritiden. Verken i 2001, 2004, 2007 eller 2013 var det store forskjeller mellom kjønnene. Mens det i 2013 var 48 prosent av mennene som hadde trent 3 ganger i uka eller mer, var andelen 52 prosent blant kvinnene. Økningen fra 2001 til 2013 gjelder begge kjønn. Mens 23 prosent av mennene og 26 prosent av kvinnene hadde trent sjeldnere enn hver måned eller aldri i 2001, var andelen 11 prosent for menn og 9 prosent for kvinner i 2013.

Tabell 2.2. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Menn							
2001	14	9	12	18	19	18	11
2004	11	8	10	14	20	22	15
2007	9	8	11	12	20	22	18
2013	6	5	7	11	22	29	19
Kvinner							
2001	17	9	8	15	23	17	11
2004	9	6	7	15	22	24	17
2007	7	7	8	13	21	25	19
2013	5	4	6	10	23	30	22

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Mange unge og eldre trener mye

Tallene for 2013 i tabell 2.3 viser at det i alle aldersgrupper er nokså få som trener svært sjelden. Blant dem som trener aldri eller sjeldnere enn hver måned er andelen lavest blant 16-19-åringene med 7 prosent og høyest blant dem i alderen 67-79 år med 15 prosent. I de andre aldersgruppene ligger andelen mellom 8 og 11 prosent. Det er en stor gruppe i alle aldersgrupper som trener 3-4 ganger i uka eller mer. Høyest er andelen i alderen 16-19 år, med 68 prosent. Blant de andre aldersgruppene er andelen rundt 40 prosent. Det er verd å merke seg at det ikke er noen gradvis nedgang med alderen i andelen som trener mye. Det viser også tallene for andelen som trener omtrent daglig: Andelen er høyest blant 16-19-åringene med 28 prosent og 67-79-åringene med 25 prosent.

Tabell 2.3. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
16-19 år 2001	8	15	5	14	21	19	18
2004	8	3	6	9	19	29	26
2007	3	5	8	10	15	33	27
2013	2	5	3	7	15	40	28
20-24 år 2001	11	10	11	11	26	19	13
2004	5	9	10	15	17	29	15
2007	7	5	7	16	22	25	18
2013	4	4	8	9	20	35	19
25-34 år 2001	10	14	12	16	24	18	6
2004	8	8	9	12	25	25	14
2007	5	9	14	10	24	24	15
2013	5	6	9	11	22	30	17
35-44 år 2001	12	7	12	19	26	17	7
2004	8	9	10	16	22	22	13
2007	8	9	12	14	20	23	14
2013	5	5	7	11	26	29	15
45-54 år 2001	14	6	9	23	20	16	12
2004	8	6	8	17	22	23	15
2007	9	7	7	12	21	27	17
2013	4	4	6	11	24	31	20
55-66 år 2001	18	7	11	14	20	17	14
2004	12	8	8	14	20	21	17
2007	9	7	9	15	20	21	19
2013	6	4	6	10	25	26	23
67-79 år 2001	32	7	4	15	11	15	16
2004	18	6	6	12	16	20	20
2007	17	6	7	10	18	18	24
2013	10	5	5	10	20	25	25

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Stadig mer trening i alle aldersgrupper

I alle aldersgrupper har det fra 2001 til 2013 vært en nedgang i andelen som trener lite og en tilsvarende økning i andelen som trener mye. Endringen har vært stor både mellom 2001 og 2004, og mellom 2007 og 2013. Endringen har vært størst i

aldersgruppen 16-19 år. Blant dem var det 23 prosent som trente aldri eller sjeldnere enn hver måned i 2001. I 2013 var andelen 7 prosent. 37 prosent trente 3-4 ganger i uka eller mer i 2001. Andelen var 68 prosent i 2013. Endringen har også vært stor blant 67-79-åringene. Blant dem var det 32 prosent som aldri trente i 2001. I 2013 var andelen 10 prosent. I denne gruppen var det i 2001 31 prosent som trente 3-4 ganger i uka eller mer. I 2013 var andelen 50 prosent. Også i de andre aldersgruppene har det vært en kraftig økning i andelen som trener mye.

Størst andel som trener blant dem med høy utdanning

Tabell 2.4 viser trening og mosjonering på fritiden i 2013 etter noen bakgrunnsvariabler. Tabellen viser at det er en nokså tydelig sammenheng mellom utdanning og trening. Mens 15 prosent av dem som har bare grunnskole trener aldri eller sjeldnere enn hver måned, er andelen 4 prosent blant dem som har lang universitets- eller høyskoleutdanning. Blant dem som trener 3-4 ganger i uka, er det også en tydelig sammenheng mellom treningsiver og utdanning. På alle utdanningsnivåer ligger andelen som trener omtrent daglig på eller rundt 20 prosent. En stor gruppe i alle aldre er altså ivrige mosjonister. Tabell 2.4 i rapporten fra 2007-undersøkelsen (Vaage, 2009) viser mye av de samme tendensene.

Husholdningsinntekt har ikke samme betydning som utdanning for treningsiveren. Det er ikke noe klart inntektsmessig skille verken blant dem som trener lite eller blant dem som trener mye. Det er likevel de som tjener mest som i minst grad trener lite, det vil si aldri eller sjeldnere enn hver måned.

Tabell 2.4. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter utdanning, husholdningsinntekt, bosted og fylkespar. 16-79 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent Daglig	Antall svar
Grunnskole	9	6	7	10	20	26	22	1 171
Videregående skole	5	5	7	11	23	29	20	2 435
Universitet/høgskole, kort	3	3	6	9	26	33	20	1 586
Universitet/høgskole, lang	1	3	5	11	23	38	18	619
Under 350 tusen	7	7	6	10	20	29	20	1 240
350-499 tusen	7	5	7	10	21	25	24	991
500-699 tusen	6	4	8	11	22	28	19	1 509
700-849 tusen	3	4	6	12	27	30	17	997
850 tusen eller mer	3	2	6	9	25	36	20	1 138
Tettbygd 100 000 el. flere	5	4	6	10	24	31	19	2 049
Tettbygd 20 000-99 000	6	4	6	8	25	31	20	762
Tettbygd under 20 000	5	5	7	10	22	29	21	1 799
Spredtbygd	6	6	7	13	21	27	20	1 213
Østfold/Vestfold	5	5	7	11	24	29	20	563
Akershus	5	6	6	9	25	30	19	692
Oslo	6	4	7	11	23	32	17	731
Hedmark/Oppland	6	6	8	11	20	26	22	440
Buskerud/Telemark	7	5	7	11	21	28	21	482
Agder/Rogaland	6	5	6	10	24	28	21	842
Hordaland/Sogn og Fjordane ...	5	4	8	11	21	30	20	719
Møre og Romsdal	6	4	9	11	17	33	19	248
Trøndelag	4	5	5	11	26	29	20	551
Nordland	3	7	6	8	21	30	25	309
Troms/Finnmark	8	5	4	10	23	29	22	261

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Trening på fritiden ikke noe typisk byfenomen

Det er neppe grunnlag i tallene for å si at det er klart skille i treningsaktiviteten etter om man bor i by eller på landet. Både de som trener lite og de som trener mye bor i omtrent like stor grad i store byer, i små byer, på tettsteder og i spredtbygde strøk. I tettbygde strøk med 100 000 personer eller flere er det 50 prosent som trener 3-4 ganger i uka eller mer. I spredtbygde strøk er andelen 47. Denne forskjellen i dataene er så liten at det ikke med sikkerhet kan fastslås at det er noen reell forskjell blant disse to befolkningsgruppene totalt sett.

Det er heller ikke noen klare trekk i dataene som viser at det er store forskjeller i treningsiveren blant befolkningen i ulike deler av landet. Fordelingen etter fylkespar viser at andelen som trener lite eller ingenting er temmelig jevn i ulike deler av landet. Det samme gjelder andelen som trener 3-4 ganger i uka eller mer.

En av ti barn trener aldri

Videre skal vi se på hvor ofte barn driver med fysisk aktivitet, altså data hentet fra barneutvalget. Tabell 2.5 viser fysisk aktivitet blant barn i alderen 6-15 år i 2004, 2007 og 2013. Tallene for 2013 viser at det var 9 prosent i denne gruppen som aldri hadde vært fysisk aktive på fritiden for å trene eller mosjonere. Tar vi med dem som var aktive sjeldnere enn hver måned, får vi 13 prosent. Det er ikke dermed sagt at disse barna ikke er fysisk aktive i dagliglivet, men denne aktiviteten har ikke trening eller mosjon som formål.

6-15-åringer trener ikke så ofte som 16-19-åringer

I 2013 var det 38 prosent av barna i alderen 6-15 år som trente 3-4 ganger i uka eller mer. Dette var en økning fra 30 prosent i 2004. Blant 16-19-åringer var andelen 68 prosent i 2013 (se tabell 2.3), altså en langt høyere andel enn blant 6-15 åringene. Det er tydelig at barna i mye større grad enn de unge trener 1-2 ganger i uka (47 prosent mot 18 prosent blant de unge).

Tabell 2.5. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn	1-2 ganger	1 gang	2 ganger	3-4 ganger	Omtrent	Antall
		hver mnd.	i mnd.	i uka	i uka	i uka	daglig	svar
2004								
Alle	8	3	5	25	29	22	8	626
Gutter	9	3	5	20	31	21	11	296
Jenter	7	3	6	30	26	22	5	330
6-12 år	9	3	5	31	33	15	4	443
13-15 år	4	4	7	12	19	37	17	183
2007								
Alle	7	4	5	18	29	26	11	1 036
Gutter	7	4	4	17	27	26	14	534
Jenter	7	4	5	20	30	26	8	502
6-12 år	9	4	4	22	31	24	6	698
13-15 år	4	5	5	11	25	30	20	338
2013								
Alle	9	4	3	18	28	28	10	920
Gutter	10	4	2	15	27	30	12	456
Jenter	8	4	5	21	28	25	9	464
6-12 år	11	3	3	22	30	23	7	621
13-15 år	3	5	5	8	23	38	17	299

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Gutter trener oftere daglig enn jenter

Andelen som trente sjelden eller aldri er omtrent like stor blant gutter og jenter. Dette gjelder både for 2013, 2007 og 2004. Alle åra var det også slik at gutter i større grad trente omtrent daglig enn jentene gjorde. Både i 2007 og i 2004 trente 13-15-åringene mer enn 6-12-åringene. I 2013 trente 30 prosent av 6-12-åringene 3-4 ganger i uka eller mer, mens 55 prosent av 13-15-åringene trente så ofte. For 6-12-åringene var andelen lavere i 2004, mens den for 13-15-åringer var nokså lik de to åra.

Eldre barn trener mye mer enn yngre barn

I tabell 2.6 er barna delt i tre aldersgrupper. Tabellen viser tall for 2013. Den viser at det er en tydelig økning i andelen som trener mye med økende alder. Mens 22 prosent av 6-8-åringene trener aldri eller sjeldnere enn hver måned, er andelen 10 prosent blant 9-12-åringer og 8 prosent blant 13-15-åringer. Mens 14 prosent av 6-8-åringene trener 3-4 ganger i uka eller mer, er andelen 43 prosent blant 9-12-åringer og 55 prosent blant 13-15-åringer. Mens 4 prosent av 6-8-åringer trener omtrent daglig, er andelen 4 ganger så stor blant 13-15-åringene.

Tabell 2.6. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder, sentralitet, husholdningsinntekt og landsdel. 6-15 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
6-8 år	19	3	4	32	28	10	4	249
9-12 år	6	4	3	15	31	33	10	372
13-15 år	3	5	5	8	23	38	17	299
Storbyer	7	4	4	16	28	27	14	198
Sentralt	9	4	3	19	27	28	10	344
Mindre sentralt	10	5	6	18	30	23	8	219
Minst sentralt	9	3	1	17	27	34	8	159
Under 600 000	14	5	4	19	27	21	10	230
600 000 - 749 000	11	4	3	18	29	25	10	223
750 000 - 899 000	8	4	3	19	28	29	9	228
900 000 eller mer	3	2	3	16	27	36	12	239
Oslo/Akershus	11	4	4	14	28	28	11	238
Østlandet ellers	6	4	6	18	17	29	10	235
Agder/Rogaland	8	7	1	21	27	30	5	142
Vestlandet	8	2	2	15	35	24	13	151
Trøndelag	4	3	5	24	14	39	12	71
Nord-Norge	15	4	1	25	26	18	11	83

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mest trening blant barn av foreldre som tjener mye

Barna driver med trening og mosjon på fritiden i om lag like stor grad i storbyene som i de minst sentrale strøk (se tabell 2.6). Derimot er det en større andel blant dem som bor i husholdninger med høy inntekt enn blant dem som har lav husholdningsinntekt. Blant barn i gruppen med høyest inntekt er det 46 prosent som trener 3-4 ganger i uka eller mer. Blant barn i den laveste inntektsgruppen er andelen 31 prosent.

Det er en viss forskjell i treningsaktiviteten blant barn i ulike landsdeler. Blant barn som bor i Trøndelag er det noe høyere andel som trener mye enn blant barn som bor i andre deler av landet. Mens det for gjennomsnittet av alle barn i alderen 6-15 år var 38 prosent som hadde trent 3-4 ganger i uka eller mer i 2013, var andelen 51 prosent blant dem som bor i Trøndelag. Lavest var andelen i Nord-Norge, med 29 prosent.

Gutter trener mer enn jenter når alderen øker

Tabell 2.7 viser fysisk aktivitet på fritiden i 2013 blant gutter og jenter i ulike aldersgrupper. Blant 6-8-åringene er det en like stor andel gutter som jenter som trener aldri eller sjeldnere enn hver måned. Andelen som trener mye er større blant gutter enn jenter på dette alderstrinnet. Blant 9-12-åringene finner vi også en større andel gutter enn jenter som trener mye. Blant dem som trener 3-4 ganger i uka eller mer er andelen 47 prosent blant guttene og 39 prosent blant jentene. Blant 13-15-åringene er det også slik at guttene trener mer, men det gjelder de som trener omtrent daglig. Blant guttene er det 20 prosent, blant jentene 14 prosent.

Tabell 2.7. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
Gutter 6-8 år	19	3	3	30	26	14	5	120
Jenter 6-8 år	19	3	4	35	30	5	3	129
Gutter 9-12 år	8	3	1	11	30	36	11	189
Jenter 9-12 år	4	4	4	19	32	30	9	183
Gutter 13-15 år	5	5	3	5	24	39	20	147
Jenter 13-15 år	2	6	7	11	23	38	14	152

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Trener barn mer når mor eller fra trener mye?

I spørreskjemaet om fritid sendt til barn i Levekårsundersøkelsen 2013, ble det stilt spørsmål om mors og fars treningshyppighet. Tabell 2.8 viser at når mor trener svært ofte (4 ganger i uka eller mer) er det 27 prosent av barna som også trener så mye. 17 prosent trener ganske ofte (1-3 ganger i uka) og 20 prosent trener sjelden eller aldri (hver måned eller sjeldnere). Når mor trener sjelden eller aldri er det 22 prosent som trener svært ofte, 29 prosent trener ganske ofte og 35 prosent trener sjelden eller aldri. Det er altså ikke noen direkte sammenheng mellom mors og barn treningshyppighet. Likevel er det en viss sammenheng. Det er altså en noe større sjanse for at barnet trener svært ofte når også mor trener svært ofte.

Tabell 2.8. Mors treningshyppighet/egen treningshyppighet. 6-15 år. 2013. Prosent

Mors treningshyppighet:	Egen treningshyppighet		
	Svært ofte	Ganske ofte	Sjelden/aldri
Svært ofte	27	17	20
Ganske ofte	50	53	45
Sjelden/aldri	22	29	35
Antall svar	352	416	143

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Ser vi på forholdet mellom fars trening og barnets trening (se tabell 2.9), er det også her 27 prosent av barna som trener svært ofte når far trener svært ofte. Det er hele 43 prosent av barna som trener sjelden eller aldri når far trener så lite. Tallene viser altså at det også her er et visst samsvar mellom fars treningshyppighet og barnets. Det er likevel ikke grunnlag ut fra disse tallene å si at treningshyppigheten til far i større grad enn treningshyppigheten til mor samsvarer med barnets treningshyppighet.

Tabell 2.9. Fars treningshyppighet/egen treningshyppighet. 6-15 år . 2013. Prosent

Fars treningshyppighet:	Egen treningshyppighet		
	Svært ofte	Ganske ofte	Sjelden/aldri
Svært ofte	27	16	17
Ganske ofte	42	46	38
Sjelden/aldri	30	37	43
Antall svar	352	416	143

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mye trening – mindre lekselesing?

Tabell 2.10 viser tid brukt til lekser per uke knyttet til om barnet trener mye eller lite, blant barn som er 10-15 år. De yngste med lite lekser er altså ikke tatt med. Blant dem som gjør lekser under 4 timer per uke er det i underkant av 50 prosent som trener svært ofte. I overkant av 35 prosent trener ganske ofte og i overkant av 10 prosent trener sjelden eller aldri. Treningshyppigheten blant dem som gjør lekser 4-6 timer per uke og dem som gjør lekser 7 timer i uka eller mer, er omtrent på samme nivå. Det er derfor ikke riktig å si ut fra disse tallene at mye trening går ut over tiden brukt til lekselesing.

Tabell 2.10. Antall leksetimer per uke og egen treningshyppighet. Alder 10-15 år. 2013. Prosent

Treningshyppighet	Antall leksetimer		
	Under 4 timer	4-6 timer	7 timer eller mer
Svært ofte	47	52	56
Ganske ofte	37	36	35
Sjelden/aldri	14	11	10
Antall svar	230	234	85

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

2.2. Deltakelse i ulike typer fysisk aktivitet

Tabell 2.11 viser en oversikt over andelen personer som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder i årene 1997, 2001, 2004, 2007 og 2013 i alderen 16-79 år. I denne tabellen er det tatt utgangspunkt i spørsmålsstillingen som ble brukt i

1997- og 2001-undersøkelsene. Der ble bare de som hadde vært aktive i trening eller mosjon minst en gang i måneden spurt om deres aktiviteter. I 1997 skulle de bare krysse av for de aktivitetene som de drev med regelmessig, det vi si minst en gang i måneden. I 2001 ble de bedt om å krysse av for alle aktivitetene de har deltatt i de siste 12 måneder. I 2004-, 2007, og 2013-undersøkelsene ble alle spurt om sine mosjonsaktiviteter. For disse to åra er det i tabellen tatt med bare de som har svart at de trener/mosjonerer minst en gang i måneden eller mer. Dessuten er tallene for 1997 og 2001 basert på selvutfylte papirskjemaer sendt i posten, mens 2004-, 2007- og 2013- tallene er basert på telefonintervju. Tallene i tabellen er derfor ikke helt sammenlignbare. Det er også verd å merke seg at tallene for skiaktiviteter i 2007 er basert på spørsmål om friluftslivsaktiviteter i papirskjemaet. Tall fra 2001 og 2004 viser at svarene på mosjonsaktiviteter og friluftslivsaktiviteter, når det gjelder skiaktiviteter, har vært nokså sammenfallende.

Mye fotturer, skigåing og sykling

Med de forbehold som er gitt ovenfor, kan vi si at nordmenn i særlig grad bruker beina når de mosjonerer. Disse tallene har vi ikke for 2013. I åra 1997 og 2001 ble det spurt om deltakelse i gang/marsj, i 2004 og 2007 etter "rask tur". Uansett er det mange som har deltatt i denne typen aktiviteter. I både 2004 og 2007 har mer enn 80 prosent av befolkningen gått på rask tur siste 12 måneder. Høye tall er det også for skigåing og sykling. I undersøkelsene i 2001, 2004 og 2007 lå andelen som har gått på skitur siste 12 måneder på 51 prosent. Den sank til 44 prosent i 2013. Tallene for skigåing er nokså sterkt avhengig av snøforholdene de aktuelle åra. Er et lite snø, er det naturlig at andelen som trener på ski er lavere enn andre år. Andelen som har syklet i løpet av de siste 12 måneder har variert mye fra 1997 til 2013. Mens andelen var 45 prosent i 1997, var den på hele 61 prosent i 2001. I 2013 var andelen på 50 prosent. Også her kan værforhold ha betydning for aktivitetsgraden.

Tabell 2.11. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder blant dem som trener minst en gang i måneden 1997, 2001, 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	34	37	37	45	45
Skiturer/langrenn ¹	38	51	51	51	44
Slalåm, telemark, snowboard ²	21	26	26	24	25
Gå på skøyter	13
Svømming	37	40	25	21	29
Sykling	45	61	54	46	50
Gang/marsj ³	48	69	81	87	..
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett ⁴	8	10	14	5	5
Aerobics, gymnastikk, trimparti	23	23	21	20	20
Styrketrening	24	32	30	36	45
Fotball	16	17	18	18	16
Håndball	4	4	3	3	2
Ishockey, bandy/innebandy ⁵	4	4	7	5	6
Tennis/squash/badminton ⁶	10	8	8	7	9
Golf	5	6	6	6	5
Friidrett	2	2	3
Basketball	5	4	4
Volleyball	10	8	8
Kampsport	2	2	3
Antall svar	1 133	1 163	2 694	2 599	5 915

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

¹ I 2007 er tall for skiturer/langrenn hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

² I 2007 er tall for slalåm, telemark og snowboard hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

³ I 2004 og 2007 ble det stilt spørsmål om "rask tur".

⁴ I 2007 og 2013 ble det stilt spørsmål om "organisert dans".

⁵ I 1997 og 2001: Bare ishockey og bandy

⁶ I 1997, 2001 og 2004: Bare tennis og squash.

Styrketrening øker mest

Det har vært en økende andel som har jogget siste 12 måneder. Andelen var 34 prosent i 1997, mens det var økt til 45 prosent 2007 og 2013. Styrketrening er den aktiviteten som har økt mest i disse åra. Andelen var på 24 prosent i 1997. Den har gradvis økt fra undersøkelse til undersøkelse, og var på 45 prosent i 2013.

Mellom 20 og 30 prosent har holdt på med svømming, aerobics eller alpint, inkludert slalåm, telemark og snowboard. I underkant av 20 prosent har spilt fotball i løpet av et år. I underkant av 10 prosent har spilt tennis, squash eller badminton i løpet av en 12-måneders periode. Rundt eller under 5 prosent har i løpet av de siste 12 månedene har spilt lagspill som håndball, ishockey/bandy/innebandy og golf. Det samme gjelder friidrett, basketball og kampsport. Tallene for dans spriker en del. I åra fra 1997 til 2004 svarte mellom 8 og 14 prosent at de hadde deltatt i folke-/selskapsdans eller ballett, inkludert jazzballett. I 2007 og i 2013 svarte 5 prosent at de hadde deltatt i en eller annen form for organisert dans.

Når vi ser på utviklingstrekkene i disse ti åra, bør vi se bort fra noen av 1997-tallene, da spørsmålsstillingen avvek noe fra de seinere undersøkelsene. 1997-tallene er nokså systematisk noe lavere enn tall for de seinere åra.

Flere går turer til fots

Ifølge tabellen har det vært en økning i andelen som går turer til fots. Nesten ni av ti svarte at de har gått raske fotturer i løpet av det siste året i 2007, mens 69 prosent hadde vært med på gang- eller marsjturer i 2001. Andelen som har holdt på med styrketrening ser også ut til å ha økt, særlig fra 2004 til 2013. Det har også vært en økning i andelen som jogger.

Andelen som svømmer per år har gått ned mellom 2001 og 2007. Seinere har denne andelen økt noe og er i 2013 på 29 prosent. En lignende tendens gjelder andelen som sykler. Den har sunket fra 61 prosent til 46 prosent fram til 2007. I 2013 har den økt til 50 prosent.

For de andre typer av fysiske aktiviteter har det vært nokså stabile tall; andelen som har vært aktive i løpet av de 12 siste månedene har omtrent holdt seg på samme nivå i hele perioden. Det er kanskje særlig overraskende at tallene for fotball og golf har vært så stabile, til tross for stor satsing på fotball og utbygging av golfbaner.

I undersøkelsene i 2004, 2007 og 2013 er spørsmål om ulike fysiske aktiviteter blitt stilt til alle som har deltatt i undersøkelsen. Vi får dermed et bilde av hvordan aktivitetsgraden er i *hele* befolkningen. Videre i rapporten er det disse tallene vi bruker.

Tallene i tabell 2.12 for hele befolkningen i alderen 16-79 år, viser naturlig nok de samme tendensene som i tabellen over, men med den forskjell at tallene er et hakk lavere fordi alle er tatt med her, ikke bare dem som har vært aktive minst en gang i måneden. Igjen ser vi økning mellom 2007 og 2013 for jogging og styrketrening. I tillegg har det vært økning for sykling, og svømming. Andelen som har gått på skitur har sunket. Tabellen viser dessuten at disse endringene gjelder begge kjønn.

Menn driver mest med fotball og golf, kvinner mest med aerobics

Det er noen tydelig forskjeller i valg av fysiske aktiviteter mellom menn og kvinner, som peker seg ut både i tallene fra 2007 og 2013. Det er en mye større andel menn enn kvinner som deltar i fotball og golf i løpet av et år. Det samme gjelder jogging og alpint. Det er en mye større andel kvinner enn menn som driver med aerobics, gymnastikk eller trimparti.

Snøidrett mest for menn

Ellers viser tallene at menn i noe større grad enn kvinner går på ski, både langrenn og alpint, og de er noe mer aktive joggere. Dessuten viser tallene at menn i noe større grad enn kvinner i tillegg til fotball også er mer med på andre idrettslige "spill", slik som tennis/squash/badminton og ishockey/bandy/innebandy.

Tabell 2.12. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2007 og 2013. Alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent

	Alle		Menn		Kvinner	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	39	42	45	46	34	37
Skiturer/langrenn ¹	47	41	49	43	45	39
Slalåm, telemark, snowboard ²	21	23	25	28	17	18
Gå på skøyter	12	..	12	..	12
Svømming	19	27	17	26	20	28
Sykling	41	47	44	50	39	43
Organisert dans	5	5	3	2	6	7
Aerobics, gymnastikk, trimparti	17	18	6	8	28	30
Styrketrening	31	41	32	39	30	43
Fotball	16	15	24	22	8	6
Håndball	3	2	2	2	3	3
Tennis/badminton/squash	7	9	9	11	4	6
Golf	5	4	8	6	3	2
Kampsport	2	3	3	3	2	2
Ishockey/bandy/innebandy	4	6	6	8	3	3
Frøidrett	2	3	2	3	2	2
Basketball	4	4	4	5	3	3
Volleyball	8	8	8	9	7	6
Antall svar	3 076	5 915	1 530	3 118	1 546	2 797

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

¹ I 2007 er tall for skiturer/langrenn hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.² I 2007 er tall for slalåm, telemark og snowboard hentet fra spørsmålet stilt i papirskjemaet.

Tabell 2.13 viser fordeling etter aldersgrupper når det gjelder ulike fysiske aktiviteter. I den yngste aldersgruppen, 16 -19 år, finner vi dem som er mest aktive i de fleste grenene. Det gjelder jogging, alpint, styrketrening og lagidretter som fotball, håndball, ishockey/bandy/innebandy, basketball og volleyball. Dessuten gjelder det orientering, frøidrett og golf.

Tabell 2.13. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder 2007 og 2013. Etter alder. Alder 16-79 år. Prosent

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	80	79	65	68	51	57	39	47	31	39	23	22	15	14
Skiturer/langrenn	59	40	39	38	45	42	55	51	55	48	42	36	29	24
Slalåm, telem., snowb.	52	45	33	34	26	28	29	37	18	25	6	7	1	1
Gå på skøyter	25	..	13	..	13	..	23	..	10	..	4	..	2
Svømming	30	35	20	34	19	30	20	31	19	25	14	22	15	18
Sykling	49	49	40	46	45	49	47	55	48	53	37	43	15	26
Rask tur	72	..	74	..	81	..	84	..	87	..	82	..	68	..
Organisert dans	11	9	7	7	5	5	3	4	4	3	3	3	4	7
Aerobics, gym, trimparti	26	24	22	21	19	19	18	17	16	18	11	18	14	16
Styrketrening	72	77	53	66	41	52	28	45	28	36	15	27	7	15
Fotball	51	49	33	33	26	21	13	17	10	9	4	4	1	1
Håndball	13	17	6	4	4	1	1	2	2	1	0	0	0	0
Tennis/squash/badmin. ¹	15	25	16	15	10	14	6	7	4	8	2	4	1	2
Golf	10	11	7	6	7	5	4	4	4	4	4	3	4	3
Kampsport	10	11	5	6	4	5	1	2	1	1	0	0	0	0
Ishockey/bandy/inneb.	21	26	5	8	4	8	3	7	2	3	0	1	0	0
Frøidrett	14	12	2	4	2	2	1	3	1	1	1	1	0	1
Basketball	22	30	6	8	5	4	2	2	1	1	0	1	0	0
Orientering	18	..	7	..	2	..	2	..	3	..	2	..	0	..
Volleyball	37	40	21	22	8	10	6	5	5	3	1	1	0	0
Antall svar	253	390	212	436	522	841	670	1 100	524	1 107	575	1 242	320	799

¹ 2007 bare tennis og squash.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Raske turer mest typisk allemannsaktivitet

Noen fysiske aktiviteter peker seg ut som allemannsaktivitet. Der er andelen som er aktive høy i alle aldersgrupper. Det gjelder skiturer, svømming, sykling, aerobics og ikke minst raske turer (tall bare fra 2007). Der er aktiviteten høyest blant 45-54-åringene og andelen som deltar er nesten like høy blant 67-79-åringene som blant 16-19-åringene. Skiturer er også en gren hvor de godt voksne er blant de mest aktive.

Økt jogging i mange aldersgrupper

Mellom 2007 og 2013 har det vært en økning i andelen som jogger i de fleste aldersgrupper. Særlig stor økning har det vært blant de yngre voksne. Andelen som driver med styrketrening har økt i alle aldersgrupper. Det har også vært en økning i andelen som sykler. Økningen har vært størst blant de eldste. Det har vært en liten nedgang i andelen som er aktiv innen alpint i aldersgruppen 16-19 år. Det har vært en økning i alderen 35-54 år.

Flere unge jenter enn gutter driver med aerobics og organisert dans

Tabell 2.14 viser deltakelse i ulike fysiske aktiviteter fordelt på kjønn blant unge personer. Blant de eldre tenåringene, altså 16-19-åringene, er andelen aktive høyere blant jenter enn blant gutter for flere grener. Det gjelder særlig aerobics, håndball, organisert dans, raske turer og alpint. Det er ingen klare forskjeller i jentenes favoritter når det gjelder svømming og skiturer. Det er flest aktive gutter innenfor grener som fotball, styrketrening, basketball, kampsport, golf og ishockey/bandy/innebandy.

Tabell 2.14. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, blant menn og kvinner i aldersgruppen 16-19 og 20-24 år. 2007 og 2013. Prosent

	2007				2013			
	16-19 år		20-24 år		16-19 år		20-24 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Jogge/løpeturer	77	83	64	66	74	84	70	67
Skiturer/langrenn	55	64	41	38	39	40	37	39
Slalåm, telem., snowboard	47	59	35	32	48	42	42	24
Gå på skøyter	22	28	13	14
Svømming	26	36	20	20	36	35	35	33
Sykling	48	52	41	40	52	47	48	45
Rask tur	63	81	65	82
Organisert dans	4	18	4	10	1	16	2	12
Aerobics, gym, trimparti	14	40	7	36	14	34	9	35
Styrketrening	77	68	59	48	77	77	65	68
Fotball	57	44	54	15	60	37	48	15
Håndball	7	19	5	7	14	21	4	4
Tennis/squash/badminton	17	13	19	14	30	21	21	9
Golf	13	7	11	3	15	6	10	2
Kampsport	9	11	8	2	16	6	9	4
Ishockey/bandy/innebandy	22	19	6	4	33	19	12	3
Friidrett	15	13	1	2	14	11	5	2
Basketball	22	22	5	7	35	24	12	4
Volleyball	36	38	22	19	43	37	28	15
Antall svar	133	120	102	110	203	187	237	199

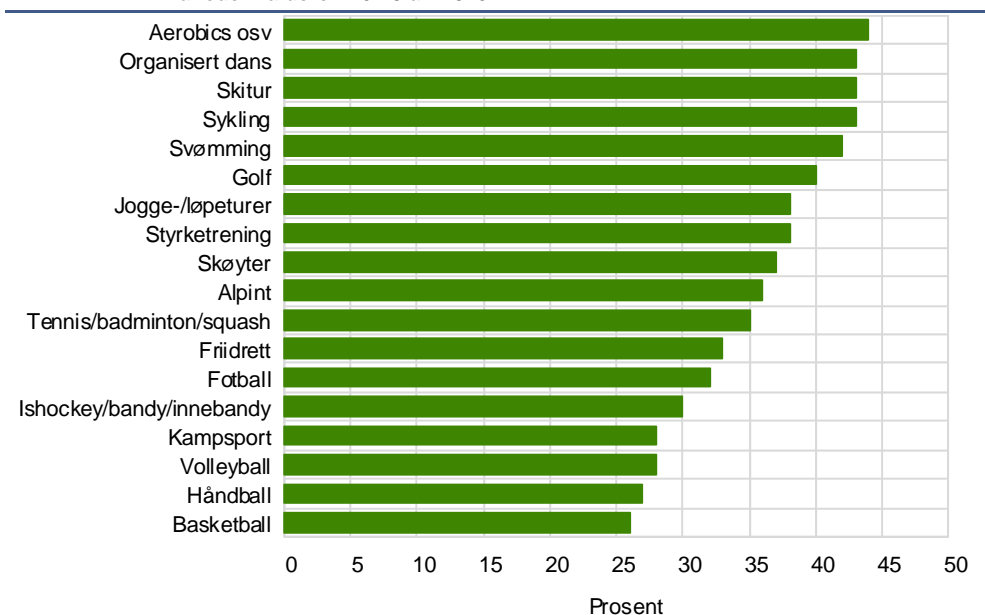
Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Færre med i mange aktiviteter fra tenåring til voksen alder for begge kjønn

I aldersgruppen 20-24 år er andelen aktive både for gutter og jenter stort sett noe lavere enn for 16-19-åringene. Dette gjelder både jogging, skiturer, alpint, svømming, sykling, styrketrening, bandy/innebandy, friidrett, basketball, orientering og volleyball. I tillegg er det en kraftig nedgang for jentene når det gjelder fotball og håndball som vi ikke finner hos guttene.

Lavest gjennomsnittsalder blant basketballspillerne

Figur 2.1 viser gjennomsnittsalderen blant dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder i 2013. Vær oppmerksom på at dette er gjennomsnittsalder mellom 16 og 79 år og at vi dermed må se bort fra dem som er eldre og yngre. 2007-undersøkelsen viste at andelen som gikk «raske turer» hadde høyest gjennomsnittsalder, 44 år (Vaage 2009). Denne aktiviteten var ikke med i 2013-undersøkelsen, som viser at aerobics, gym og trimparti har den høyeste gjennomsnittsalderen blant de aktive, med 44 år. Dernest følger organisert dans, skiturer og sykling med 43 år. Gjennomsnittsalder for dem som svømmer er 42 år. For dem som spiller golf er gjennomsnittlig alder 40 år. På den nedre del av listen finner vi kampsport og volleyball med 28 år, håndball med 27 år og basketball med 26 år.

Figur 2.1. Gjennomsnittsalder for dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i alderen 16-79 år. 2013

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.15 viser at andelen som deltar i ulike fysiske aktiviteter i løpet av et år i mange idrettsgrener er nokså lik blant personer som bor i de store byene og de som bor i spredtbygde strøk. Det gjelder både skiturer, gå på skøyter, sykling, raske turer, organisert dans, fotball, håndball, kampsport, ishockey/bandy/innebandy, friidrett, basketball, orientering og volleyball. Jogging, alpint, svømming, aerobics, styrketrening, tennis/squash/badminton og golf er derimot en aktivitet der andelen som driver med det er mindre blant dem som bor i mindre tettbygde og spredtbygde strøk enn blant dem som bor i byene.

Tabell 2.15. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter bosted. 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent

	Tettbygd 100 000 eller flere			Tettbygd 20 000-99 000			Tettbygd under 20 000			Spredtbygd		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	40	48	46	36	40	42	30	35	42	28	36	36
Skiturer/langrenn	49	49	43	46	50	38	45	43	40	43	48	41
Slalåm, telemark, snøbrett .	31	26	26	26	24	21	21	20	23	18	15	20
Gå på skøyter	14	11	11	11
Svømming	30	19	29	20	20	28	21	18	26	18	17	24
Sykling	50	44	47	49	44	48	50	39	47	46	38	45
Rask tur	77	77	..	75	82	..	77	82	..	74	82	..
Organisert dans	5	6	..	5	4	..	3	4	..	5	5
Aerobics, gym, trimparti	20	21	22	20	21	17	17	14	18	15	15	14
Styrketrening	36	36	48	28	36	41	22	29	39	17	22	31
Fotball	21	20	15	16	17	16	14	14	15	14	15	13
Håndball	4	2	2	3	3	3	3	2	2	1	3	2
Tennis/squash/badminton ..	7	5	11	3	5	8	4	3	8	2	2	6
Golf	8	8	6	5	7	5	5	3	3	4	4	3
Kampsport	3	2	3	2	3	2	2	2	2	1	2	2
Ishockey/bandy/innebandy .	6	4	6	6	3	5	4	4	6	4	4	4
Friidrett	2	3	3	3	2	2	2	2	3	1	2	2
Basketball	8	5	4	3	4	4	4	2	3	3	3	4
Orientering	3	3	..	3	4	..	3	3	..	3	4	..
Volleyball	12	8	7	7	8	8	8	6	8	9	10	7
Antall svar	771	734	2 089	669	661	765	1 131	1 064	1 812	656	611	1 222

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Økt styrketrening både i by og på landet

Den generelle økningen mellom 2007 og 2013 i andelen som driver med styrketrening, er til stede i alle bostedsstrøk. Nedgangen i andelen som svømmer gjelder særlig de store byene. Det er også en tendens til at både svømming og sykling har økt de seinere åra både i byer og på landet

Skiidrett, styrketrening, jogging og sykling mest blant dem med høy utdanning

Utdanning har en viss sammenheng med hvilke fysiske aktiviteter man velger å delta i. Tabell 2.16 viser at høy utdanning særlig har betydning for i hvilken grad man går på skiturer, kjører alpint, jogger, sykler, driver med aerobics og styrketrening. Innenfor lagidretter er det ikke store forskjeller mellom dem med høy utdanning og dem som ikke har det.

Tabell 2.16. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter utdanning. Alder 16-79 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Grunnskole			Videregående Skole			Universitet/høgskole, kort			Universitet/høgskole, lang		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge/løpeturer	24	36	38	31	35	37	38	46	50	45	52	58
Skiturer/langrenn	30	35	26	41	46	38	62	61	55	73	77	66
Slalåm, telem., snowb.	15	17	19	23	18	20	28	27	29	34	33	35
Gå på skøyter	11	10	16	17
Svømming	15	16	24	21	18	24	29	22	32	30	24	33
Sykling	35	34	36	48	40	46	59	51	56	63	54	60
Rask tur	66	75	..	76	82	..	85	89	..	81	86	..
Organisert dans	4	5	..	4	4	..	5	5	..	5	5
Aerobics, gym, trimparti ...	14	14	13	18	16	18	22	24	23	12	22	23
Styrketrening	19	31	37	24	26	38	29	36	48	31	42	50
Fotball	13	19	19	16	14	14	14	14	13	20	13	13
Håndball	4	3	4	3	2	2	2	2	2	0	1	1
Tennis/squash/badminton	3	4	9	4	2	7	4	4	10	7	8	11
Squash	2	3	..	3	3	..	5	5	..	6	6	..
Golf	4	5	5	5	5	4	6	7	5	12	7	4
Kampsport	2	3	4	2	1	2	2	2	2	0	1	2
Ishockey/bandy/innebandy	6	5	8	4	2	4	4	3	5	5	4	5
Ishockey	2	1	..	1	1	..	2	1	..	2	0	..
Frøidrett	2	3	4	2	1	2	2	1	2	4	2	4
Basketball	6	6	8	4	2	2	3	3	3	3	3	3
Orientering	4	4	..	2	1	..	3	3	..	4	5	..
Volleyball	8	11	12	8	5	6	8	8	7	4	8	5
Antall svar	475	743	1 194	1 682	1 259	2 444	762	697	1 589	195	226	623

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.17. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	16-44 år		45-79 år	
	Grunnskole/videregående skole	Universitet/høgskole	Grunnskole/videregående skole	Universitet/høgskole
Jogge/løpeturer	54	66	22	37
Skiturer/langrenn	36	62	30	55
Slalåm, telemark, snøbrett	32	40	9	20
Gå på skøyter	16	22	5	9
Svømming	30	34	19	30
Sykling	47	60	38	53
Organisert dans	5	6	4	4
Aerobics, gym, trimparti	17	24	15	23
Styrketrening	53	58	23	37
Fotball	28	19	5	6
Håndball	5	3	0	1
Tennis/squash/badminton	13	13	3	8
Golf	6	5	3	5
Kampsport	5	3	1	0
Ishockey/bandy/innebandy	11	8	1	2
Frøidrett	5	3	1	2
Basketball	9	4	0	1
Volleyball	16	8	1	3
Antall svar	1 606	1 106	2 032	1 106

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tallene både for 2004, 2007 og 2013 viser disse tendensene, noe også tall fra de tidligere undersøkelsene viser (Vaage 2000 og Vaage 2004). Mens 30 prosent av dem med bare grunnskole hadde gått på skitur i 2004, 36 prosent i 2007 og 38 prosent i 2013, var andelen blant dem med lang universitets- eller høgskoleutdanning på henholdsvis 73, 77 og 66 prosent for de tre åra. Disse forskjellene kan ha

en viss sammenheng med alder. For både den yngre og den eldre delen av befolkningen er det slik at de med høy utdanning i større grad er aktive i en del fysiske aktiviteter enn de med lav utdanning (tabell 2.17). I aldersgruppen 16-44 år er det en større andel aktive blant dem med høy utdanning både når det gjelder skiturer, alpint, sykling og aerobics. Et klart unntak er fotball. Her er andelen aktive størst blant dem med lav utdanning. Men her må vi være oppmerksom på at det er særlig de yngste som er mest aktive i fotball. De har ennå ikke gjennomgått noen høy utdanning.

Blant de godt voksne er det enda tydeligere at utdanning har betydning for aktivitetsnivået. For mange fysiske aktiviteter er andelen aktive større blant dem som har høy utdanning enn blant dem som har lav utdanning. Forskjellen er særlig stor innenfor jogging, skiturer, alpint, sykling og styrketrening.

Mest skigåing blant dem med høy husholdningsinntekt

Tabell 2.18 viser at hvilke fysiske aktiviteter man utfører også har en viss sammenheng med husholdningsøkonomi. Særlig gjelder dette skiaktiviteter, både langrenn og alpint. Mens 27 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på under 350 000 gikk på skitur i løpet av de siste 12 måneder i 2013, gjaldt det 61 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på 850 000 eller mer. Altså mer enn dobbelt så høy andel. Tilsvarende er det for slalåm, telemark og snowboard. Lignende tendenser, men ikke i så sterk grad finner vi for jogging, sykling og golf. Derimot ser det ikke ut til at økonomi har noen nevneverdig påvirkning på aktiviteter som svømming, aerobics, styrketrening og fotball eller andre lagidretter. Disse tendensene er temmelig like de vi fant i 2007-undersøkelsen (se Vaage, 2009, tabell 2.16).

Tabell 2.18. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Under 350 000	350 000- 499 000	500 000- 699 000	700 000- 849 000	850 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	36	36	39	46	56
Skiturer/langrenn	27	31	40	52	61
Slalåm, telem., snowb.	16	15	20	30	39
Svømming	26	26	24	30	31
Gå på skøyter	8	8	11	18	17
Sykling	38	41	45	56	57
Organisert dans	5	5	4	4	5
Aerobics, gym, trimparti	18	17	17	18	21
Styrketrening	40	33	36	43	53
Fotball	16	12	13	16	18
Håndball	2	2	1	2	4
Tennis/squash/badminton	8	8	7	9	12
Golf	3	3	4	5	8
Kampsport	4	2	2	2	2
Ishockey/bandy/innebandy	5	5	4	7	7
Friddrett	2	2	2	3	4
Basketball	4	3	3	4	5
Volleyball	9	6	6	8	8
Antall svar	1 246	996	1 518	1 003	1 152

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Elever og studenter er mest aktive innenfor mange grener

Tabell 2.19 viser fordeling av ulike fysiske aktiviteter etter yrkesstatus. Den gruppen som særlig skiller seg ut som aktive innenfor mange grener er elever/studenter. De har høyest andel både for jogging, alpint, svømming, skøyter, organisert dans, aerobics osv., styrketrening, fotball, håndball, tennis/squash/badminton, golf, kampsport, friddrett, og særlig basketball og volleyball. Andre grupper som skiller seg positivt ut er yrkesgruppene 1, 2 og 3, det vil si administrative ledere og politikere, personer med akademiske yrker og yrker med kortere høyskole- universitetsutdanning og teknikere. Disse er svært aktive når det gjelder skiturer, sykling og har ellers høye andeler innenfor mange av de andre aktivitetene. Pensjonistene og de hjemmearbeidende har lav andel for mange av aktivitetene.

Tabell 2.19. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Yrkesgruppe 1-2	Yrkesgruppe 3	Yrkesgruppe 4-5	Yrkesgruppe 6-9	Elever/ studenter	Pensjo- nister	Hjemme- arbeidende	Arbeids- ledige
Jogge-/løpeturer	53	51	44	40	76	12	19	40
Skiturer/langrenn	59	51	38	38	41	22	27	21
Slalåm, telem., snowb.	33	32	20	24	41	2	6	17
Svømming	31	29	29	24	36	19	15	23
Gå på skøyter	16	17	11	12	22	3	2	11
Sykling	59	54	46	44	54	30	30	31
Organisert dans	5	4	7	2	8	5	0	3
Aerobics, gym, trimparti	23	19	22	7	27	17	20	11
Styrketrening	48	52	45	33	74	18	25	36
Fotball	13	20	15	20	41	1	0	15
Håndball	1	3	2	1	13	0	0	9
Tennis/squash/badminton	9	12	7	9	22	3	2	8
Golf	5	6	4	5	8	3	0	5
Kampsport	2	2	3	3	9	0	0	3
Ishockey/bandy/innebandy	6	7	6	6	18	0	3	3
Friidrett	2	3	3	2	9	1	3	3
Basketball	2	3	5	3	20	0	3	6
Volleyball	5	6	10	8	32	0	0	7
Antall svar	1 630	691	877	850	449	1 169	40	97

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Akershus- og Oslo-boerne er mest aktive i flest grener

Hvordan er det så med aktivitetsnivået innenfor ulike fysiske aktiviteter i ulike deler av landet? Tabell 2.20 viser fordelingen etter fylkespar. Det er sannsynlig at geografiske forhold og værforhold er med på å bestemme hvordan denne fordelingen ser ut. Befolkningsmessige forhold spiller nok også inn. Selv om forskjellene ikke er så store for alle aktiviteter, peker Akershus seg ut som det fylket hvor befolkningen ligger høyest på flest aktiviteter. Det gjelder skiturer, alpint, golf, ishockey/bandy/innebandy og friidrett. Oslo ligger også godt an. Her gjelder det jogging, aerobics, styrketrening, og tennis, squash og golf. I Troms/Finnmark finner vi befolkningen som i størst grad spiller fotball i løpet av et år. I Østfold/Vestfold er andelen som spiller ishockey/bandy/innebandy høyest. I Trøndelag finner vi dem som i størst grad driver med svømming. I Buskerud/Telemark er det flest som driver med volleyball. I Hedmark/Oppland er det flest som sykler. I Hordaland/Sogn og Fjordane er det flest som driver med basketball og volleyball.

Befolkningen i Buskerud/Telemark, Møre og Romsdal og Nordland har ikke høyest andel i noen av de fysiske aktivitetene. At vi finner lavest andel aktive når det gjelder skiløping i Agder/Rogaland har sannsynligvis naturlige årsaker.

Tabell 2.20. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter fylkespar. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Østfold/ Vestfold	Akers- hus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trønde- lag	Nord- land	Troms/ Finnmark
Jogge-/løpeturer	38	43	51	39	34	38	48	41	46	36	40
Skiturer/langrenn	34	50	48	50	45	31	33	37	49	36	38
Slalåm, telemark, snøbrett ..	20	30	25	20	17	22	29	20	22	21	18
Gå på skøyter	12	13	11	8	7	17	13	14	14	10	7
Svømming	30	30	29	24	24	26	30	44	50	43	46
Sykling	47	46	49	51	45	49	41	44	50	43	46
Organisert dans	4	5	5	4	5	5	4	3	4	4	4
Aerobics, gym, trimparti	15	19	24	16	18	17	18	15	21	15	18
Styrketrening	39	43	53	37	34	39	40	34	45	37	35
Fotball	12	15	15	10	13	16	18	13	17	16	18
Håndball	2	2	2	2	3	2	2	1	3	2	3
Tennis/squash/badminton ..	8	10	12	6	7	9	10	7	9	6	6
Golf	5	7	6	3	4	4	5	3	3	3	3
Kampsport	1	3	3	2	2	3	3	2	4	2	4
Ishockey/bandy/innebandy ..	7	7	6	6	4	5	5	2	6	6	6
Friidrett	3	4	3	2	2	2	3	2	3	2	2
Basketball	5	3	4	2	4	4	5	3	3	2	4
Volleyball	8	7	7	6	8	9	10	5	8	4	7
Antall svar	565	699	734	442	484	854	723	286	556	309	262

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Flest barn sykler, svømmer og går på ski

Videre skal vi se på andelen som driver med ulike fysiske aktiviteter blant barn, det vil si aldersgruppen 6-15 år. Vi har valgt ikke å ta med tallene fra 1997-undersøkelsen, fordi tallene ikke er sammenlignbare med tall fra undersøkelsene i 2004, 2007 og 2013. Ifølge tabell 2.21 er barn i denne aldersgruppen med på svært mange fysiske aktiviteter. De driver mest med sykling, svømming og skiløping når de trener eller mosjonerer. Tallene både for 2004, 2007 og 2013 viser at i overkant av 80 prosent er med på disse fysiske aktivitetene i løpet av et år.

Tabell 2.21. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.. Prosent

	Alle			Gutter			Jenter		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	58	58	56	57	59	56	60	58	57
Skiturer/langrenn	78	82	83	76	84	81	79	80	85
Slalåm, telemark, snowboard	56	54	60	60	58	62	53	50	57
Svømming	85	83	84	85	82	85	84	84	83
Sykling	87	87	86	87	90	86	87	85	86
Skateboard/rollerblades	41	36	29	46	39	34	36	33	23
Organisert dans	31	35	33	16	21	19	45	49	48
Aerobics, gymnastikk, trimparti	24	31	25	17	25	19	31	38	32
Styrketrening	30	41	39	32	43	41	28	39	37
Fotball	65	71	63	82	82	76	50	60	50
Håndball	26	32	23	17	26	17	33	37	29
Tennis, squash	12	16	25	13	18	24	12	14	26
Ishockey, bandy, innebandy	20	24	18	29	32	25	13	15	11
Basketball	16	22	17	17	23	21	14	22	13
Volleyball	19	25	18	20	26	18	19	23	18
Annen lagidrett	10	17	10	7	18	10	12	16	9
Kampsport	10	15	10	15	17	13	6	13	8
Fríidrett	13	21	16	12	23	19	14	20	13
Ridning	21	24	17	9	12	9	33	36	25
Allidrett	11	18	9	11	20	11	11	16	8
Annen idrett	21	26	20	17	28	20	24	25	21
Antall svar	636	1 067	937	302	545	465	334	522	472

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Mer enn seks av ti barn sparker fotball

Mellom 65 og 70 prosent av barna har spilt fotball i løpet av de siste 12 månedene, og godt over 50 prosent har vært med på joggeturer og kjørt slalåm, telemark eller snowboard. Mellom 30 og 40 prosent av barna har drevet med skateboard/rollerblades. Det samme gjelder organisert dans og styrketrening. Godt over 20 prosent driver med håndball og omtrent 20 prosent driver med ishockey, bandy eller innebandy. Det samme gjelder basketball, volleyball og ridning.

Det er ganske mange likhetstrekk mellom gutter og jenter i denne aldersgruppen når det gjelder valg av fysiske aktiviteter. Andelen aktive er nokså lik i grener som jogging, skiløping, svømming og sykling. Dette er grener som en stor majoritet av både gutter og jenter er med på. Styrketrening, tennis/squash, basketball, volleyball, fríidrett og allidrett er også aktiviteter som begge kjønn er med på i nesten like stor grad.

Kjønnsforskjeller i mosjonsaktivitetene også blant barn

En majoritet av både gutter og jenter holder på med fotball i løpet av året. Men mens 76 prosent av guttene holdt på med det i 2013, var andelen 50 prosent blant jentene. Fotball er den lagidretten som også flest jenter driver med. Mens det er flere jenter enn gutter som holder på med håndball, er guttene i større grad enn jentene med på ishockey/bandy. Guttene er også noe mer aktive i kampsport, alpint og skateboard/rollerblades. Men for disse aktivitetene er ikke forskjellen mellom kjønnene så stor. Jentene er på sin side mer med i organisert dans, aerobics og ridning enn guttene er. I det hele tatt finner vi igjen mange av de samme ulikhetstrekkene i aktiviteter blant barna som vi finner blant voksne (se tabell 2.9).

Tidligere har vi sett (tabell 2.5) at det har vært en liten økning i andelen barn som trener mye. Tabell 2.21 viser at for de fleste grenene har det vært liten endring i de ulike aktivitetene fra 2004 til 2013. Det har likevel vært en viss nedgang i andelen som deltar i skateboard/rollerblades og en økning i styrketrening. Disse endringene gjelder både gutter og jenter. Endringen i andelen som driver med styrketrening har foregått mellom 2004 og 2007. Det er liten forandring mellom 2007 og 2013.

Størst aktivitet blant eldre barn

Tabell 2.22 viser andelen som er med på ulike fysiske aktiviteter i løpet av et år blant barn i ulike aldersgrupper. For mange av grenene øker aktiviteten med alderen. Dette gjelder særlig jogging, styrketrening, tennis/squash og lagidretter som ishockey/bandy/innebandy, basketball og volleyball. Mens 29 prosent av 6-8-åringen holdt på med jogging i 2013, var andelen 83 prosent blant 13-15-åringene. Tilsvarende andeler for styrketrening var 10 og 73 prosent. Vi finner også tydelige tegn til økende aktivitet med økende alder for grener som alpint, kampsport og friidrett. En viss tendens til dette finner vi også for håndball, fotball, organisert dans og aerobics. Innenfor disse grenene er det likevel liten forskjell mellom 9-12-åringene og 13-15-åringene. Det er altså de yngste som er lite aktive i forhold til dem som er eldre enn dem.

Andelen som er aktive er omtrent på samme nivå i alle aldre når det gjelder skiturer, svømming, sykling, skateboard/rollerblades og ridning. Det er nesten ingen tydelige eksempler på fysiske aktiviteter der andelen deltakere synker med økende alder blant barna. Unntaket er allidrett. Her er det de yngste som har høyest andel aktive, mens de eldste ligger lavest.

Tabell 2.22. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder. 2004, 2007 og 2013. Alder 6-15 år. Prosent

	6-12 år			6-8 år			9-12 år			13-15 år		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge/løpeturer	49	47	45	34	25	29	60	62	57	82	82	83
Skiturer/langrenn	78	85	87	79	84	86	78	86	88	76	76	75
Slalåm, telemark, snowboard	48	47	58	35	36	48	58	55	66	76	68	63
Svømming	87	87	86	88	85	83	86	88	89	79	75	80
Sykling	87	91	90	87	88	88	87	92	91	86	81	77
Skateboard/rollerblades	41	37	31	36	33	26	45	40	35	39	34	24
Organisert dans	28	33	34	26	31	33	30	34	35	37	39	29
Aerobics, gymnastikk, trimparti	22	29	26	21	30	28	23	28	24	30	36	24
Styrketrening	18	27	24	7	13	10	27	36	34	59	70	73
Fotball	63	70	66	52	66	63	70	73	69	72	73	57
Håndball	24	28	21	16	19	13	30	34	26	29	39	28
Tennis, squash	9	12	22	4	7	17	13	15	26	20	25	32
Ishockey, bandy, innebandy	16	17	16	14	13	12	17	20	19	32	36	22
Basketball	10	15	11	6	7	7	12	20	15	30	38	30
Volleyball	10	15	11	4	5	4	15	21	16	41	45	34
Annen lagidrett	7	12	7	2	7	7	10	14	7	17	27	16
Kampsport	9	12	10	5	8	7	12	14	12	11	22	11
Friidrett	12	21	15	9	16	10	13	24	18	16	22	18
Ridning	23	23	18	21	21	19	24	24	17	18	27	14
Allidrett	13	19	12	16	27	19	10	14	6	7	16	4
Annen idrett	16	22	17	12	15	11	19	27	21	32	35	29
Antall svar	451	719	633	191	283	258	260	436	375	185	348	304

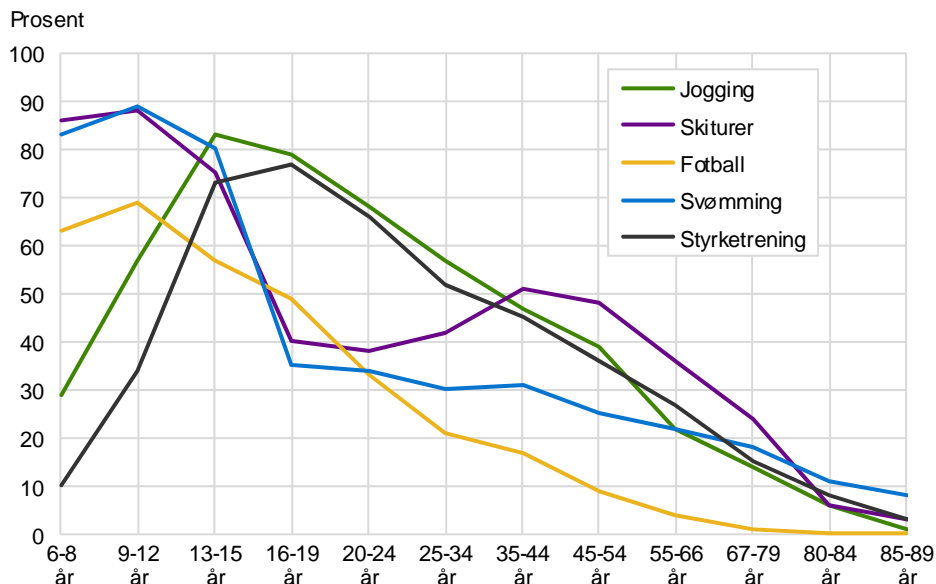
Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Fall i aktiviteten fra barn til ungdom

Ser vi tabell 2.22 i sammenheng med tabell 2.14, kan vi få et bilde av hvordan aktivitetsnivået endrer seg innenfor ulike fysiske aktiviteter i overgangsfasen fra barn til ungdom, altså forholdet mellom aldersgruppene 13-15 og 16-19. 2013-tallene viser at det er betydelig fall i aktiviteten fra barn til ungdom på en rekke aktiviteter, slik som langrenn, svømming, sykling, organisert dans, fotball, håndball. For de fleste andre grenene er det også en viss nedgang. Det er ingen tydelige tegn på at det er økende aktivitet fra barn til ungdom, men grener som jogging, aerobics, styrketrening og volleyball holder seg omtrent på det samme nivået. Økningen i styrketrening gjelder i første rekke aldersgruppen 13-15 år.

Figur 2.2 viser forskjellen i aktivitetsnivå for en del fysiske aktiviteter på fritiden mellom ulike aldersgrupper i alderen fra 6 til 89 år i 2013. Her er altså også gruppen mellom 80 og 89 tatt med. (Avsnitt 2.4. omhandler denne aldersgruppen spesielt.) Vi har tatt for oss noen grener der andelen aktive i en eller annen aldersgruppe ligger svært høyt.

Figur 2.2. Andel som har deltatt i noen ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter alder 6-89 år. 2013

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

De minste barna er mest aktive med skitur, fotball og svømming

Figuren viser at både for fotball og svømming er aktiviteten høyest blant barn mellom 6 og 12 år og at det deretter er stadig færre som er aktive. For fotball er denne nedgangen ganske jevn. For svømming er det derimot en sterk nedgang fra aldersgruppen 13-15 år og til 16-19 år. Deretter ligger aktivitetsnivået på et nokså stabilt nivå fram til aldersgruppen 55-66 år.

For skitur er også aktiviteten høyest blant de yngste, men det er ikke noen jevn nedgang med økende alder. Aktiviteten er lav blant personer i alderen 16-34 år. Deretter øker den igjen og er særlig høy i alderen 35-54 år. Dette kan nok ha sammenheng med at skitur ofte er en sosial aktivitet, der barn og foreldre deltar sammen. Styrketrening og jogging er aktiviteter som særlig er vanlig blant unge, mens personer som er yngre og eldre enn dem i mindre grad er aktive.

Liten forskjell i ulike typer fysisk aktivitet om barn bor sentralt eller ikke

Det er liten forskjell i barns valg av ulike fysiske aktiviteter om de bor i storbyene eller i mindre sentrale strøk. Tabell 2.23 viser at det ikke er noen helt tydelig tendens til at sentralitet har betydning for noen av aktivitetene verken i tallene fra 2004, 2007 eller 2013. Det eneste avviket er tennis/squash. Her er andelen aktive noe høyere i de sentrale strøkene enn i de minst sentrale.

Tabell 2.23. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Storbyer			Sentralt			Mindre sentralt			Minst sentralt		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	63	57	52	60	62	56	56	58	58	54	56	59
Skiturer/langrenn	73	82	83	79	81	83	77	78	81	80	86	87
Slalåm, telemark, snowboard	52	50	62	60	59	60	56	50	59	54	55	59
Svømming	84	86	84	87	84	84	83	80	84	83	84	85
Sykling	85	85	86	88	90	85	86	86	87	88	87	86
Skateboard/rollerblades	37	38	33	44	38	29	40	36	28	39	34	25
Organisert dans	30	40	38	30	34	32	29	32	30	34	33	31
Aerobics, gymnastikk, trimparti	22	34	25	23	30	24	25	31	23	28	32	31
Styrketrening	33	44	37	31	43	41	28	37	38	27	40	39
Fotball	63	74	68	68	69	60	62	70	59	68	73	71
Håndball	28	30	25	30	34	25	17	31	19	25	30	21
Tennis, squash	17	21	26	14	21	30	11	13	22	5	10	18
Ishockey, bandy, innebandy	19	25	21	25	26	19	19	23	19	14	19	13
Basketball	16	25	23	20	26	17	11	22	13	13	16	15
Volleyball	19	22	14	22	28	19	16	26	19	17	20	18
Annen lagidrett	10	20	11	11	18	10	10	14	8	6	15	11
Kampsport	9	22	14	14	15	11	7	14	7	6	10	7
Friddrett	16	19	15	12	24	15	10	18	12	15	23	25
Ridning	20	24	15	26	24	17	15	25	13	21	23	22
Allidrett	8	19	10	11	17	9	11	13	6	13	22	14
Annen idrett	19	34	18	22	25	21	22	25	19	19	24	25
Antall svar	134	194	205	230	355	346	144	259	222	128	259	164

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Nokså jevnt mellom landsdelene

De ulike fysiske aktivitetene er nokså jevnt fordelt blant barn som bor i de ulike landsdelene. Tabell 2.24 viser at det ikke er noen landsdeler som peker seg veldig tydelig ut i verken positiv eller negativ retning når det gjelder andelen deltakere i de ulike grenene. Som for de voksne er det hovedstadsområdet som peker seg ut som den landsdelen hvor andelen er høyest for flest grener, tett fulgt av Trøndelag. Den største forskjellen gjelder tennis/squash. Her er andelen som har vært aktive siste 12 måneder på 35 prosent i Oslo/Akershus, mens den er på 11 prosent på Vestlandet.

Tabell 2.24. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter landsdel. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Oslo/ Akershus	Østlandet ellers	Agder/ Rogaland	Vest- landet	Trøndelag	Nord- Norge
Jogge-/løpeturer	56	61	54	54	54	54
Skiturer/langrenn	84	85	76	84	93	79
Slalåm, telemark, snowboard	63	58	58	65	56	51
Svømming	87	82	84	86	83	82
Sykling	85	87	86	82	93	86
Skateboard/rollerblades	30	23	42	28	26	25
Organisert dans	39	30	30	35	20	35
Aerobics, gym, trimparti	26	23	26	28	22	25
Styrketrening	40	44	33	41	38	32
Fotball	60	59	67	67	74	65
Håndball	20	26	25	23	31	13
Tennis, squash	35	29	20	20	11	17
Ishockey, bandy, innebandy	26	20	10	14	19	13
Basketball	22	17	13	19	17	10
Volleyball	18	18	19	20	13	14
Annen lagidrett	10	9	15	11	7	4
Kampsport	13	9	11	9	10	8
Friddrett	16	15	13	20	15	18
Ridning	18	19	7	16	23	18
Allidrett	10	11	7	7	18	5
Annen idrett	18	21	23	21	10	26
Antall svar	241	237	146	155	71	87

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mest langrenn og alpint blant barn av foreldre med høy inntekt

Tabell 2.25 viser hvordan ulike grener er fordelt i 2013 når vi ser på husholdningsinntekt. Det går klart fram at for de fleste fysiske aktivitetene er det nokså liten forskjell i barnas valg av grener om husholdningsinntekten er høy eller lav. De tre eneste grenene hvor det er en tydelig sammenheng mellom gren og inntekt er langrenn

og alpint. Her er det nokså tydelig at blant dem som bor i husholdninger med høy inntekt er andelen aktive høyere enn blant dem som har lav inntekt. For eksempel er det 39 prosent av barna som bor i husholdninger med inntekt på under 600 000 som har deltatt i slalåm, telemark, eller snowboard siste 12 måneder, mens andelen er 76 prosent blant dem som bor i husholdninger med inntekt på 900 000 eller mer.

Tabell 2.25. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Under 600 000	600 000- 749 000	750 000- 899 000	900 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	54	60	53	58
Skiturer/langrenn	72	87	84	90
Slalåm, telemark, snowboard	39	57	68	76
Svømming	75	89	87	86
Sykling	81	90	87	86
Skateboard/rollerblades	25	26	34	31
Organisert dans	33	30	35	32
Aerobics, gym, trimparti	26	27	25	22
Styrketrening	33	40	41	41
Fotball	57	65	66	66
Håndball	17	26	24	25
Tennis, squash	17	25	25	33
Ishockey, bandy, innebandy	17	20	15	21
Basketball	17	16	14	21
Volleyball	15	15	20	21
Annen lagidrett	11	10	8	10
Kampsport	11	14	10	6
Friidrett	14	18	14	18
Ridning	15	18	18	16
Allidrett	8	12	9	9
Annen idrett	23	19	21	19
Antall svar	239	226	231	241

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Barns skiaktiviteter har klare sammenheng med foreldres utdanning

Tabell 2.26 viser at foreldres utdanning ikke har noen klar betydning for barnas deltagelse i de fleste fysiske aktiviteter. Klare eksempler på det motsatte gjelder skiturer og alpint. Andel barn i alderen 6-15 år som er med på disse grenene øker betydelig med foreldrenes utdanning. Mens 31 prosent av dem som har foreldre med bare grunnskole har deltatt i slalåm, telemark eller snowboard siste 12 måneder, er andelen 66 prosent blant dem med foreldre som har lang universitets- eller høyskoleutdanning. For skiturer/langrenn er det tilsvarende forholdet 57 prosent mot 91 prosent.

Tabell 2.26. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Grunnskole	Videre- gående	Univers./ høgskole, kort	Univers./ høgskole, lang
Jogge-/løpeturer	52	56	58	54
Skiturer/langrenn	57	79	87	91
Slalåm, telemark, snowboard	31	53	66	66
Svømming	69	83	85	90
Sykling	64	85	87	90
Skateboard/rollerblades	23	31	29	28
Organisert dans	31	31	34	31
Aerobics, gym, trimparti	18	26	27	23
Styrketrening	34	43	37	38
Fotball	53	60	65	67
Håndball	25	21	25	20
Tennis, squash	14	25	24	31
Ishockey, bandy, innebandy	18	20	16	22
Basketball	16	16	16	21
Volleyball	14	21	17	16
Annen lagidrett	10	14	8	9
Kampsport	7	12	10	8
Friidrett	16	15	16	16
Ridning	14	17	16	18
Allidrett	5	7	11	11
Annen idrett	23	23	19	19
Antall svar	57	266	415	196

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Vi ser lignende tendenser når det gjelder svømming og sykling. En viss tendens gjelder også tennis/squash.

2.3. Antall ganger man trener i ulike mosjonsgrener

Vi har 27 joggeturer og 23 sykkelturner i året

Tabell 2.27 viser hvor mange ganger personer i alderen 16-79 år har deltatt i ulike fysiske aktiviteter i løpet en 12-måneders periode. Ser vi på gjennomsnittstallene for alle nordmenn i aldersgruppen, er det ingen tvil om at det å gå raske turer er den mosjonsgrenen vi er oftest med på. I 2007, som er det siste året vi har slike tall, deltok gjennomsnittsnordmannen på 80,5 slike turer i året. Tallene for 2013 viser at andre aktiviteter ligger atskillig lavere. I 2013 hadde vi 26,7 joggeturer og 23,4 sykkelturner. Vi drev med styrketrening 29,6 ganger. Både antall joggeturer og antall ganger med styrketrening har økt fra 2004 til 2007 og økt videre til 2013. Sykling økte fra 2004 til 2007, men har fra 2007 til 2013 holdt seg på omtrent samme nivå. Vi har tidligere sett at andelen som sykler per år har økt noe fra 2007 til 2013 (tabell 2.9). Når gjennomsnittstall sykkelturner har holdt seg på samme nivå, betyr det at de som sykler gjør dette sjeldnere i 2013 enn i 2007. Antall sykkelturner blant dem som sykler har sunket fra 57 til 51 ganger i den perioden.

Ellers går vi i gjennomsnitt 10,9 ganger på aerobics, gymnastikk eller trimparti, vi går på 7,5 skiturer og vi svømmer 6,3 ganger og vi spiller fotball 5,5 ganger i løpet av en 12-måneders periode. Andre grener driver vi gjennomsnittlig på med 2 ganger eller mindre.

Tabell 2.27. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 16-79 år. 2004, 2007 og 2013

	Alle			Aktive		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	15,2	23,4	26,7	46	60	64
Skiturer/langrenn	6,5	5,8	7,5	14	12	18
Slalåm, telemark, snøbrett	2,5	1,5	2,3	11	7	10
Gått på skøyter	0,7	6
Svømming	5,5	4,9	6,3	24	26	24
Sykling	19,9	23,4	23,6	41	57	51
Rask tur	65,7	80,5	..	87	100	..
Organisert dans	1,8	2,0	..	40	44
Aerobics, gym, trimparti	10,2	9,7	10,9	57	57	60
Styrketrening	16,0	22,1	29,6	63	72	73
Fotball	6,6	7,3	5,5	42	46	37
Håndball	1,2	1,6	0,9	44	61	42
Tennis/squash/badminton	0,6	1,1	1,5	16	18	17
Golf	1,1	1,3	0,7	19	24	17
Kampsport	1,0	1,3	1,5	55	57	60
Ishockey/bandy/innebandy	0,8	1,0	1,2	18	23	21
Friidrett	0,2	0,6	0,9	13	30	35
Basketball	0,7	0,8	0,5	15	21	14
Volleyball	1,5	1,6	1,2	17	20	16
Antall svar	3 230	3 076	5 915	.	.	.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Turgåerne og joggere er mest på trening

Blant dem som faktisk deltar i ulike fysiske aktiviteter i løpet av året er det de som går raske turer som gjør dette flest ganger i denne perioden. De gikk slike turer 100 ganger i gjennomsnitt i 2007, mot 87 ganger i 2004, altså en betydelig økning. De som er aktive i styrketrening trente i gjennomsnitt 73 ganger i 2013, omtrent det samme som i 2007. Det har vært en betydelig nedgang blant dem som spiller håndball, fra 61 ganger i 2007 til 42 ganger i 2013. Dette var omtrent det samme som i 2004. Det har også vært en økning blant joggerne, fra 46 ganger i året i 2004 til 60 ganger i 2007 og videre til 64 ganger i 2013. Det var en klar økning mellom 2004 og 2007 blant de som sykler. Dette sank noe igjen fram til 2013. Blant dem som driver med friidrett har det vært en økning både mellom 2004 og 2007 og videre til 2013. De som er aktive innen vintersport er de som er minst aktive i løpet

av et år. Dette kan ha sammenheng med at vintersesongen er kort, og at det enkelte år er en mild vinter som setter grenser for slike aktiviteter. Særlig 2007-sesongen var nokså snøfattig i lavere strøk.

Det er en del eksempler på grener hvor de aktive har trent færre ganger i 2013 enn i 2007. Det gjelder de fleste lagidrettene og det gjelder golf, som har sunket fra 24 ganger ti 2007 til 17 ganger i 2013.

Kvinner går flest turer, menn jogger og sykler flest ganger

Tabell 2.28 viser at å gå raske turer er den grenen både kvinner og menn gjør oftest. Kvinner er likevel mest aktive. Gjennomsnittlig gikk menn 70 og kvinner 91 raske turer i løpet av en 12-måneders periode i 2007. Tallene for både 2007 og 2013 viser at kvinner også er flere ganger med på organisert dans og aerobics enn det menn er. Menn har derimot flere joggeturer og sykkelturner enn kvinner. De spiller også betydelig oftere fotball. I 2007 var menn oftere med styrketrening enn kvinner. Dette har jevnet seg ut mellom kjønnene i 2013.

Tabell 2.28. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013

	Alle				Aktive			
	Menn		Kvinner		Menn		Kvinner	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	29,5	29,9	18,3	23,0	64	66	55	62
Skiturer/langrenn	7,0	8,7	4,7	6,1	14	20	11	16
Slalåm, telemark, snøbrett	1,7	3,1	1,2	1,4	7	11	7	8
Gått på skøyter	0,8	..	0,7	..	6	..	6
Svømming	4,2	5,7	5,5	7,0	25	22	27	25
Sykling	25,1	25,0	21,7	21,9	58	51	56	51
Rask tur	69,5	..	91,3	..	91	..	108	..
Organisert dans	0,9	0,7	2,6	3,5	35	31	42	49
Aerobics, gym, trimparti	3,4	5,7	15,9	17,0	56	70	57	57
Styrketrening	26,0	30,1	18,2	29,0	82	78	61	68
Fotball	11,6	9,0	3,2	1,6	47	41	41	24
Håndball	1,2	0,6	1,9	1,4	65	30	59	52
Tennis/squash/badminton	1,8	2,0	0,5	0,8	18	18	10	14
Golf	1,9	1,1	0,6	0,3	25	18	22	14
Kampsport	1,6	2,2	1,0	0,7	62	68	51	40
Ishockey/bandy/innebandy	1,5	1,8	0,5	0,5	24	23	17	16
Friidrett	0,5	1,1	0,7	0,6	22	39	.	28
Basketball	0,8	0,7	0,7	0,3	20	16	21	11
Orientering	0,4	..	0,6	..	10	..	20	..
Volleyball	1,6	1,4	1,6	1,0	19	16	21	16
Antall svar	1 530	3 118	1 546	2 797

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Blant dem som er med på ulike fysiske aktiviteter er treningsdosen omtrent like stor for menn og kvinner i mange grener. De aktive mennene er noe mer ivrige til å trene med jogging, styrketrening, kampsport, ishockey/bandy/innebandy og fotball, mens kvinner oftere deltar på raske turer og organisert dans. Når det gjelder håndball var menn noe mer aktive enn kvinner i 2007, mens i 2013 var det kvinnene som var de mest aktive.

Synkende aktivitet med økende alder i de fleste aktiviteter

Tabell 2.29 viser gjennomsnittlig antall ganger ulike aldersgrupper bruker på forskjellig fysiske aktiviteter i løpet av en 12-måneders periode. Tallene viser at det for de aller fleste grenene er slik at antall ganger man er aktiv synker med økende alder. Det klareste avviket er raske turer. Der er gjennomsnittstallet for de godt voksne betydelig høyere enn for de yngre. Mens gjennomsnittlig antall for 20-24-åringene var 59 ganger i 2007, var tallet 91 ganger for aldersgruppen 67-79 år. For noen fysiske aktiviteter er det slik at gjennomsnittlig antall ganger er nokså likt for alle aldersgrupper. Det gjelder skiturer, svømming, aerobics, sykling og golf. I både 2007 og 2013 var det faktisk slik at aldersgruppen 67-79 år hadde det høyeste gjennomsnittantallet treningsturer for golf.

Tabell 2.29. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	58,0	52,3	46,6	47,5	26,8	32,1	19,3	31,2	17,6	22,8	14,7	14,9	10,0	12,1
Skitur/langrenn	8,9	7,4	4,6	5,1	4,5	6,5	6,0	8,5	7,7	10,2	5,5	7,5	4,1	4,9
Slalåm, telemark, snøbrett	6,2	5,5	1,7	3,5	1,5	2,5	1,7	3,5	1,2	2,8	0,2	0,6	0,1	0,1
Gått på skøyter	1,8	..	1,0	..	0,6	..	1,3	..	0,6	..	0,3	..	0,1
Svømming	9,4	7,5	4,5	7,5	4,4	5,6	4,1	6,3	4,5	6,4	4,2	6,3	5,8	5,8
Sykling	32,8	17,9	25,0	22,8	22,8	22,8	21,1	27,7	31,1	28,1	22,9	24,5	10,0	12,9
Rask tur	62,5	..	59,2	..	73,2	..	74,2	..	92,4	..	92,7	..	90,8	..
Organisert dans	6,5	3,7	2,5	3,0	2,0	2,8	1,1	1,5	1,1	1,1	0,4	1,5	2,1	2,5
Aerobics, gym, trimparti	10,7	7,9	8,7	9,4	9,0	9,4	9,5	9,1	8,6	10,4	7,9	13,8	16,3	14,5
Styrketrening	63,5	71,4	44,7	55,8	24,3	36,9	18,7	27,2	18,1	23,8	11,2	20,0	6,0	11,4
Fotball	38,9	24,5	18,7	12,4	9,4	7,0	3,5	5,6	2,2	3,1	1,1	1,3	0,1	0,3
Håndball	11,8	9,1	2,3	1,5	1,8	0,6	0,3	0,6	0,6	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0
Tennis/squash/badminton	1,1	2,5	2,2	2,5	1,5	2,1	1,5	1,3	1,2	1,4	0,5	1,0	0,2	0,7
Golf	2,3	0,8	0,9	0,5	0,9	0,3	1,1	0,6	0,8	0,8	1,2	0,6	2,5	1,8
Kampsport	6,2	5,1	1,6	3,0	2,5	3,3	1,1	0,9	0,3	0,8	0,0	0,2	0,1	0,4
Ishockey/bandy/innebandy	6,4	2,6	0,9	2,3	0,8	2,2	1,0	1,9	0,3	0,5	0,1	0,2	0,0	0,3
Friluft	4,0	2,5	0,5	2,6	0,2	1,0	0,3	1,0	0,6	0,3	0,4	0,3	0,0	0,3
Basketball	5,1	3,7	0,6	1,1	1,1	0,6	0,3	0,4	0,2	0,2	0,0	0,1	0,2	0,0
Orientering	0,8	..	2,5	..	0,2	..	0,4	..	0,2	..	0,6	..	0,0	..
Volleyball	9,2	6,6	3,9	3,1	1,0	1,6	1,0	0,9	1,1	0,5	0,2	0,2	0,0	0,0
Antall svar	253	390	212	436	522	841	670	1 100	524	1 107	575	1 242	320	799

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.30. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant de aktive, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	73	67	71	70	52	57	50	66	57	59	64	67	65	88
Skitur/langrenn	15	19	12	14	10	15	11	17	14	21	13	21	14	20
Svømming	31	21	23	22	24	19	21	21	23	26	30	29	40	33
Sykling	66	37	62	49	51	47	45	50	65	53	62	58	65	50
Styrketrening	88	93	84	85	59	71	66	61	65	66	77	75	82	78
Aerobics, gym, trimparti	41	34	39	44	47	50	53	53	53	59	70	76	115	92

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

I tabell 2.30 er de grenene tatt med hvor det er mulig å vise antall ganger de aktive utøverne deltar i alle aldersgrupper. Den viser at når de er aktive i en gren er de godt voksne og eldre minst like aktive som de yngre. Eldre som sykler, jogger og driver med aerobics er faktisk mer aktive enn sine yngre treningsfeller. Dette gjelder både for 2007 og 2013.

Vi svømmer like mye uansett inntekt

Tabell 2.31 viser gjennomsnittlig antall ganger brukt på ulike fysiske aktiviteter fordelt på personer som bor i husholdninger med ulik husholdningsinntekt. For en del grener er det ikke noen tydelig forskjell i aktivitetsvolumet enten man bor i en husholdning med høy eller lav inntekt. Det gjelder svømming, organisert dans, aerobics, og de fleste lagspill.

Tabell 2.31. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. 16-79 år. 2013

	Under 350 000	350 000- 499 000	500 000- 699 000	700 000- 849 000	850 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	24,8	23,6	23,0	29,2	35,5
Skiturer/langrenn	4,6	5,5	6,7	9,8	12,5
Slalåm, telemark, snøbrett	1,6	1,5	1,9	2,7	4,4
Gå på skøyter	0,5	0,4	0,7	1,2	0,9
Svømming	5,9	7,1	5,8	6,4	6,8
Sykling	21,4	21,5	22,3	26,4	27,7
Organisert dans	1,8	3,1	1,7	1,2	2,2
Aerobics, gym, trimparti	12,3	11,0	10,7	9,3	10,8
Styrketrening	32,6	25,5	25,3	26,5	38,9
Fotball	5,7	3,7	5,2	5,4	7,8
Håndball	0,9	0,4	0,6	0,8	2,1
Tennis/squash/badminton	1,0	1,8	1,3	1,4	2,0
Golf	0,5	0,5	0,5	0,7	1,7
Kampsport	2,9	1,0	1,1	1,4	0,8
Ishockey/bandy/innebandy	1,3	0,9	1,2	1,3	1,1
Friddrett	0,9	0,8	0,9	0,7	1,0
Basketball	0,4	0,3	0,4	0,7	0,9
Volleyball	1,4	1,0	1,2	1,1	1,3
Antall ganger totalt	87,7	84,0	84,9	99,8	119,4
Antall svar	1 246	996	1 518	1 003	1 152

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Skisport mest for dem med høy inntekt...

De fysiske aktivitetene hvor det er nokså tydelig at det er høyere aktivitetsnivå blant dem som tjener mye enn dem som tjener lite, gjelder skiturer og alpint. Blant dem som har en husholdningsinntekt under 350 000 er gjennomsnittsantallet skiturer per år 4,6 ganger. Blant dem som har en husholdningsinntekt som er på 850 000 eller mer er antallet 12,5 ganger. Ellers er det slik at de som tilhører den høyeste inntektsgruppen også er de som trener mest jogging, sykling, styrketrening, fotball, håndball, basketball og volleyball. Ser vi på antall ganger man trener totalt i løpet av et år, er det tydelig at de med høyest husholdningsinntekt ligger høyest i forhold til dem som tjener mindre.

...og høy utdanning

For de fleste fysiske aktiviteter er det ingen tydelig sammenheng mellom utdanning og aktivitetsnivå. På samme måte som for andelen aktive (tabell 2.17), er det likevel en nokså tydelig sammenheng mellom utdanning og antall turer i skisportet. Mens de som har utdanning på grunnskolenivå i gjennomsnitt hadde 4,7 skiturer i året i 2013 (tabell 2.32), hadde de med lang universitets- eller høyskoleutdanning 14,5 skiturer i året. Andre grener hvor personer med høy utdanning har et høyere aktivitetsnivå enn dem med lav utdanning, gjelder jogging, sykling, aerobics og tennis/squash/badminton. Det er også fysiske aktiviteter hvor de med lav utdanning er de mest dominerende. Det gjelder kampsport, basketball og volleyball.

Ser vi på totalt antall ganger man deltar i ulike aktiviteter i løpet av året, er det tydelig at antallet er høyest blant dem med høyest utdanning og mye lavere blant dem med lav utdanning.

Tabell 2.32. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter utdanning. 16-79 år. 2013

	Grunnskole	Videre- gående	Univers./ høgskole, kort	Univers./ høgskole, lang
Jogge-/løpeturer	24,9	24,3	30,3	34,0
Skiturer/langrenn	4,7	6,6	9,8	14,5
Slalåm, telemark, snøbrett	2,3	2,1	2,5	3,3
Gå på skøyter	0,8	0,6	0,7	1,0
Svømming	5,9	6,2	6,8	6,7
Sykling	17,6	20,8	31,1	36,0
Organisert dans	2,6	1,7	1,7	2,9
Aerobics, gym, trimparti	8,3	10,9	13,3	12,8
Styrketrening	29,2	28,7	30,8	31,6
Fotball	8,0	5,2	4,3	3,0
Håndball	1,9	0,6	0,7	0,5
Tennis/squash/badminton	1,0	1,1	2,2	2,6
Golf	0,5	0,7	1,2	1,0
Kampsport	3,2	0,9	0,8	1,0
Ishockey/bandy/innebandy	1,2	1,2	1,4	1,0
Friddrett	1,0	0,7	0,7	1,3
Basketball	1,1	0,3	0,5	0,3
Volleyball	2,0	1,0	0,9	0,6
Antall ganger totalt	86,5	84,6	108,7	121,9
Antall svar	1 194	2 444	1 589	623

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Hjemmearbeidende og pensjonister trener færrest ganger

På samme måte som når det gjelder andel aktive i ulike idrettsgrener (se tabell 2.19), viser også antall ganger de trener i ulike idrettsgrener, at elever og studenter er svært aktive (se tabell 2.33). De trener flest antall ganger både i jogging, styrketrening, alpint, fotball, håndball, kampsport, friddrett, basketball og volleyball. Ledere og folk med yrker som krever høy utdanning (yrkesgruppe 1, 2 og 3), er de som trener mest når det gjelder skiløping og sykling. Selv om pensjonistene trener lite innenfor mange av idrettsgrenene, ligger de høyt når det gjelder aerobics osv. Det er elever/studenter som trener flest ganger totalt sett i løpet av en 12 måneders periode. Deretter følger ledere og personer med yrker som krever høyere utdanning. Nederst ligger pensjonister og hjemmearbeidende.

Tabell 2.33. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2013

	Yrkesgruppe 1-2	Yrkesgruppe 3	Yrkesgruppe 4-5	Yrkesgruppe 6-9	Elever/ studenter	Pensjo- nister	Hjemme- arbeidende	Arbeids- ledige
Jogge-/løpeturer	32,0	28,8	30,7	22,2	53,7	10,1	21,5	23,1
Skiturer/langrenn	11,7	9,3	5,8	5,9	8,0	4,5	9,6	2,7
Slalåm, telem., snowb.	3,4	3,3	2,0	2,4	3,9	0,2	1,3	2,4
Svømming	6,6	5,9	7,4	4,7	7,9	6,2	9,7	4,5
Gå på skøyter	0,8	0,9	0,6	0,9	1,4	0,3	0,2	0,5
Sykling	33,0	27,8	21,0	18,2	25,5	18,0	7,6	15,6
Organisert dans	1,9	1,1	2,8	0,9	3,5	2,4	0,0	3,8
Aerobics, gym, trimparti	12,5	10,0	10,4	5,8	11,0	14,9	5,9	8,0
Styrketrening	30,0	34,2	34,0	25,0	65,9	14,5	15,1	25,1
Fotball	3,8	6,9	6,4	7,2	18,7	0,2	0,0	7,9
Håndball	0,6	0,7	0,7	0,2	7,2	0,0	0,0	0,0
Tennis/squash/badminton ...	1,9	2,0	1,2	1,2	2,3	0,8	2,0	0,7
Golf	0,9	0,7	0,6	0,4	0,7	1,2	0,0	1,6
Kampsport	0,8	1,2	1,6	3,0	4,1	0,4	0,0	1,6
Ishockey/bandy/innebandy ..	1,6	1,4	0,8	2,0	2,0	0,1	0,1	0,1
Friddrett	0,5	1,8	0,7	0,6	3,0	0,2	0,0	0,8
Basketball	0,5	0,4	0,6	0,6	2,3	0,0	0,1	0,3
Volleyball	1,0	0,8	1,4	1,0	5,7	0,1	0,0	0,5
Antall ganger totalt	113,3	102,8	94,7	76,9	159,5	59,6	57,7	72,6
Antall svar	1 630	691	877	850	449	1 169	40	97

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Bosted har liten betydning for aktivitetsnivået i ulike grener

Det er lite som tyder på at befolkningstetthet har stor betydning for hvor mange ganger folk trener innenfor ulike typer fysiske aktivitet (tabell 2.34). Det eneste eksemplet på en slik entydig sammenheng gjelder sykling. I denne grenen er det størst aktivitet blant dem som bor i de store byene. Aktiviteten er lavere i de mindre tettbygde områdene og er lavest i spredtbygde strøk.

Tabell 2.34. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter bosted. 16-79 år. 2013

	Tettbygd 100 000 eller flere	Tettbygd 20 000 -99 000	Tettbygd under 20 000	Spredtbygd
Jogge-/løpeturer	28,4	28,4	26,2	23,9
Skiturer/langrenn	7,5	6,6	7,0	8,9
Slalåm, telemark, snøbrett	2,8	1,8	2,3	1,9
Gå på skøyter	0,9	0,7	0,5	0,8
Svømming	6,6	6,7	6,5	5,1
Sykling	27,0	25,7	23,4	16,9
Organisert dans	2,6	1,6	1,7	1,7
Aerobics, gym, trimparti	13,2	9,0	11,0	8,6
Styrketrening	33,8	34,0	29,1	20,6
Fotball	5,0	6,5	5,8	5,4
Håndball	0,6	1,6	1,0	1,0
Tennis/squash/badminton	1,8	1,9	1,3	0,9
Golf	1,8	1,9	1,3	0,9
Kampsport	1,9	2,0	1,2	1,0
Ishockey/bandy/innebandy	1,3	1,1	1,3	0,9
Friidrett	0,5	0,7	1,1	1,1
Basketball	0,7	0,7	0,3	0,5
Volleyball	0,9	1,2	1,6	1,2
Antall ganger totalt	137,3	132,1	122,6	101,3
Antall svar	2 089	765	1 812	1 222

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Det er også eksempler på grener hvor aktiviteten er høyere i byene enn i de mindre tett befolkede områdene. Størst aktivitet innenfor jogging, styrketrening og tennis/squash/badminton finner vi i de store byene. I byene finner vi også størst aktivitet innen aerobics, golf og friidrett.

Oslo-borgere trener mest totalt sett i løpet av året

Hvor mange ganger man trener innenfor de ulike typer fysisk aktivitet varierer noe fra fylke til fylke. I tabell 2.35 har vi sett på fordelingen når det gjelder fylkespar. Forskjellene er til dels ganske små. I Østfold/Vestfold er likevel aktiviteten størst innenfor svømming og friidrett. I Akershus finner vi dem som er mest aktive innenfor alpint, golf, fotball og ishockey/bandy/innebandy. Oslo er det fylket hvor man gjennomsnittlig jogger mest i løpet av et år, driver med organisert dans, aerobics og styrketrening. De som bor i Hedmark/Oppland er mest aktive på skøyter. I Hordaland/Sogn og Fjordane står volleyball sterkest. I Trøndelag er de mest aktive innenfor sykling og skiløping. I Troms/Finnmark finner vi dem som er mest aktive innenfor tennis/squash /badminton. Nordland er det fylket hvor færrest er aktive innenfor flest idrettsgrener. Det er likevel Møre og Romsdal som er det fylkespart hvor gjennomsnittet er lavest totalt sett når det gjelder antall ganger man trener i løpet av året, med 75 ganger. Flest ganger trener man i Oslo, med 108 ganger per år.

Tabell 2.35. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2013

	Østfold/ Vestfold	Akershus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trønde- lag	Nordland	Troms/ Finnmark
Jogge-/løpeturer	26,8	28,3	32,3	28,0	21,0	21,1	31,0	23,5	27,3	23,9	28,0
Skiturer/langrenn	4,8	8,8	8,9	12,6	9,7	4,4	4,6	5,1	9,9	7,1	9,8
Slalåm, telemark, snøbrett ..	1,7	3,3	2,5	1,8	2,1	1,7	2,9	2,3	2,5	2,6	1,7
Gå på skøyter	0,9	0,7	0,6	1,1	0,7	0,8	0,8	0,5	0,6	0,4	0,2
Svømming	9,3	7,0	6,6	4,9	5,2	7,0	7,0	5,7	4,7	2,8	6,0
Sykling	21,7	23,1	25,2	21,4	22,5	28,2	20,6	18,0	29,8	23,7	16,1
Organisert dans	2,0	1,9	2,8	2,1	2,7	2,0	1,5	1,3	1,7	1,2	2,2
Aerobics, gym, trimparti	8,5	11,6	14,4	10,6	11,6	9,7	11,7	8,2	12,0	8,1	10,6
Styrketrening	30,5	32,4	37,0	22,7	23,9	28,1	30,9	22,7	31,3	30,2	26,3
Fotball	3,4	7,5	5,0	3,8	5,1	5,2	7,1	5,1	5,1	7,2	6,5
Håndball	0,9	1,5	0,5	0,8	1,5	1,1	0,5	0,6	0,8	0,8	1,4
Tennis/squash/badminton ...	1,4	1,8	2,0	0,7	1,0	1,4	1,4	1,6	1,2	1,3	2,3
Golf	0,6	1,5	1,3	0,7	0,6	0,9	0,5	0,1	0,6	0,1	0,2
Kampsport	0,6	1,4	2,7	0,4	1,2	1,7	1,6	1,0	1,4	1,6	2,9
Ishockey/bandy/innebandy...	1,3	1,9	1,5	1,5	0,7	0,9	0,8	0,2	1,5	1,4	0,8
Friidrett	1,7	1,2	1,1	0,4	0,6	0,3	0,7	0,9	1,2	0,4	0,7
Basketball	0,8	0,7	0,6	0,2	0,5	0,7	0,7	0,2	0,3	0,1	0,7
Volleyball	1,5	1,6	0,6	0,7	1,2	1,3	2,1	1,3	0,8	1,0	0,6
Antall ganger totalt	87,6	103,6	108,4	91,4	87,3	88,2	95,2	75,2	101,1	83,5	90,2
Antall svar	565	699	734	442	484	854	723	286	556	309	262

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Barn mest opptatt av sykling og fotball

Barn driver mest med fysiske aktiviteter som sykling og fotball. Ifølge tabell 2.36 spilte et gjennomsnittsbarn i alderen 6-15 år fotball 36 ganger og syklet 33 ganger siste 12 måneder i 2013.

Andre grener de var mye opptatt av var svømming, jogging, skiturer, styrketrening og håndball. Antall ganger barn har deltatt i svømming og sykling har gått noe ned, både fra 2004 til 2007 og fra 2007 til 2013. Styrketrening har derimot økt, på samme måte som for voksne (se tabell 2.23). Ellers har aktivitetsnivået innenfor de fleste grenene holdt seg på omtrent samme nivå fra 2007 til 2013. Totalt sett har idrettsaktiviteten gått nedover. Mens antall treningsaktiviteter totalt i løpet av året var over 200 i 2004, har denne aktiviteten sunket til omtrent 180 ganger i 2013.

Fotballspillere trener mer enn tennisspillere

Barna som driver med fotball, håndball og sykling er de mest aktive innen sin trening eller mosjon (se tabell 2.36). Andre grener hvor de aktive er svært aktive gjelder styrketrening, aerobics, organisert dans, kampsport, jogging og ridning. Minst aktivitet er det blant volleyballspillerne. Mens fotballspillerne i gjennomsnitt spilte fotball 61 ganger i løpet av året i 2013, var tallet 9 blant volleyballspillere.

Tabell 2.36. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013

	Alle			Aktive		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	11,5	13,1	11,9	20	25	23
Skiturer/langrenn	11,0	10,5	11,6	14	13	14
Slalåm, telemark, snowboard ...	7,7	6,3	6,4	14	12	11
Svømming	18,5	13,9	14,3	22	18	18
Sykling	54,4	41,5	32,7	63	52	43
Skateboard/rollerblades	5,5	4,4	4,1	14	13	15
Organisert dans	7,2	6,3	9,0	25	19	30
Aerobics, gym, trimparti	5,9	6,0	7,3	26	21	31
Styrketrening	7,6	11,5	11,9	26	31	33
Fotball	35,2	38,9	36,1	55	60	61
Håndball	8,2	9,7	10,9	34	34	51
Tennis, squash	1,6	1,3	2,7	14	8	11
Ishockey, bandy, innebandy	2,6	2,6	1,9	13	12	11
Basketball	1,9	2,6	1,8	13	12	11
Volleyball	2,7	2,4	1,5	15	10	9
Annen lagidrett	1,2	1,5	2,0	14	10	24
Kampsport	2,5	2,5	2,4	27	16	24
Friidrett	1,1	2,5	1,9	9	12	13
Ridning	5,9	4,7	3,5	29	19	22
Allidrett	2,3	2,2	1,6	23	12	18
Annen idrett	7,8	6,8	7,4	41	29	40
Antall ganger totalt	202,3	191,2	182,9	.	.	.
Antall svar	636	1 067	937	.	.	.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Mest sykling, svømming og fotball for både gutter og jenter

Tabell 2.37 viser at sykling, svømming og fotball er de typer fysisk aktivitet som både gutter og jenter driver mest med. Det er likevel en del klare forskjeller mellom dem i hvor mange ganger de driver med ulike grener. Gjennomsnittstallene for alle viser at jentene er mer aktive i organisert dans, aerobics, håndball og ridning. Mens gjennomsnittstallet rideturer for gutter var 0,3 i løpet av de siste 12 måneder i 2013, var antallet 6,8 for jenter.

Tabell 2.37. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og aktive, etter kjønn. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013

	Alle						Aktive					
	Gutter			Jenter			Gutter			Jenter		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	12,7	15,2	11,7	10,4	10,9	12,1	23	29	23	18	21	23
Skiturer/langrenn	12,1	11,8	12,1	9,9	9,2	11,0	16	14	14	13	11	13
Slalåm, telemark, snowboard ..	8,8	8,1	7,6	6,8	4,5	5,2	15	14	12	13	9	9
Svømming	16,8	13,3	14,8	20,0	14,5	13,8	20	18	19	24	19	17
Sykling	65,4	52,6	40,1	44,7	29,9	24,9	76	66	52	52	38	33
Skateboard/rollerblades	7,4	6,2	5,8	3,7	2,5	2,2	17	17	19	11	8	10
Organisert dans	1,8	1,5	3,2	12,2	11,2	15,1	13	8	19	29	24	35
Aerobics, gym, trimparti	3,9	3,9	5,3	7,8	8,2	9,3	25	17	31	26	23	32
Styrketrening	8,4	13,7	13,0	6,9	9,2	10,8	27	36	35	25	26	31
Fotball	52,1	55,9	52,6	16,1	21,1	23,0	70	76	74	33	39	40
Håndball	3,5	5,4	7,9	12,5	14,2	14,1	22	24	48	40	41	52
Tennis, squash	1,1	1,1	2,3	2,0	1,4	3,1	9	6	10	19	9	13
Ishockey, bandy, innebandy	4,5	4,3	3,0	0,8	0,8	0,6	16	15	13	7	6	6
Basketball	2,6	3,4	2,5	1,3	1,8	1,0	16	15	13	10	9	9
Volleyball	2,3	1,9	1,6	3,0	2,9	1,3	12	8	10	17	13	8
Annen lagidrett	1,2	1,7	2,0	1,2	1,3	1,9	:	11	25	11	9	23
Kampsport	4,2	3,2	3,0	1,0	1,8	1,9	30	18	25	:	14	24
Friidrett	0,8	2,8	2,4	1,3	2,2	1,3	8	13	14	10	11	11
Ridning	0,8	0,3	0,3	10,6	9,3	6,8	10	2	4	33	26	28
Allidrett	3,0	2,0	1,9	1,6	2,4	1,3	31	10	18	16	15	18
Annen idrett	7,0	8,8	7,1	8,5	4,7	7,7	44	34	39	39	22	41
Antall ganger totalt	220,4	216,2	200,3	182,3	164,2	164,4
Antall svar	302	545	465	334	522	472

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Gutter spiller mye mer fotball enn jenter

Guttene er mer aktive enn jentene i sykling, skateboard, styrketrening, fotball, ishockey/bandy/innebandy, basketball og kampsport. Så selv om fotball er en gren som både gutter og jenter er svært aktive i, spiller guttene mye oftere fotball enn jentene. I 2013 var gutter i gjennomsnitt 53 ganger på fotballbanen i løpet av året, mens antallet var 23 ganger for jentene. Det har likevel vært en viss økning i fotballspillingen blant jentene fra 2004 til 2013, som vi ikke finner blant guttene. Ellers har det vært nedgang i denne perioden for begge kjønn når det gjelder sykling og en økning når det gjelder styrketrening. Denne økningen i styrketrening finner vi også for begge kjønn blant de voksne (se tabell 2.27).

Totalt sett trente guttene omtrent 200 ganger i løpet av året i ulike idretter, mens det for jentene var 164 i 2013. For guttene har det vært en nedgang fra 2004 til 2013. For jentene var det en nedgang mellom 2004 og 2007. Fra 2007 til 2013 har antall ganger holdt seg på samme nivå.

Tabell 2.37 viser også fordelingen i aktivitetsgrad mellom gutter og jenter blant dem som er aktive i ulike grener. Det er de jentene som sykler, spiller håndball og fotball og de som driver med organisert dans, aerobics og som rir på hest som er de mest aktive utøverne. De aktive som utøver grenen færrest ganger er de som er med i ishockey/bandy/innebandy, volleyball, basketball og alpint. Blant guttene er det fotballspillerne som er de mest aktive, fulgt av dem som sykler, driver med håndball, styrketrening og aerobics. Blant guttene er det de som driver med ridning, tennis/squash, volleyball ishockey/bandy/innebandy og basketball som er de minst aktive.

Stor aktivitet blant barn uansett alder for skirenn, sykling og svømming

Barn i ulike aldersgrupper har nokså likt aktivitetsnivå innenfor en god del grener (se tabell 2.38). Dette gjelder for eksempel langrenn, svømming, sykling og skateboard/rollerblades. Innenfor andre grener øker aktivitetsgraden med alderen. Dette gjelder i stor grad jogging, styrketrening, håndball, ridning og de fleste lagspill. Nedgangen vi har sett mellom 2007 og 2013 når det gjelder sykling, gjelder alle aldersgrupper.

Tabell 2.38. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alle. Alder 6-15 år. 2007 og 2013.

	6-12 år		6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	9,3	6,4	2,6	3,4	13,6	8,7	21,1	24,2
Skiturer/langrenn	11,7	12,6	11,3	11,7	11,9	13,3	8,2	9,3
Slalåm, telemark, snowboard ...	5,8	6,0	3,3	4,3	7,4	7,3	7,5	7,3
Svømming	15,8	15,9	13,7	15,3	17,1	16,5	10,0	10,5
Sykling	44,9	34,5	39,9	30,8	48,2	37,3	34,4	28,7
Skateboard/rollerblades	4,6	3,4	3,5	2,8	5,3	3,9	4,0	5,4
Organisert dans	5,8	9,4	6,0	6,8	5,6	11,3	7,3	8,2
Aerobics, gymnastikk, trimparti	6,1	8,0	6,5	7,7	5,9	8,3	5,7	5,6
Styrketrening	6,8	6,2	2,7	1,3	9,4	10,0	21,3	24,7
Fotball	35,8	37,0	21,1	24,0	45,3	46,8	45,3	34,1
Håndball	7,8	7,6	2,8	2,4	11,1	11,6	13,6	18,3
Tennis, squash	1,1	1,9	0,6	1,3	1,4	2,4	1,6	4,4
Ishockey, bandy, innebandy	1,7	1,7	0,7	0,8	2,3	2,4	4,5	2,2
Basketball	1,9	1,2	0,5	0,5	2,9	1,7	4,0	3,0
Volleyball	1,1	0,8	0,2	0,2	1,7	1,3	5,0	3,0
Annen lagidrett	0,8	1,2	0,6	0,8	1,0	1,5	3,0	3,6
Kampsport	2,6	2,2	1,5	0,8	3,3	3,3	2,4	2,9
Friidrett	2,3	1,8	1,3	1,3	3,1	2,1	2,8	2,0
Ridning	3,1	2,2	1,4	1,3	4,1	2,8	8,1	6,4
Allidrett	2,7	2,0	4,6	3,3	1,5	1,0	1,3	0,8
Annen idrett	5,9	6,3	2,3	5,3	8,2	7,0	8,7	10,0
Antall ganger totalt	176,8	168,5	127,2	126,2	208,9	200,5	219,7	214,8
Antall svar	719	633	283	258	436	375	348	304

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Totalt antall idrettsaktiviteter i løpet av året viser for det første at aktivitetsgraden øker med alderen. Det er også slik at det for 9-12-åringer og 13-15-åringer har vært en nedgang i den totale aktiviteten, mens det for 6-8-åringene har holdt seg på samme nivå i 2007 og 2013.

Barn som sykler og spiller fotball er mest aktive i alle aldre

Tabell 2.39 som omfatter tall for 2007 og 2013, viser at blant de barna som deltar, er sykling og fotball de idrettsaktivitetene som 6-8-åringer oftest deltar i. Deretter følger aerobics/gymnastikk/trimgruppe, organisert dans, svømming og styrketrening. Minst aktivitet er det i den gruppen som driver med alpint. For 9-12-åringer og 13-15-åringer er det fotball som dominerer, ved siden av sykling, håndball, jogging og styrketrening. Det er verd å merke seg at de som driver med ridning også er blant de mest aktive i gruppen 13-15 år. Blant 9-12-åringene er det de som driver med volleyball, andre lagidretter og tennis/squash som er de minst aktive innenfor den grenen de driver med. Blant 13-15 åringene er det de som driver med volleyball og andre ballspill, langrenn og alpint som er minst aktive. De som driver med de to siste aktivitetene har antakelig lave tall fordi dette er aktiviteter begrenset til vintersesongen.

Tabell 2.39. Antall ganger de aktive har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2007 og 2013.

	6-12 år		6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Jogge-/løpeturer	22	15	12	14	25	16	29	32
Skiturer/langrenn	14	14	14	14	14	15	11	12
Slalåm, telemark, snowboard	12	11	9	9	14	11	11	11
Svømming	20	20	17	20	21	20	14	14
Sykling	55	44	51	42	59	44	46	41
Skateboard/rollerblades	13	12	11	11	14	12	12	24
Organisert dans	19	31	21	22	18	37	19	30
Aerobics, gymnastikk, trimparti ...	23	34	24	29	22	38	17	25
Styrketrening	28	29	31	16	28	31	34	36
Fotball	56	60	35	41	68	73	69	65
Håndball	30	39	16	19	35	48	39	69
Tennis, squash	9	9	10	:	9	10	:	14
Ishockey, bandy, innebandy	10	11	:	:	12	13	13	11
Basketball	14	11	:	:	14	13	12	11
Volleyball	8	8	:	:	8	9	12	9
Annen lagidrett	8	23	10	18	8	25	12	25
Kampsport	20	23	18	11	21	30	11	26
Friidrett	12	13	:	14	13	13	12	13
Ridning	13	13	:	:	16	18	29	46
Allidrett	14	18	18	18	10	17	8	18
Annen idrett	28	42	17	56	32	37	29	37

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Mer sykling og ridning i de minst sentrale strøk

Tallene for 2013 (tabell 2.40) viser at det er svært få av grenene hvor aktivitetsnivået kan knyttes direkte sammen med sentralitet. Et eksempel er sykling. Aktivitetsnivået er høyere blant barn i de minst sentrale strøk av landet og lavest i storbyene. Dette er for øvrig omvendt for voksne (se tabell 2.29). Også for ridning er det et høyere aktivitetsnivå blant barn og unge i de minst sentrale strøk enn i storbyer. For styrketrening er det størst aktivitet blant barn i storbyene og andre sentrale strøk. Aktiviteten er minst blant barn de minst sentrale strøk. Dette gjelder også for de voksne (se igjen tabell 2.29).

Tabell 2.40. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter bostedets sentralitet. Alle og aktive. Alder 6-15 år. 2013.

	Storbyer	Sentralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Jogge-/løpeturer	9,5	11,8	12,9	13,7
Skiturer/langrenn	11,2	11,1	9,8	15,3
Slalåm, telemark, snowboard ...	6,3	7,1	4,3	8,0
Svømming	14,8	14,4	13,7	14,2
Sykling	21,7	28,4	42,8	41,8
Skateboard/rollerblades	6,1	3,7	3,4	3,1
Organisert dans	9,5	9,9	7,6	8,6
Aerobics, gymnastikk, trimparti	8,8	7,5	6,7	5,7
Styrketrening	14,5	12,5	11,0	8,7
Fotball	37,0	33,9	36,4	39,2
Håndball	14,4	11,9	7,3	9,7
Tennis, squash	3,4	3,1	2,3	1,5
Ishockey, bandy, innebandy	1,6	2,2	1,7	1,6
Basketball	2,3	1,4	2,0	1,6
Volleyball	0,8	1,5	2,5	1,0
Annen lagidrett	2,9	2,1	1,3	1,3
Kampsport	2,7	3,3	1,3	1,8
Frøidrett	1,9	1,8	1,4	2,7
Ridning	1,5	3,6	4,0	4,8
Allidrett	1,5	1,6	1,0	2,5
Annen idrett	5,6	7,7	6,5	10,5
Antall ganger totalt	178,0	180,5	179,9	197,4
Antall svar	205	346	222	164

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Barn med foreldre med høy utdanning mest aktive i skiidrett

Det er ikke noe klart trekk at de barna som har foreldre med høy utdanning er mer aktive i ulike typer fysisk aktivitet enn de barna som har foreldre med lav utdanning. Tabell 2.41 viser at denne tendensen bare er helt klar for skiturer, alpint, svømming, styrketrening, frøidrett og organisert dans. Mens barn med foreldre som bare har grunnskoleutdanning i gjennomsnitt går 5,3 skiturer i året, er antallet turer 14 for dem som har foreldre med lang universitets- eller høyskoleutdanning.

Tabell 2.41. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alle. Alder 6-15 år. 2013.

	Grunnskole	Videre- gående	Univers./ høgskole, kort	Univers./ høgskole, lang
Jogge-/løpeturer	5,7	14,1	10,7	13,6
Skiturer/langrenn	5,3	10,1	12,3	14,0
Slalåm, telemark, snowboard	1,7	6,2	6,7	7,5
Svømming	9,7	13,9	13,9	16,9
Sykling	25,3	40,3	35,3	19,7
Skateboard/rollerblades	3,7	3,9	4,3	4,1
Organisert dans	2,0	8,1	10,0	10,2
Aerobics, gymnastikk, trimparti	9,2	6,5	7,7	6,8
Styrketrening	3,5	11,8	12,8	13,0
Fotball	24,2	37,2	36,3	37,9
Håndball	4,3	10,2	13,2	9,3
Tennis, squash	0,7	2,6	2,6	3,6
Ishockey, bandy, innebandy	3,0	2,0	1,8	1,6
Basketball	1,4	1,8	1,5	2,5
Volleyball	1,0	1,9	1,6	0,8
Annen lagidrett	1,4	2,8	1,8	1,2
Kampsport	0,9	3,1	2,5	1,8
Frøidrett	1,4	1,3	1,8	3,0
Ridning	9,7	4,4	2,5	2,4
Allidrett	1,8	1,1	1,9	1,2
Annen idrett	4,0	6,7	8,0	8,2
Antall ganger totalt	120,0	190,0	189,4	179,6
Antall svar	57	266	415	196

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mest skisport, svømming og styrketrening blant barn med god økonomi

Husholdningsinntekt spiller noe større rolle for barnas aktivitetsnivå i ulike grener enn det sentralitet gjør. Tabell 2.42 viser at i 2013 var det en nokså klar positiv sammenheng mellom inntektsnivået i den husholdningen barna bodde i og aktivitetsnivået innenfor langrenn, alpint, svømming, styrketrening, håndball,

tennis/squash og ridning. For de fleste idrettsgrenene er det likevel ikke mulig å påvise noen tydelig positiv sammenheng mellom inntekt og barnas aktivitetsnivå. Totalt antall ganger man har trent siste 12 måneder viser at det øker med økende husholdningsinntekt. Blant dem med inntekt under 600 000 var gjennomsnittlig antall ganger med trening på 151. Blant dem med inntekt på 900 000 eller mer var antall treningsganger per år på 205.

Tabell 2.42. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alle i alder 6-15 år. 2013.

	Under 600 000	600 000- 749 000	750 000- 899 000	900 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	11,7	8,8	12,8	14,2
Skiturer/langrenn	7,7	13,0	11,0	14,7
Slalåm, telemark, snowboard	3,4	4,7	7,6	9,8
Svømming	11,6	14,0	14,6	16,9
Sykling	30,1	34,5	35,5	30,9
Skateboard/rollerblades	3,4	3,7	4,0	5,1
Organisert dans	8,5	6,5	10,5	10,5
Aerobics, gymnastikk, trimparti	9,5	5,8	8,9	4,8
Styrketrening	9,4	11,8	12,7	13,7
Fotball	28,6	36,2	40,5	39,0
Håndball	5,6	11,6	13,1	13,5
Tennis, squash	1,7	1,7	2,2	5,1
Ishockey, bandy, innebandy	1,4	2,0	1,6	2,5
Basketball	0,9	1,7	1,4	3,0
Volleyball	1,5	0,6	1,5	2,3
Annen lagidrett	2,5	2,1	2,2	1,0
Kampsport	2,2	4,5	2,0	1,1
Friidrett	1,7	2,0	1,5	2,2
Ridning	2,6	3,1	2,5	5,7
Allidrett	1,8	1,4	2,2	1,1
Annen idrett	5,4	6,6	10,4	7,3
Antall ganger totalt	151,2	176,6	198,8	204,6
Antall svar	239	226	231	241

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

2.4. Eldres fysiske aktiviteter (80-89 år)

Hittil i denne rapporten har vi sett på personer i alder opp til 79 år. Dette skyldes at det i undersøkelsene fra 2007 og bakover har vært få personer med i undersøkelsene som har vært 80 år eller eldre. Dessuten har det stort sett vært lav svarprosent blant de eldste og at resultatene har vært skjevt fordelt og dermed ikke gitt noe godt bilde av eldres aktiviteter. Siden dataene i 2013-undersøkelsen har et større utvalg og svarprosenten blant de eldste er høyere, skal vi i de neste tabellene se hva dataene viser om idrettsaktiviteter blant dem i aldersgruppen 80-89 år.

Mange 80-89-åringene trener ofte.

Tabell 2.43 viser hvor ofte personer i alderen 80-89 driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. 18 prosent trener aldri. Hvordan er dette i forhold til personer i aldersgruppen 67-79 år (se tabell 2.3). I den gruppen var det 10 prosent som aldri trente i 2013. Det er altså flere blant de eldste som er helt passive i forhold til trening. Blant dem er det likevel 70 prosent som trener 1 gang i uka eller mer. Blant 67-79 åringer er denne andelen på 80 prosent. Det betyr at et stort flertall i begge disse gruppene er ganske aktive på treningsfronten. Blant dem som trener 3-4 ganger i uka eller mer er det 50 prosent blant 67-79-åringene og 46 prosent blant 80-89-åringene. Dette betyr at det nesten er en like stor andel som trener temmelig mye i begge grupper. Ser vi til slutt på dem som omtrent trener daglig, er andelen 25 prosent blant 67-79-åringene og 30 prosent blant 80-89-åringene. Det er altså flere som trener svært ofte i den aller eldste aldersgruppen, enn i aldersgruppen under.

Hvordan er så fordelingen innenfor denne eldste aldersgruppen? Det er en større andel blant kvinner enn blant menn som aldri trener (25 mot 10 prosent). Omvendt er det blant dem som trener 3 ganger i uka eller mer: 57 prosent blant menn og 37 prosent blant kvinner. Forskjellen mellom 80-84-åringene og 85-89-åringene er derimot liten. I begge grupper er det 25 prosent som trener aldri eller sjeldnere enn

hver måned. I den yngste gruppen er det 47 prosent som trener 3 ganger i uka eller mer. I den eldste gruppen er andelen 45 prosent, altså omtrent det samme. Gjennomsnittet for befolkningen generelt i alderen 16-79 år er 50 prosent (se tabell 2.1). Dette forteller oss at 85-89-åringene ikke ligger langt unna gjennomsnittet i å trene og mosjonere mye.

Tabell 2.43. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, alle og etter kjønn og alder. Alder 80-89 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
Alle 80-89 år ..	18	6	4	13	11	16	30	207
Menn	10	4	5	8	15	19	38	86
Kvinner	25	8	4	17	8	14	23	121
80-84 år	18	7	5	11	12	17	30	141
85-89 år	20	5	4	16	9	15	30	66

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Helst fotturer blant de eldste

Tabell 2.44 viser hva de eldste bruker tiden til når de trener. Tallene viser at en betydelig gruppe driver med aerobics/gymnastikk/trimparti. Blant både menn og kvinner og blant den yngste og eldste gruppen er det i overkant av 15 prosent som har holdt på med dette i løpet av de siste 12 måneder.

Derneft er gruppen som driver med styrketrening, menn i større grad enn kvinner. Andre aktiviteter er svømming, sykling, organisert dans og jogging. 5 prosent har vært på skitur. Siden dette er en typisk sesongidrett, er dette også en betydelig gruppe. 2 prosent har drevet med golf. Andre enkeltaktiviteter i tabellen er så godt som ikke nevnt. Det høyeste tallet i tabellen er likevel «Annen idrett», hele 41 prosent. 80 prosent av dette er fotturer eller spaserter, til dels i skog og mark. De fleste har brukt beina, men noen har brukt sparkstøtting, rullator eller ergometersykel.

Tabell 2.44. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, alle og etter kjønn og alder. Alder 80-89 år. 2013. Prosent

	80-89 år				
	Alle	Menn	Kvinner	80-84 år	85-89 år
Jogge-/løpeturer	5	7	3	6	1
Skiturer/langrenn	5	8	3	6	3
Slalåm, telemark, snowboard	0	0	0	0	0
Gå på skøyter	0	0	0	0	1
Svømming	10	8	12	11	8
Sykling	8	9	8	8	8
Organisert dans	7	5	8	7	5
Aerobics, gymnastikk, trimparti	17	18	16	18	15
Styrketrening	7	13	1	8	3
Fotball	0	1	0	0	0
Håndball	0	0	0	0	0
Tennis/badminton/squash	0	1	0	0	0
Golf	2	3	0	2	1
Kampsport	0	0	0	0	0
Ishockey/bandy/innebandy	0	0	0	0	0
Friidrett	0	0	0	0	0
Basketball	0	0	0	0	0
Volleyball	0	0	0	0	0
Annen idrett	41	49	36	39	46
Antall svar	207	86	121	141	66

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Det er uten tvil aerobics/gym/trimparti de eldste trener mest med i løpet av de siste 12 måneder, 18 ganger per år i gjennomsnitt (se tabell 2.45). Omtrent 10 ganger trener de styrketrening. Dette er helst menn. I gjennomsnitt sykler de 5 ganger, 4 ganger tar de joggeskoene fatt og 3 ganger svømmer de. Ellers er det lite de bruker treningstiden på.

Til sammen trener de 35 ganger totalt med ulike idrettsgrener i løpet av året, når vi ser bort fra «Annen idrett». Dette er ganske lite i forhold til befolkningen generelt i aldersgruppen 16-79 år, som i gjennomsnitt trener 94 ganger per år.

Tabell 2.45. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle, etter kjønn og alder. 80-89 år. 2013

	80-89 år				
	Alle	Menn	Kvinner	80-84 år	85-89 år
Jogge-/løpeturer	4,1	3,7	4,5	5,6	1,0
Skiturer/langrenn	0,9	1,7	0,2	1,2	0,2
Slalåm, telemark, snøbrett	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gå på skøyter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Svømming	3,0	1,6	4,1	2,9	3,2
Sykling	5,2	6,8	4,0	5,0	5,6
Organisert dans	2,8	1,4	4,0	3,2	2,1
Aerobics, gym, trimparti	17,9	23,3	13,7	15,6	23,0
Styrketrening	9,3	18,5	1,9	11,8	3,8
Fotball	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Håndball	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tennis/squash/badminton	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Golf	0,9	1,8	0,2	0,8	1,0
Kampsport	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0
Ishockey/bandy/innebandy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Friluft	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Basketball	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Volleyball	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Antall ganger totalt ¹	35,0	40,5	30,6	34,4	36,1
Antall svar	207	86	121	141	66

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

¹«Annen idrett» er ikke regnet med i dette tallet.

2.5. Innvandreres fysiske aktiviteter

I de neste fire tabellene er det gjengitt tall for innvandreres mosjonsaktiviteter, sammenlignet med befolkningen ellers. Med innvandrere mener vi her personer som er født utenfor Norge og der begge foreldre også er født i utlandet. De innvandrerne som er med i undersøkelsen er personer som stort sett kan uttrykke seg på norsk, i og med at spørreskjemaet bare er laget på norsk. Vi må derfor anta at de som har vært med har bodd i Norge noen år.

Innvandrerne er i tabellene delt i to grupper. Den ene inneholder personer som er født i EU/EØS, USA, Canada, Australia eller New Zealand (EU etc.). Den andre gruppen er født i resten av verden utenom Norge, det vil si i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS (Afrika, Asia etc.). Aldersspennet i disse tabellene er 16-54 år, for å forhindre at den store skjevheten mellom de tre gruppene når det gjelder andel eldre i befolkningen skal innvirke på resultatene. Det er en langt større andel eldre i den befolkningen som er født i Norge enn i innvandrerbefolkningen.

Sjeldnere trening blant personer fra Afrika, Asia etc.

Tabell 2.46 viser hvor ofte man i de tre gruppene driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere i 2013. Tallene viser at blant personer født i Afrika, Asia etc. er det 17 prosent som har trent aldri eller sjeldnere enn hver måned. Blant personer født i EU etc. er andelen 9 prosent. Det samme er andelen i resten av befolkningen. Blant de samme gruppene er andelen som har trent 3-4 ganger i uka eller mer henholdsvis 41 prosent, 53 prosent og 51 prosent. Dette viser at gruppen fra Afrika, Asia etc. trener noe mindre enn gruppen fra EU etc. og resten av befolkningen. Personer fra Afrika, Asia etc. skiller seg altså ut fra de to andre gruppene, som er nokså like på dette punktet.

Kvinner fra Afrika, Asia etc. trener mindre enn andre grupper

Forskjellen mellom gruppene er større for kvinner enn for menn når det gjelder andelen som trener lite. Blant menn fra Afrika, Asia etc. er det 15 prosent som trener lite/ingenting, altså sjeldnere enn hver måned, mens det for de to andre gruppene er 11 prosent. For kvinner er tilsvarende tall 19 prosent for dem fra

Afrika, Asia etc., mens den er 7 prosent for de to andre gruppene. Ser vi på dem som trener mye, altså 3-4 ganger i uka eller mer, er det for både menn og kvinner fra Afrika, Asia etc. en andel på 42 prosent. I de to andre gruppene er andelen rundt 50 prosent for begge kjønn. Tallene viser altså at det særlig er kvinner fra Afrika, Asia etc. som trener lite i forhold til de andre gruppene. Blant dem som trener mye skiller både menn og kvinner i innvandrerguppen fra Afrika, Asia etc. noe negativt ut i forhold til de andre gruppene.

Tabell 2.46. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere etter fødelandsgruppe og kjønn. 16-54 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig	Antall svar
Alle								
Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	4	5	9	11	18	31	22	225
Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	9	8	7	14	19	26	15	241
Resten av befolkningen	4	5	7	10	23	32	19	3 374
Menn								
Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	7	4	10	10	16	35	19	119
Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	8	6	6	13	21	26	16	107
Resten av befolkningen	5	6	8	11	22	31	17	1 796
Kvinner								
Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	2	5	8	13	21	26	25	106
Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	10	9	8	14	17	27	15	134
Resten av befolkningen	3	4	6	10	24	33	20	1 578

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Færre driver med skiaktiviteter blant personer fra Asia osv.

Både blant personer født i Afrika, Asia etc. og de født i EU etc. er fordelingen av hvilke idrettsaktiviteter de deltar i i løpet av et år, ganske lik (se tabell 2.47). Men siden den første gruppen har noe lavere aktivitetsgrad enn de to andre gruppene, er andelen deltakere også lavere for de fleste aktivitetene. I alle tre gruppene er det jogging, svømming, sykling, styrketrening og fotball som er de sentrale aktivitetene. Det som peker seg ut er skiidrettene skiløping og alpint. Her er andelen deltakere noe lavere blant personer født i EU etc. enn i resten av befolkningen. Blant personer født i Afrika, Asia etc. er det likevel betydelig lavere enn det igjen. 17 prosent går på skitur i denne gruppen i løpet av året, mens andelen er 49 prosent i resten av befolkningen. For alpint er forholdet 8 prosent mot 34 prosent. Og for å gå på skøyter er forholdet 9 prosent mot 17 prosent. Blant innvandrere født i EU etc. er det stor aktivitet både når det gjelder svømming, å gå på skøyter, tennis/squash/badminton og basketball. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er også aktive med svømming.

Lite tyder på at det er andre aktiviteter enn det som er nevnt i tabellen som innvandrere i større grad driver med enn det resten av befolkningen gjør. Mens det er 40 prosent blant befolkningen født i Norge som deltar i andre aktiviteter, er andelen 34 prosent blant personer fra EU etc. og 21 prosent blant personer født i Afrika, Asia etc. I denne gruppen er det svært få som nevner at de driver med aktiviteter som resten av befolkningen ikke driver med. Mens det for eksempel er ingen som nevner cricket, er det en stor overvekt av dem som nevner lengre spaserturer og fotturer ellers. Dette er det samme som både personer født i EU etc. og resten av befolkningen nevner.

Når det gjelder forskjellen mellom menn og kvinner i utøvelse av ulike idrettsgrener i løpet av et år, er denne forskjellen nokså gjennomgående for alle tre gruppene av befolkningen (se tabell 2.48). Menn er mer aktive enn kvinner når det gjelder alpint, styrketrening, fotball, ishockey/bandy/innebandy og volleyball. Kvinner er mer aktive enn menn når det gjelder aerobics/gymnastikk/trimparti og dans. Noe som spesielt skiller seg ut blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er overvekten av menn som driver med kampsport, både når det gjelder de andre gruppene og når det gjelder kvinner i egen gruppe. Vi finner også en klar tendens til at det i denne gruppen er en mindre andel kvinner enn menn som trener med å svømme og å sykle. Her finner vi liten forskjell mellom menn og kvinner i de andre to gruppene.

Tabell 2.47. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter på fritiden for å trene eller mosjonere siste 12 måneder i ulike fødelandsgrupper. Alder 16-54 år. 2013. Prosent

	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen
Jogge-/løpeturer	48	45	54
Skiturer/langrenn	34	17	49
Slalåm, telemark, snowboard	25	8	34
Gå på skøyter	20	9	17
Svømming	40	33	29
Sykling	52	29	53
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett ...	6	5	4
Aerobics, gymnastikk, trimparti	16	17	19
Styrketrening	41	34	51
Fotball	17	19	21
Håndball	2	3	3
Ishockey, bandy/innebandy	4	5	8
Tennis/squash/badminton	14	8	11
Golf	3	1	6
Friidrett	5	5	3
Basketball	9	6	5
Volleyball	10	10	11
Kampsport	2	5	4
Annen idrett	34	21	40
Antall svar	227	243	3 403

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.48. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder for å trene eller mosjonere, i ulike fødelandsgrupper etter kjønn. 2013. Alder 16-54 år. Prosent

	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand		Født i Asia, Afrika, Latin- Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS		Resten av befolkningen	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Jogge-/løpeturer	52	44	55	36	55	52
Skiturer/langrenn	35	34	17	16	49	48
Slalåm, telemark, snowboard	30	18	11	6	40	27
Gå på skøyter	18	22	9	10	16	17
Svømming	44	36	39	27	28	30
Sykling	53	50	32	25	56	50
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett	5	7	1	9	2	8
Aerobics, gymnastikk, trimparti ..	5	28	10	22	7	33
Styrketrening	42	39	42	28	47	57
Fotball	29	2	29	10	30	10
Håndball	2	1	2	3	3	4
Ishockey, bandy/innebandy	7	2	8	2	11	5
Tennis/squash/badminton	21	6	10	7	14	8
Golf	5	1	1	2	8	3
Friidrett	3	6	7	4	4	2
Basketball	12	5	7	5	6	4
Volleyball	12	8	14	6	12	9
Kampsport	2	2	10	1	4	2
Annen idrett	29	39	13	28	36	45
Antall svar	121	106	107	136	1 817	1 586

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mye jogging i alle tre gruppene

I alle de tre gruppene er jogging den idrettsaktiviteten som oftest blir gjennomført i løpet av året (se tabell 2.49). Dernest kommer styrketrening og sykling. Det siste er mindre dominerende blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn blant de to andre gruppene. Vi finner naturlig nok også at innvandrere fra Afrika, Asia etc. trener sjeldnere med vinteridrett enn de to andre gruppene gjør. Totalt antall ganger man trener i løpet av året er lavest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Innvandrere fra EU etc. ligger høyest. Midt imellom ligger resten av befolkningen.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er oftere enn de andre gruppene med i folke-/selskapsdans osv. ishockey/bandy/innebandy og kampsport. Innvandrere fra EU etc. er mer aktive enn de andre to gruppene i sykling.

Tabell 2.49. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder for å trene eller mosjonere, i ulike fødelandsgrupper. 2013. Alder 16-54 år. Prosent

	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen
Jogge-/løpeturer	32,1	33,5	32,9
Skiturer/langrenn	6,8	2,3	8,5
Slalåm, telemark, snowboard	3,1	0,7	3,5
Gå på skøyter	1,1	0,6	1,0
Svømming	9,3	7,7	6,1
Sykling	33,5	14,2	25,6
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett	1,3	3,4	2,0
Aerobics, gymnastikk, trimparti	9,8	10,0	9,3
Styrketrening	31,6	25,8	36,8
Fotball	5,0	7,0	8,0
Håndball	0,1	1,6	1,4
Ishockey, bandy/innebandy	1,5	8,1	1,6
Tennis/squash/badminton	1,7	2,8	1,7
Golf	0,6	0,0	0,6
Friidrett	2,6	2,2	0,9
Basketball	1,0	0,5	0,8
Volleyball	1,8	2,3	1,7
Kampsport	1,5	8,1	1,6
Antall ganger totalt	113,0	96,5	107,2
Antall svar	227	243	3 403

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

2.6. Antall idrettsgrener i løpet av året

90 prosent deltar i én eller flere grener

Tabell 2.50 viser en fordeling av hvor mange ulike typer fysisk aktivitet folk deltar i i løpet av en 12-måneders periode. Den viser for det første at det bare er 10 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år som ikke deltar i noen av de 19 grenene som det spørres om i undersøkelsen. Det betyr at 90 prosent deltar i én eller flere grener. 15 prosent deltar i én gren. Like mange deltar i 2 og 3 grener. En av fire deltar i 4-5 grener og 18 prosent deltar i 6-9 grener og 3 prosent deltar i 10 eller flere grener.

Tabell 2.50. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i siste 12 måneder, blant alle og etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2013

	Kjønn			Alder						
	Alle	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
0	10	10	10	6	6	7	7	9	14	21
1	15	15	16	4	6	9	11	15	22	33
2	15	14	15	5	10	13	13	15	20	17
3	15	15	16	8	15	16	13	16	18	16
4-5	24	25	23	25	29	29	28	28	20	11
6-9	18	18	17	32	28	23	26	17	6	2
10 el. Flere	3	3	2	20	6	3	2	0	0	0
Antall svar	5 915	3 118	2 797	390	436	841	1 100	1 107	1 242	799

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

(Tallene i denne og de to neste tabellene er ikke sammenlignbare med tilsvarende tabell for 2007-undersøkelsen i Rapporter 2009/15)

Hver femte 16-19-åring med i minst 10 grener

Forholdet mellom menn og kvinner på denne aktivitetskalaen viser at det omtrent er dødt løp. Det er derimot stor forskjell mellom aldersgruppene. Mens 6 prosent av 16-19-åringene og 20-24-åringene ikke er med i noen gren i løpet av et år, gjelder det 21 prosent av dem som er 67-79 år. For de andre aldersgruppene ligger andelen på mellom 7 og 14 prosent. Mens 5 prosent av dem som er 16-19 år har deltatt i 1 gren, er andelen 33 prosent blant gruppen 67-79 år. Og mens 20 prosent av de yngste har vært med på minst 10 grener siste 12 måneder, er andelen 6 prosent blant 20-24-åringene og nesten ingen i aldersgruppene fra 45 år og oppover.

De med høy utdanning og inntekt deltar i flest grener

Tabell 2.51 viser at det er en klar sammenheng mellom både utdanning og inntekt når det gjelder hvor mange typer fysisk aktivitet man deltar i i løpet av et år. 18

prosent av dem med bare grunnskole har ikke deltatt i noen grener, mens det gjelder kun 3 prosent blant dem med lang universitets- eller høgskoleutdanning. Blant dem med videregående skole eller mindre utdanning, er det under 20 prosent som har deltatt i 6 grener eller mer. Blant dem med høyest utdanning er andelen 31 prosent.

Lignende tall finner vi for personer i ulike inntektsgrupper. Blant dem med husholdningsinntekt på under 350 000 er det 15 prosent som ikke har deltatt i noen gren siste 12 måneder, og 19 prosent har bare deltatt i 1 gren. For dem som har en husholdningsinntekt på 850 000 eller mer, er tilsvarende tall 4 prosent og 7 prosent.

Hvilket bostedsstrøk og hvilken landsdel folk bor i har derimot mindre å si for hvor mange grener man deltar i. Tabell 2.52 viser likevel at det er en viss tendens til at de som bor i de store byene og de som bor i Oslo/Akershus deltar i noen flere grener enn de som bor i andre områder.

Tabell 2.51. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013

	Utdanning				Husholdningsinntekt				
	Grunnskole	Videregående skole	Universitet/Høgskole kort	Universitet/Høgskole, lang	Under 350 000	350 000-499 000	500 000-699 000	700 000-849 000	850 000 eller mer
0	18	10	5	3	15	14	10	6	4
1	20	17	10	8	19	20	16	13	7
2	15	17	12	9	16	16	17	12	11
3	12	16	17	16	15	14	16	16	15
4-5	17	24	29	33	19	21	23	29	32
6-9	13	14	24	30	13	13	15	21	28
10 el. flere	5	1	2	1	3	2	2	3	4
Ant. svar	1 194	244	1 589	623	1 246	996	1 518	1 003	1 152

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.52. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter bostedsstrøk og landsdel. Alder 16-79 år. 2013

	Bostedsstrøk				Fylkespar										
	Tettbygd 100 000 el. flere	Tettbygd 20 000-99 000	Tettbygd under 20 000	Spredtbygd	Østfold/Vestfold	Akershus	Oslo	Hedmark/Oppland	Buskerud/Telemark	Agder/Rogaland	Hordaland/Sogn og fj.	Møre og Romsdal	Trøndelag	Nordland	Troms/Finnmark
0	9	9	11	12	9	9	8	9	13	12	10	11	8	15	13
1	13	18	14	19	21	14	12	19	16	14	13	17	15	18	13
2	12	15	15	17	15	13	11	14	15	16	16	17	14	14	18
3	15	14	16	15	15	15	14	16	18	15	17	16	15	16	14
4-5	26	24	25	21	21	25	30	26	22	22	23	22	25	22	27
6-9	21	18	16	14	15	21	22	14	13	17	18	16	21	14	12
10 el. flere ..	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	3	1	3	2	3
Ant. svar....	2 089	765	1 812	1 222	565	699	734	442	484	854	723	286	556	309	262

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

2.7. Aktivitet i treningsstudio

Økende bruk av treningsstudio og helsesenter

Det har vært en økning i andelen som trener på treningsstudio eller helsesenter de seinere åra. Tabell 2.53 viser at det i 2013 var 37 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år som hadde brukt slike tilbud i løpet av de siste 12 månedene. I 2001 var tallet 21 prosent, i 2004 var det 25 prosent og i 2007 var det 31 prosent.

Økningen har funnet sted for både menn og kvinner, men andelen brukere er større blant kvinner enn blant menn, 42 mot 33 prosent.

Tabell 2.53. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, 2001¹, 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent

	2001	2004	2007	2013
Alle	21	25	31	37
Menn	18	23	26	33
Kvinner	25	28	35	42
16-19 år	47	49	56	63
20-24 år	46	50	59	61
25-34 år	30	37	45	53
35-44 år	20	25	30	37
45-54 år	15	19	28	32
55-66 år	8	12	17	25
67-79 år	6	7	13	16
Tettbygd 100 000 eller flere	36	35	40	46
Tettbygd 20 000 – 99 000	26	30	40	40
Tettbygd under 20 000	17	22	26	35
Spredtbygd	10	16	21	24

¹ I 2001 ble bare de som var aktive i trening/mosjon på ett eller annet plan stilt spørsmål om trening i treningsstudio/helsesenter. Andre har her blitt lagt inn som ikke-brukere.

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Yngre personer bruker treningsstudio mest

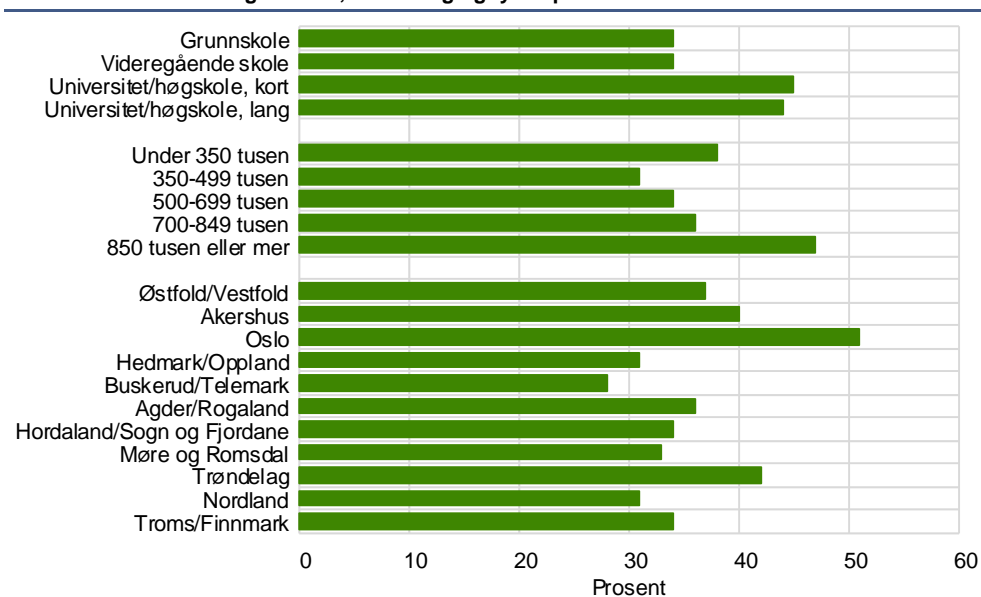
Økningen gjelder alle aldersgrupper, men det er de yngre som hele tiden har vært de ivrigste brukerne. Brukerandelen synker ellers med alderen, mens det i 2013 var 61 prosent som brukte treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder blant 20-24-åringene, var andelen 16 prosent blant dem i alderen 67-79 år.

I 2001 var brukerandelen av slike tilbud høyest i de store byene og gradvis mindre i forhold til synkende tettbebyggelse. En tilsvarende fordeling var det i 2013. Dette har sannsynligvis en viss sammenheng med et lavere tilbud på dette området i slike deler av landet.

De med høy utdanning og inntekt bruker helsestudio mest

Figur 2.3 viser at det ikke er noen helt klar direkte sammenheng mellom å bruke treningsstudio og utdanning eller husholdningsinntekt. Tallene fra 2013 viser likevel at de som har høyere utdanning og de som har høy inntekt i større grad bruker treningsstudio enn andre.

Figur 2.3. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt, utdanning og fylkespar. Alder 16-79 år. 2013

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Flest i treningsstudio i Oslo

Tallene over bruk av treningsstudio blant personer som bor i ulike fylkespar, viser at brukerandelen i 2013 lå mellom 30 og 40 prosent i de fleste fylkesparene. Et unntak er Oslo, hvor brukerandelen var på 51 prosent og Trøndelag med 42 prosent.

Trener noen ute og noen inne?

Er det slik at de som går på treningsstudio eller helsesenter i mindre grad trener på andre måter? Vi skal her se på noen sentrale grener blant befolkningen generelt og se om det er et skille i aktiviteten mellom dem som går på treningsstudio og dem som ikke gjør det.

Tabell 2.54. Antall ganger vært på joggetur, syklet og skitur blant dem som har trent på treningsstudio siste 12 måneder og dem som ikke har det. Alder 16-79 år. 2013.

	16-79 år		16-24 år		25-44 år		45-66 år		67-79 år	
	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent	Trent	Ikke trent
Jogge-/løpeturer..	41	18	61	33	46	15	24	17	15	12
Sykling	29	21	23	18	28	23	36	23	23	11
Skitur	8	7	6	7	8	4	11	8	4	5

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Ut fra tallene i tabell 2.54 er det vanskelig å trekke noen konklusjon om at de som trener på treningsstudio i mindre grad trener utendørs enn andre. De som trener på treningsstudio har flere joggeturer i løpet av året enn de som ikke går på treningsstudio. Dette gjelder alle i alderen 16-79 år og i alle aldersgrupper, men mest blant de yngre. Vi finner også en slik sammenheng blant de som sykler, men forskjellen er ikke så stor som for jogging. Blant dem som går på skiturer, er det ingen tydelig forskjell. I hele befolkningen er skiturene omtrent like mange blant dem som trener på treningsstudio som dem som ikke bruker et slikt tilbud. I de ulike aldersgruppene er det stort sett heller ikke noen betydelig forskjell. Det er uansett lite som tyder på at det fins en gruppe innendørstrenerne, representert ved treningsstudioene, og en gruppe utendørstrenerne.

2.8. Utgifter til trening og mosjon

Vi skal videre se på utgiftene folk personlig har til utstyr, medlemsavgifter eller lignende i forbindelse med trening eller mosjon. Her tas utgifter til sportsutstyr, treningsstudio, bruk av sportsanlegg og utøvelse av fysisk aktivitet også med.

Slike utgifter varierer avhengig av hvem man tar utgangspunkt i. Tabell 2.55 viser utgifter til trening/mosjon de siste 12 måneder i 2004, 2007 og 2013. Blant befolkningen som helhet i alderen 16-79 år var disse utgiftene på 1941 kr i 2004, 2 238 kr i 2007 og 3 435 i 2013. Blant dem som trener minst en gang i måneden var utgiftene noe høyere; 2 322 kr i 2004, 2 603 kr i 2007 og 3 776 i 2013. Med i disse summene er også de som ikke har hatt noen utgifter til trening eller mosjon. Når vi bare ser på dem som faktisk har hatt utgifter, er summen atskillig høyere: 4 760 kr i 2004, 5 068 kr i 2007 og 6 587 i 2013. Vær oppmerksom på at dette er løpende summer. De er ikke indeksregulert mellom disse åra. Tar vi hensyn til prisstigningen ville utgiftene i 2004 være 4 983 kr i pengeverdien for 2007. Den reelle prisøkningen fra 2004 til 2007 er dermed omtrent 1,7 prosent. Noen stor endring har det altså ikke vært i denne treårsperioden. Ser vi derimot videre til 2013 i forhold til 2004, har prisene steget betydelig. Skulle man følge den generelle prisøkningen, ville summe fra 2004 være på 5 614 i 2013. Når den virkelige summen er på 6 587 i 2013, har vi hatt en reel prisøkning på utgifter til trening/mosjon på 15 prosent. Dette kan antakelig ikke bare skyldes økt pris på samme varer. En god del kan muligens også skyldes at det er kjøpt inn mer utstyr.

Tabell 2.55. Utgifter i kr til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, blant dem som trener minst en gang i måneden og blant dem som har slike utgifter i løpet av et år. Alder 16-79 år. 2004, 2007 og 2013

	2004	2007	2013
Alle	1 941	2 238	3 435
De som trener minst en gang i mnd.	2 322	2 603	3 776
De som har hatt utgifter	4 760	5 068	6 587

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Menn har større utgifter til trening enn kvinner har

Det er større utgifter til trening og mosjon for menn enn for kvinner (tabell 2.56). Ser vi på hele befolkningen, har menn i gjennomsnitt utgifter på av 3 744 kr, mens kvinner har utgifter på 3 076 kr. Dette betyr at kvinner har 82 prosent av de utgiftene menn har. Blant dem som trener minst en gang i måneden har menn 4 166 kr mens kvinner har 3 337 kr. Her har kvinner 80 prosent av de utgiftene menn har. Det mest interessante er kanskje å se på dem som faktisk har utgifter til slikt i løpet av et år. Blant menn er det 7 349 kr mens kvinner har 5 747 kr, som utgjør 78 prosent av mennenes utgifter. I 2007 (se Vaage 2009) var kvinners utgifter 65 prosent av det mennene hadde, så gapet mellom menn og kvinner har minket betydelig i løpet av disse seks åra.

Tabell 2.56. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, dem som trener minst en gang i måneden og dem som har hatt utgifter, etter ulike bakgrunnsvariabler, alder 16-79 år. 2013. Norske kroner

	Alle	De som trener minst en gang i mnd.	De som har hatt utgifter
Alle	3 435	3 776	6 587
Menn	3 744	4 166	7 349
Kvinner	3 076	3 337	5 747
16-19 år	4 260	4 553	6 151
20-24 år	4 044	4 381	5 979
25-34 år	4 422	4 814	6 819
35-44 år	5 037	5 591	8 769
45-54 år	3 471	3 746	6 619
55-66 år	1 966	2 155	4 885
67-79 år	1 162	1 342	4 221
Grunnskole	2 304	2 628	5 538
Videregående skole	3 120	3 446	6 479
Universitet/høgskole, kort	4 584	4 839	7 064
Universitet/høgskole, lang	5 402	5 616	7 786
Under 350 tusen	2 394	2 675	5 156
350-499 tusen	2 606	2 899	5 820
500-699 tusen	2 780	3 087	5 794
700-849 tusen	4 170	4 497	7 403
850 tusen eller mer	5 919	6 208	8 543
Tettbygd 100 000 el. flere	4 494	4 896	7 431
Tettbygd 20 000-99 000	3 391	3 696	6 317
Tettbygd under 20 000	2 898	3 208	5 807
Spredtbygd	2 527	2 825	6 196
Antall svar	5 915	5 317	3 143

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

35-44-åringene har størst utgifter til trening

I 2007 var det de yngste, altså aldersgruppen 16-19 år som brukte mest penger til trening og mosjon (se Vaage 2009). Slik var det ikke i 2013. Uansett hva slags mål vi bruker i tabell 2.56, er det aldersgruppen 35-44 år som har mest utgifter til trening og mosjon. Ser vi på dem som har hatt utgifter til trening, har denne gruppen en utgift som ligger på 133 prosent av gjennomsnittet for hele befolkningen. Blant de som er eldre enn denne aldersgruppen synker utgiftene med alder. Uansett hvilket av de tre målene vi bruker, har personer som er i aldersgruppen 67-79 år betydelig lavere utgifter til trening og mosjon enn det de som er yngre enn dem har.

De med høy utdanning har større utgifter til trening enn andre

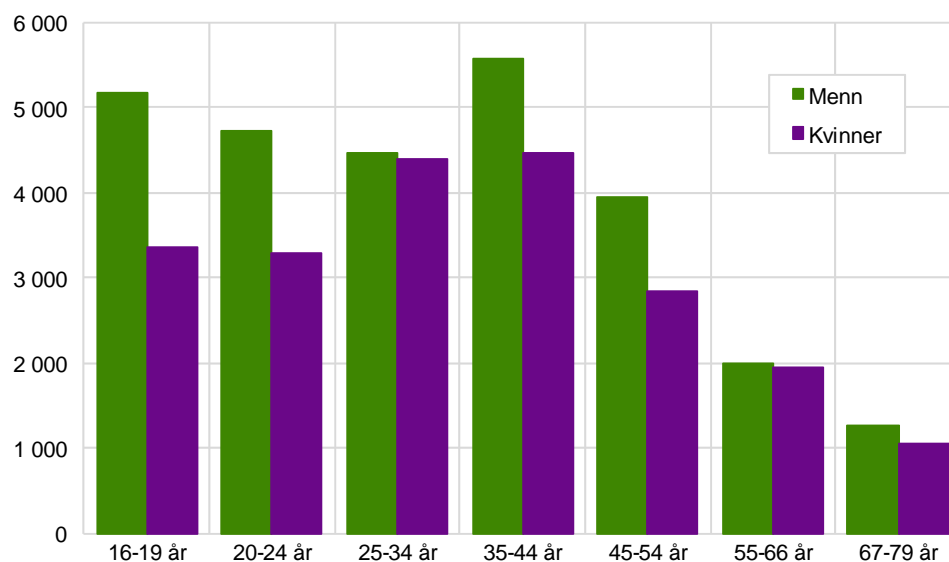
Ser vi på befolkningen generelt, er det en klar sammenheng mellom utgifter til trening og mosjon og både utdanning og husholdningsinntekt. De som har høy utdanning og de som har høy inntekt bruker mer penger enn de som har lav utdanning og de som har lav inntekt. Blant dem som har utgifter til slike aktiviteter er det også en klar sammenheng med høye utgifter og høy utdanning. Denne sammenheng gjelder også for husholdningsinntekt.

Tabellen viser også at de som bor i de store byene har større utgifter til trening og mosjon enn de som bor i mindre tettbygde og spredtbygde strøk. Dette gjelder uansett hvilket av de tre målene vi velger å se på.

Unge og middelaldrende menn har større utgifter til trening enn kvinner

I figur 2.4 er utgifter til trening og mosjon fordelt på kjønn og ulike aldersgrupper. Tallene er basert på alle i hver gruppe. Tabellen viser at både i aldersgruppe 16-19, 20-24, 35-44 og 45-54 er det gutter/menn som har større utgifter enn jenter/kvinner. Forskjellen er størst blant de unge. For de andre aldersgruppene er utgiftene nokså jevnt for del mellom kjønnene.

Figur 2.4. Utgifter i kr til trening/mosjon, etter kjønn i ulike aldersgrupper. Alder 16-79 år. 2013

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Unge som trener daglig har størst utgifter til trening

Det er en nokså klar sammenheng mellom treningsgrad og utgifter til trening. Det gjelder generelt, for menn og kvinner og for alle aldersgrupper (se tabell 2.57). I visse grupper er det likevel slik at de som trener 3-4 ganger i uka bruker mer penger på trening enn de som trener daglig. De som bruker mest på trening er likevel 16-19-åringene som trener daglig. De bruker i gjennomsnitt 8 816 kroner på trening og mosjon i løpet av et år. 67-79-åringene som trener like mye bruker bare 1 379 kr på slikt per år, det vi si om lag 16 prosent av det de unge gjør.

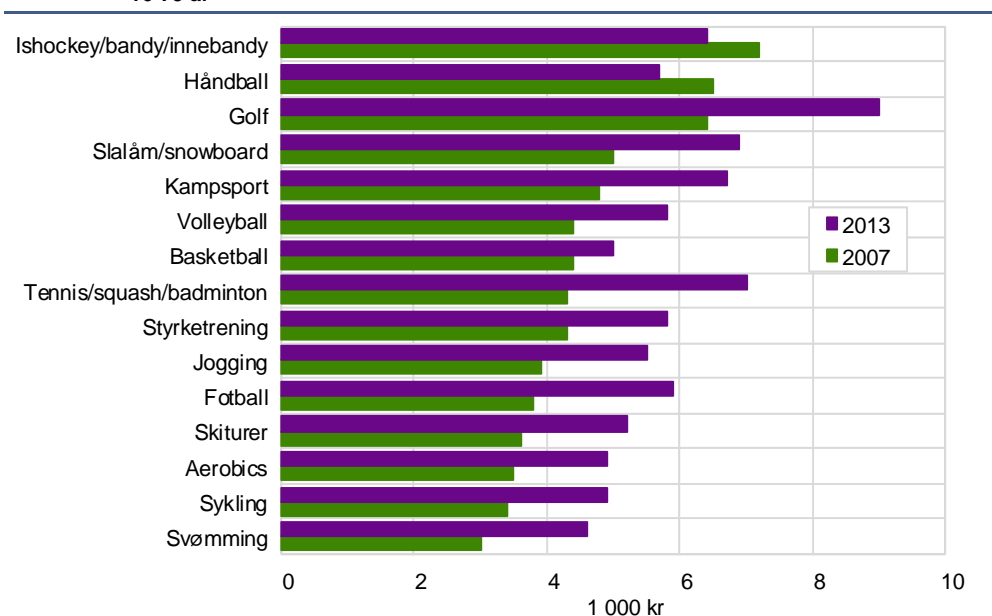
Tabell 2.57. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder i forhold til hvor mye man trener, kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2013. Norske kroner

	Sjeldnere enn hver mnd.	1-2 ganger i mnd.	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Alle	768	1 775	1 905	3 183	4 975	4 317
Menn	822	2 139	1 998	3 573	5 440	4 998
Kvinner	687	1 224	1 786	2 748	4 467	3 633
16-19 år	739	2 126	3 475	8 816
20-24 år	1 263	3 429	3 877	4 489	6 416
25-34 år	1 787	1 894	2 197	4 299	6 478	5 836
35-44 år	601	3 156	3 181	4 073	7 901	6 661
45-54 år	502	2 331	1 685	3 328	4 688	4 355
55-66 år	349	630	863	2 365	3 345	1 536
67-79 år	405	330	795	1 123	4 317	1 379

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Det er ikke mulig i undersøkelsen å se på de utgifter folk har hatt til hver enkelt gren de har deltatt i. I figur 2.5 er folks generelle utgifter koblet sammen med de grenene de har deltatt i. Vi har for eksempel sett på de generelle utgiftene de som har spilt golf siste 12 måneder har hatt og så videre. Dette gir ikke noe helt korrekt bilde, men gir likevel et inntrykk av sammenhengen mellom utgifter og gren.

Figur 2.5. Utgifter til trening eller mosjon blant dem som driver med de ulike fysiske aktiviteter. 16-79 år

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

De som spiller golf har størst utgifter til trening

Mens det i 2007 var de som spilte ishockey/bandy/innebandy som hadde de største utgiftene til trening, var det golferne i 2013. Andre som har høye utgifter er de som kjører slalåm/snowboard, tennis/squash/badminton og kampsport. De som har lave utgifter til sine aktiviteter er særlig aktive med skiturer, aerobics, sykling, svømming og basketball.

Barn som trener bruker mer enn 6000 kr per år

Tabell 2.58 viser at barn i alderen 6-15 år i gjennomsnitt brukte 6316 kroner til trening per år i 2013. I 2004 var utgiftene 5021 kr og i 2007 5264 kr. Disse summene er ikke prisjustert. Tar vi 2004-summen og justerer til pengeverdien i 2007, får vi 5256 kr for 2004. Tar vi 2004-summen og justerer til pengeverdien i 2013, får vi 5947 kr. Dette viser at utgiftene ikke har økt mye mellom disse tre tidspunktene.

Tabellen er ikke entydig når det gjelder om gutter eller jenter bruker mest penger på denne typen aktiviteter. I 2004 og 2013 var det jentene som brukte mest, i 2007 var det guttene som brukte mest.

Tabell 2.58. Nominelle utgifter i kr til trening blant dem som trener minst en gang i måneden, alle og etter kjønn, alder, sentralitet, husholdsinntekt i kvartiler og landsdel. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013

	2004	2007	2013
Alle	5 021	5 264	6 316
Gutter	5 265	5 884	6 102
Jenter	5 799	4 598	6 536
6-8 år	2 887	3 158	3 535
9-12 år	4 754	5 562	6 232
13-15 år	7 403	6 499	8 662
Storbyer	6 501	5 658	7 167
Sentralt	5 344	6 070	6 599
Mindre sentralt	4 172	5 095	5 245
Minst sentralt	4 172	4 042	6 055
1. kvartil	4 427	3 641	4 571
2. kvartil	3 444	3 819	5 589
3. kvartil	4 886	6 147	6 277
4. kvartil	7 072	7 288	8 473
Oslo/Akershus	7 024	7 561	7 964
Østlandet ellers	5 089	5 588	6 057
Agder/Rogaland	4 065	4 295	4 738
Vestlandet	3 500	3 925	6 463
Trøndelag	4 939	5 151	6 750
Nord-Norge	4 147	3 254	4 332

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tallene viser klart at utgiftene øker med økende alder for barnet. I 2013 brukte 6-8-åringene bare rundt 40 prosent av det 13-15-åringene brukte. Barn som bor i byer har større utgifter til trening og mosjon enn det de som bor i mindre tettsteder og i spredtbygde strøk.

Utgiftene øker med økt husholdningsinntekt

Deler vi husholdningsinntekten i fire like store deler (kvartiler), ser vi at de barna som bor i husholdninger med det høyeste kvartilet har atskillig større utgifter til trening og mosjon enn det de som bor i husholdninger med det laveste kvartilet. I 2013 hadde "1. kvartils barn" en utgift som var bare 54 prosent av det "4. kvartils barn" hadde.

Barn som bor i Oslo og Akershus hadde både i 2004, 2007 og 2013 betydelig større utgifter til trening og mosjon enn det barn som bor i andre deler av landet hadde. Lavest utgifter hadde barn som hadde bosted i Nord-Norge. Størst økning mellom 2007 og 2013 finner vi på Vestlandet.

2.9. Noen fritidstilbud for barn i nærmiljøet

I undersøkelsen er det stilt noen spørsmål til barn om tilgang til og bruk av noen ulike fritidstilbud. Det gjelder gatetun/stille vei der barn kan leke, balløkke, akebakke og lignende egnet for barn, lekeplass med apparater og gang-/sykkelvei.

Barn bruker gatetun/stille vei og gang-/sykkelvei mest

Tabell 2.59 viser at av de alternativene som er med i tabellen er det gang- og sykkelveier barn i størst grad bruker. I 2013 var det halvparten av barna som brukte slike tilbud daglig og 6 prosent brukte dem sjeldnere en månedlig. Dernest følger bruken av Gatetun/stille vei, med 40 prosent daglige brukere. Balløkke og lignende ble daglig brukt av 17 prosent og lekeplass med apparater ble daglig brukt av 18 prosent.

Tabell 2.59. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Brukes daglig			Brukes ukentlig			Brukes månedlig			Brukes sjeldnere			Finnes ikke innen én km		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Gatetun, stille vei	45	40	41	21	23	25	5	5	4	15	17	13	15	15	15
Balløkke, akebakke o.l.	18	21	17	30	26	29	13	15	15	24	25	27	15	13	13
Lekeplass m/apparater	16	17	18	20	16	20	9	9	13	32	35	33	24	23	16
Gang-/sykkelvei	47	50	52	16	14	16	4	6	6	6	5	6	26	25	21

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Gatetun/stille vei og balløkke og lignende er de tilbudene flest barn har innen én kilometer. Henholdsvis 15 og 13 prosent har ikke slik tilgang til denne typen tilbud. Omtrent det samme gjelder lekeplass med apparater. 21 prosent har ikke tilgang til gang-/sykkelvei innen en avstand på én kilometer fra boligen.

Det har vært liten endring i barns bruk av og tilgang til slike fritidstilbud mellom 2004, 2007 og 2013.

Tall for 2013 viser at det er de mindre barna som i størst grad bruker gatetun/stille vei (se tabell 2.60). Mens 55 prosent av 6-8-åringene og 45 prosent av 9-12-åringene bruker dette tilbudet daglig, er andelen bare 25 prosent blant 13-15-åringene. Lekeplass med apparater brukes også mest av de mindre barna. I alderen 6-12 år er det 20 prosent som bruker slike tilbud daglig. Blant 13-15-åringene er det 56 prosent som bruker slike tilbud sjeldnere enn månedlig. Balløkke og lignende brukes like mye daglig av alle disse aldersgruppene. Det er likevel hele 56 prosent blant 13-15-åringene som bruker dem sjeldnere enn hver måned. De minste barna bruker gang- og sykkelvei i mindre grad enn de eldre barna. Mens en tredel av 6-8-åringene bruker slike tilbud daglig, gjelder det for godt over halvparten av 9-15-åringene.

Tabell 2.60. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter alder. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Brukes daglig	Brukes ukentlig	Brukes månedlig	Brukes sjeldnere	Finnes ikke innen én km
Gatetun, stille vei:					
6-12 år	49	28	3	5	15
6-8 år	55	23	1	5	16
9-12 år	45	32	5	5	14
13-15 år	25	19	7	33	17
Balløkke, akebakke o.l.:					
6-12 år	17	33	18	19	13
6-8 år	18	30	19	18	15
9-12 år	16	36	16	19	12
13-15 år	15	18	10	45	12
Lekeplass m/ apparater:					
6-12 år	20	26	15	24	16
6-8 år	19	32	16	17	16
9-12 år	20	21	15	28	16
13-15 år	14	6	8	56	16
Gang-/sykkelvei:					
6-12 år	48	18	6	5	22
6-8 år	38	24	9	7	22
9-12 år	56	14	4	3	22
13-15 år	59	11	5	8	18

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.61 viser at barn som bor i lite sentrale strøk bruker gatetun/stille vei og balløkke og lignende i minst like stor grad som de barna som bor i sentrale strøk. Dette til tross for at slike tilbud er noe mindre tilgjengelige for dem som bor i lite sentralt. Barn i storbyer bruker lekeplasser med apparater i noe større grad enn dem som bor mindre sentralt enn dem. De har da også bedre tilgang til slike tilbud i sitt nærmiljø enn barn som bor mindre sentralt. Mer enn 50 prosent av de barna som bor i sentrale eller mindre sentrale strøk bruker gang- og sykkelvei daglig. For de barna som bor minst sentralt gjelder det for omtrent 40 prosent. Dette til tross for at hele 43 prosent ikke har slike tilbud innen én kilometer fra hjemmet sitt.

Tabell 2.61. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Brukes daglig	Brukes ukentlig	Brukes månedlig	Brukes sjeldnere	Finnes ikke innen én km
Gatetun, stille vei:					
Storbyer	39	28	2	16	14
Sentralt	41	26	5	14	14
Mindre sentralt	43	26	4	12	15
Minst sentralt	42	20	6	11	21
Balløkke, akebakke o.l.:					
Storbyer	15	34	14	25	12
Sentralt	17	27	15	31	9
Mindre sentralt	13	30	17	25	15
Minst sentralt	21	25	14	21	18
Lekeplass m/ apparater:					
Storbyer	23	20	20	30	6
Sentralt	16	19	12	39	14
Mindre sentralt	15	22	12	33	19
Minst sentralt	18	17	9	26	30
Gang-/sykkelvei:					
Storbyer	43	19	9	11	17
Sentralt	60	15	6	4	15
Mindre sentralt	54	18	4	5	18
Minst sentralt	42	10	2	3	43

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

3. Idrett og organisasjonsdeltakelse

3.1. Medlemskap og aktivitet i idrettslag

Flest menn og unge er medlemmer av idrettslag

Ifølge levekårsundersøkelsene har andelen nordmenn som er medlem av idrettslag forandret seg lite de siste 17 åra. 28 prosent var medlem i 1997, 26 prosent i 2014 (tabell 3.1). I alle disse åra har andelen blant menn vært omtrent 10 prosent høyere enn blant kvinner. Unge er i stor grad medlemmer av idrettslag, og de eldre er i minst grad medlemmer. Andelen medlemmer var i 2014 35 prosent blant 35-44-åringene. Dette var størst andel. Andelen var også stor blant 16-19-åringene, ed 30 prosent. Minst var den blant 67-79-åringene, med 17 prosent. I de ulike aldersgruppene har andelen medlemmer endret seg en del fra 1997 til 2014. Blant de mellom 16 og 34 år har det vært en nedgang i medlemsandelen, mens den har økt noe blant de fra 45 år og oppover.

Tabell 3.1. Andelen som er medlem i idrettslag, etter kjønn og alder. 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Alle	28	26	26	26	28	26
Menn	34	32	31	31	34	32
Kvinner	23	21	21	21	22	20
16-19 år	41	32	39	44	39	30
20-24 år	31	28	26	29	22	24
25-34 år	31	28	27	24	22	21
35-44 år	34	35	34	29	34	35
45-54 år	30	30	25	28	34	32
55-66 år	20	21	19	21	24	23
67-79 år	13	15	14	15	18	17
Antall svar	3 248	3 250	3 226	3 076	4 502	7 076

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Like mange svært aktive i idrettslag

Mellom 1997 og 2014 har andelen medlemmer som er svært aktive holdt seg omtrent på samme nivå (tabell 3.2). 29 prosent av medlemsmassen var svært aktive i 1997, 31 prosent i 2014. Fra 2001 har også andelen noe aktive holdt seg nokså konstant. Fra samme år har også andelen forholdsvis passive vært temmelig konstant på noe over 30 prosent.

Tabell 3.2. Andelen medlemmer i idrettslag som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive i 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	29	33	38	936
2001	29	39	32	884
2004	33	37	30	868
2007	32	37	31	837
2011	30	38	33	1 313
2014	31	36	33	1 964

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

De unge er mest aktive medlemmer

Tabell 3.3, som gjengir tall fra 2014, viser at menn og kvinner som er medlemmer av idrettslag, er omtrent like aktive. Det er en temmelig klar sammenheng mellom alder og aktivitetsgrad. Andelen svært aktive synker tydelig med økende alder. Mens andelen svært aktive medlemmer i alderen 16-19 år er på 61 prosent, er andelen bare 13 prosent i aldersgruppen 67-79 år. Omvendt er det for dem som er forholdsvis passive. Bare 8 prosent av de unge medlemmene er forholdsvis passive, mens det er 73 prosent blant de eldste medlemmene. Andelen noe aktive er høyest i aldersgruppen 20-24 år.

Tabellen viser også at personer med høy utdanning i noe større grad er medlemmer av idrettslag enn de som har lavere utdanning. På en annen side er det de medlemmene med lavest utdanning som i størst grad er svært aktive medlemmer. Gruppen som er forholdsvis passive er nokså jevnt fordelt mellom medlemmene uansett utdanningsnivå.

Tabell 3.3. Andelen som er medlem i idrettslag, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2014 Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	26	31	36	33	1 964
Menn	32	34	35	31	1 243
Kvinner	20	26	38	36	721
16-19 år	30	66	23	10	141
20-24 år	24	45	29	27	122
25-34 år	21	29	42	29	213
35-44 år	35	33	42	24	462
45-54 år	32	29	40	32	469
55-66 år	23	21	29	50	368
67-79 år	17	15	32	53	189
Grunnskole	19	39	31	30	298
Videregående skole	27	29	35	36	793
Universitet/høgskole, kort	32	30	38	31	630
Universitet/høgskole, lang	32	26	43	31	234
Tettbygd 100 000 el. flere	24	35	38	27	629
Tettbygd 20 000-99 000	21	35	41	25	207
Tettbygd under 20 000	28	30	33	37	653
Spredtbygd	31	25	36	39	473
Under 350 000 kr	16	42	32	26	225
350-549 000 kr	20	22	39	39	320
550-699 000 kr	27	28	34	39	355
700-899 000 kr	33	33	35	32	527
900 000 kr eller mer	40	31	39	30	537

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Flest medlemmer, men færrest aktive på landsbygda

Personer som bor i spredtbygde strøk er i større grad medlemmer av idrettslag enn dem som bor i byer og andre tettbygde strøk. Derimot er det blant dem som bor i byene at andelen svært aktive medlemmer er høyest. Resultatet blir at mens 42 prosent av medlemmene i spredtbygde strøk er forholdsvis passive medlemmer, er andelen bare 19 prosent i de store byene.

Høy medlemsandel blant dem med høy inntekt

Det er helt tydelig at de som bor i husholdninger med høy inntekt i større grad er medlemmer i idrettslag enn de med lav husholdningsinntekt. Mens 23 prosent av dem som har en husholdningsinntekt på under 250 000 kroner er medlemmer, er andelen dobbelt så høy blant dem som har inntekt på 600 000 kroner eller mer. Derimot er det ikke slik at de som har høy inntekt er mer aktive medlemmer enn andre. Aktivitetsgraden er nokså jevnt fordelt mellom medlemmer uansett husholdningsinntekt.

3.2. Deltakelse i idrett gjennom idrettslag

Håndball og kampsport er mest knyttet til idrettslag

Personer som driver med ulike fysiske aktiviteter for å trene og mosjonere deltar i idrettslag i ulik grad. Tallene for 2013 i tabell 3.4. viser at det særlig er håndball som skiller seg ut som en idrett der mange deltar gjennom idrettslag når de er aktive. 51 prosent av håndballspillerne deltar gjennom idrettslag. Omtrent samme andel har kampsport, med 50 prosent. Deretter følger de som driver med fotball (35 prosent), friidrett (35 prosent) og golf (33 prosent). Blant dem som driver med ishockey/bandy /innebandy er det også en relativt stor andel som er aktive gjennom idrettslag (27 prosent).

Tabell 3.4. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag. Alder 16-79 år. 1997, 2001 2004, 2007 og 2013. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	12	8	6	9	..
Skiturer/langrenn	4	1	4	..	2
Slalåm	3	..	2
Gå på skøyter	5
Svømming	4	3	4	5	4
Sykling	2	1	1	..	4
Gang/marsj	4	0	1
Folke-/selskaps-dans/ (jazz)ballett	7	5	6
Aerobics, gymnastikk, trimparti	29	22	25	19	13
Styrketrening	13	10	13	12	7
Fotball	44	45	41	42	35
Håndball	74	73	59	70	51
Ishockey/ bandy/innebandy	:	:	:	27	27
Tennis	:	:	16	13	11
Golf	11	6	28	29	33
Friidrett	43	32	35
Kampsport	50	51	50
Basket	20	20	15
Volleyball	19	17	12

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Blant dem som driver med svømming, sykling, skiturer og alpint er det under 5 prosent som deltar i disse idrettene gjennom idrettslag. Blant dem som driver med tennis, styrketrening, volleyball, ishockey og aerobics er det også relativt få som i hovedsak driver med idrettsaktivitetene sine i tilknytning til et idrettslag.

Økt organisert aktivitet blant golfere

Mellom 1997 og 2013 har det vært en betydelig økning i andelen utøvere som driver med golf gjennom idrettslag. Det har også vært en viss økning innen tennis. Blant dem som driver med aerobics/gymnastikk/trim har det vært en viss nedgang. Det har også vært nedgang for både håndball, fotball, volleyball og styrketrening de seinere åra. For de andre grenene har andelen som deltar gjennom idrettslag holdt seg på omtrent samme nivå.

Tallene i tabell 3.5 er nokså usikre for en del aktiviteter, fordi de er basert på få svar. Likevel gir den en indikasjon om at menn og kvinner som er aktive innenfor de ulike idrettsgrenene i nokså like stor grad driver med dette i tilknytning til idrettslag eller lignende. Hvis vi holder oss til 2013-tallene er menn noe mer aktive enn kvinner gjennom idrettslag når det gjelder skøyteløp og kampsport. Kvinner er

mer aktive gjennom idrettslag enn menn når det gjelder håndball og golf. Disse forskjellene er usikre og tallene for 2007 og 2013 spriker en del på dette feltet.

Tabell 3.5. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent

	Menn		Kvinner	
	2007	2013	2007	2013
Skiturer/langrenn	4	..	2
Slalåm	2	..	1
Gå på skøyter	7	..	2
Svømming	6	5	4	4
Sykling	5	..	3
Aerobics, gymnastikk, trimparti	24	15	18	12
Styrketrening	13	7	12	7
Fotball	44	36	35	32
Håndball	70	42	71	58
Ishockey/bandy/innebandy	26	27	32	28
Tennis/Squash	11	11	15	9
Golf	29	30	27	41
Friidrett	40	34	22	38
Kampsport	52	54	49	40
Basket	16	16	24	15
Volleyball	17	11	18	13

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Ifølge tabell 3.6 er det ikke riktig å si at de som i størst grad utfører idrettsaktiviteter i tilknytning til idrettslag tilhører en bestemt aldersgruppe. Dette er avhengig av hvilken gren man ser på. Innenfor styrketrening og kampsport ser det ut til at det er de unge utøverne som i størst grad er knyttet til et idrettslag. Blant golfspillere er det derimot de unge som er minst knyttet til et idrettslag eller lignende, men de voksne er mest organisert. Det er også en viss økning med alder både for fotball, ishockey/bandy/innebandy, tennis/squash/badminton og volleyball. For andre grener er det ikke noe klart skille mellom aldersgrupper når det gjelder utøvernes tilknytning til idrettslag.

Tabell 3.6. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Skiturer/langrenn	8	2	2	3	2	2	4
Slalåm	3	2	0	2	3	1	:
Gå på skøyter	5	5	9	3	4	6	:
Svømming	3	4	6	3	5	5	4
Aerobics, gymnastikk, trimparti	11	11	8	14	17	14	10
Styrketrening	15	4	5	8	8	6	4
Fotball	30	31	31	40	46	46	:
Håndball	34	:	:	:	:	:	:
Ishockey/bandy/innebandy	6	30	37	32	:	:	:
Tennis/squash/badminton	5	5	5	12	19	27	:
Golf	17	7	20	31	37	58	:
Friidrett	31	29	:	:	:	:	:
Kampsport	63	22	:	:	:	:	:
Basket	8	20	:	:	:	:	:
Volleyball	7	7	12	19	21	:	:

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Blant barn er særlig håndball og fotball knyttet til idrettslag

For barn er det håndball og fotball som særlig skiller seg ut som de idrettsgrener hvor flest er aktive gjennom et idrettslag (se tabell 3.7). Tallene for 2013 viser også at mer enn halvparten av utøvere i aerobics, allidrett, kampsport og styrketrening i hovedsak deltar gjennom et idrettslag. Derimot er det under 10 prosent som deltar gjennom idrettslag blant dem som er aktive med alpint, skateboard/rollerblades og sykling.

Mellom 2004 og 2013 har andelen som driver med idrett gjennom idrettslag vært nokså stabil for de fleste idrettsgrenene. Det har vært en økning for organisert dans og fotball. Det har vært en viss nedgang for tennis/squash, ishockey/bandy/innebandy, kampsport og allidrett.

Tabell 3.7. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Alle			Gutter			Jenter		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Jogge-/løpeturer	40	30	30	43	36	35	37	24	23
Skiturer/langrenn	10	8	11	11	10	15	10	7	8
Slalåm, telemark, snowboard	3	4	4	2	4	4	4	4	4
Svømming	11	10	13	11	9	13	10	12	13
Sykling	1	2	3	0	2	3	1	2	3
Skateboard/rollerblades	2	1	1	1	2	1	3	1	2
Organisert dans	30	34	40	16	13	23	34	42	48
Aerobics, gymnastikk, trimparti ..	57	56	56	48	47	49	61	62	60
Styrketrening	49	47	50	36	44	50	63	51	50
Fotball	57	55	69	53	59	74	61	49	63
Håndball	74	66	70	62	57	59	80	72	78
Tennis, squash	25	14	10	17	11	9	32	18	11
Ishockey, bandy, innebandy	31	25	24	24	27	26	47	18	19
Basketball	18	18	18	9	13	13	28	24	27
Volleyball	13	15	12	10	12	7	16	19	18
Annen lagidrett	35	34	31	47	33	28	28	36	35
Kampsport	84	52	52	83	55	55	86	47	48
Friidrett	51	44	42	52	44	44	50	44	40
Ridning	17	9	13	8	2	3	19	11	18
Allidrett	68	55	53	70	51	50	66	60	57
Annen idrett	37	22	28	45	20	30	31	24	26

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Aktiviteter mer knyttet til idrettslag blant jenter enn gutter

Jenter har i større grad knyttet sine aktiviteter til idrettslag enn gutter innenfor grener som organisert dans, aerobics/gymnastikk/trimparti, håndball, basketball, volleyball og ridning. Det er innenfor jogging/løping, langrenn, fotball og kampsport hvor guttenes aktiviteter er mer knyttet til idrettslag enn jentenes aktiviteter.

De minste barnas aktiviteter er mest knyttet til idrettslag

Tabell 3.8 viser at det for de aller fleste grenene er slik at andelen som er aktiv i idretten gjennom et idrettslag synker med alderen blant barn. Det er 6-8-åringene som i særlig grad er knyttet til idrettslag, mens 13-15-åringen i mye større grad driver aktivitetene uten å være tilknyttet noe idrettslag. For eksempel er 74 prosent av de yngste barna som driver med håndball knyttet til idrettslag, men bare 52 prosent av dem som er i aldersgruppen 13-15 år. For friidrett er disse tallene henholdsvis 56 og 29 prosent.

Tabell 3.8. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder og husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Alder				Husholdningsinntekt	
	6-12 år	6-8 år	9-12 år	13-15 år	Under 750 000	750 000 eller mer
Jogge-/løpeturer	29	23	31	30	27	32
Skiturer/langrenn	13	14	12	8	12	11
Slalåm, telemark, snowboard	6	4	6	2	5	4
Svømming	15	20	12	7	12	14
Sykling	2	2	3	6	3	3
Skateboard/rollerblades	1	1	1	3	1	2
Organisert dans	44	56	37	29	38	41
Aerobics, gymnastikk, trimparti	63	75	54	41	54	58
Styrketrening	56	51	57	45	49	51
Fotball	76	74	77	52	63	74
Håndball	75	70	77	62	65	75
Tennis, squash	9	7	10	11	7	12
Ishockey, bandy, innebandy	25	30	22	22	18	30
Basketball	16	20	15	20	19	18
Volleyball	12	17	10	13	12	12
Annen lagidrett	33	45	25	29	36	24
Kampsport	63	57	66	37	53	51
Friidrett	51	56	48	29	38	47
Ridning	13	9	16	11	14	11
Allidrett	65	83	41	22	49	58
Annen idrett	31	22	34	25	24	32

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mest aktivitet knyttet til idrettslag blant barn av foreldre med høy inntekt

Selv om det er en viss tendens til det, er det ikke noe entydig trekk at barn som bor i husholdninger med høy inntekt i større grad er aktive gjennom idrettslag når de er med på en idrettsgren enn de som bor i husholdninger med lav inntekt. Det er likevel forskjeller i den retning både for jogge-/løpeturer, fotball, håndball, tennis/squash, ishockey/bandy/innebandy, friidrett og allidrett. Forskjellene er likevel ikke så store at det går an å snakke om en kraftig forskjell.

4. Friluftsliv

4.1. Ulike friluftslivsaktiviteter

Tabell 4.1 viser utviklingen i noen friluftslivsaktiviteter i aldersgruppen 16-74 år. I tabellen er det tatt med de aktivitetene som det fins tall for helt tilbake til 1970 og fram til 2014. Spørsmålsstillingen som ble brukt i 1970 ligger nært opp til det som ble brukt fra og med 1997. Det er derfor mulig å sammenligne disse tallene over tid. (Se fotnote om ski- og fotturer).

Færre på tur i skogen

I løpet av en såpass lang periode har det skjedd visse endringer i folks friluftslivsaktivitet. Mellom 1970 og 1997 har det vært en merkbar nedgang i andelen som siste 12 måneder har vært tre eller flere ganger på lengre skiturer eller fotturer i skogen. Fotturene i skogen har tatt seg opp igjen og fra 2011 har de ligget minst på høyden med tallene fra 1970. Lengre fotturer i fjellet har også økt de seinere åra. Lenger fotturer i fjellet har derimot ligget på et lavere nivå fra 1997 og framover enn de lå i 1970.

Tabell 4.1. Antall ganger i noen ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder i 1970, 1997 og 2001, 2004, 2007, 2011¹ og 2014. 16-74 år. Prosent

	1970	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Ingen ganger							
Lengre fotturer i fjellet	75	67	71	74	65	58	58
Lengre fotturer i skogen	62	74	77	76	66	50	52
Lengre skiturer i fjellet	72	80	81	85	82	78	78
Lengre skiturer i skogen	71	90	92	92	90	77	81
Fisketurer i ferskvann	66	71	72	75	73	71	72
Fisketurer i saltvann	60	62	66	70	68	66	67
Jakt	94	91	90	93	91	92	92
Tur med motor-/seilbåt	64	58	64	62	59	55	55
Tur med kano/kajakk/robåt	70	80	86	84	81	75	75
Bær/sopptur	49	52	58	69	64	63	65
1-2 ganger							
Lengre fotturer i fjellet	10	14	10	9	13	14	13
Lengre fotturer i skogen	10	7	6	6	10	7	9
Lengre skiturer i fjellet	6	8	7	6	7	7	8
Lengre skiturer i skogen	4	4	3	3	4	6	5
Fisketurer i ferskvann	7	9	7	7	9	9	9
Fisketurer i saltvann	9	11	7	7	9	8	8
Jakt	2	2	2	1	2	2	2
Tur med motor-/seilbåt	11	14	8	8	11	11	10
Tur med kano/kajakk/robåt	7	9	6	7	8	9	10
Bær/sopptur	22	18	13	12	13	13	12
3 ganger eller flere							
Lengre fotturer i fjellet	15	19	19	17	21	29	29
Lengre fotturer i skogen	28	19	17	17	24	42	39
Lengre skiturer i fjellet	22	12	13	9	11	15	14
Lengre skiturer i skogen	25	6	5	5	5	18	13
Fisketurer i ferskvann	27	20	21	18	18	20	19
Fisketurer i saltvann	31	27	27	23	22	26	26
Jakt	4	7	8	6	7	6	6
Tur med motor-/seilbåt	25	29	28	30	29	34	34
Tur med kano/kajakk/robåt	23	12	8	9	11	16	16
Bær/sopptur	29	30	30	20	22	24	23

¹ Med overgangen fra papirspørreskjema til intervjuundersøkelse i 2011, er lengre fotturer og skiturer satt foran korte turer i intervjukjemaet. Dette har ført til at andelen aktive på lengre turer har blitt høyere fra og med 2011 enn de ville ha vært dersom metoden ikke var blitt forandret. Dette fører til at tallene fra 2011 og framover ikke er sammenlignbare med tidligere tall. Tallene for andel på skitur totalt er derimot sammenlignbare. Se tabell 4.3.

Kilde: Friluftslivsundersøkelsen 1970 og Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.2. Prosentandel som har vært med på ulike friluftaktiviteter etter kjønn, alder 16-74 år. 1970-2014

	Menn							Kvinner						
	1970	1997	2001	2004	2007	2011	2014	1970	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Lengre fotturer i fjellet	30	35	34	35	35	47	46	20	30	25	29	29	38	39
Lengre fotturer i skogen	43	30	26	31	33	54	51	33	23	19	26	31	46	44
Lengre skiturer i fjellet	33	25	21	21	17	25	25	22	16	18	16	14	19	19
Lengre skiturer i skogen	35	13	11	13	10	26	21	24	8	5	7	8	20	16
Fisketurer i ferskvann	48	39	39	40	36	38	36	20	18	16	20	18	20	19
Fisketurer i saltvann	51	48	44	43	39	40	41	30	29	25	29	24	27	25
Badet utendørs	65	71	70	77	70	73	74	50	69	72	79	67	69	71
Jakt	12	16	17	14	16	13	14	1	3	2	2	2	3	3
Tur med motor-/seilbåt	39	46	40	49	46	48	49	32	38	32	43	35	41	40
Tur med kano/kajakk/robåt	36	23	17	23	21	29	28	24	17	12	17	17	21	22
Bær/sopptur	47	43	38	34	31	32	29	55	53	47	43	40	42	40

Kilde: Friluftundersøkelsen 1970 og Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Andelen som har vært tre ganger eller mer på fisketurer siste 12 måneder har sunket noe fra 1970 og til 2014, både i ferskvann og saltvann. Det har også vært nedgang når det gjelder både turer med kano/kajakk/robåt og bær-/soppturer. Turer med motor-/seilbåt og turer på jakt har derimot holdt seg noenlunde på samme nivå i disse åra.

Tabell 4.2 viser at nedgangen i andelen som går lengre skiturer i fjellet gjelder både menn og kvinner. Det samme gjelder for bær- og soppturer. Det er særlig blant kvinner at det har vært en nedgang i andelen som er på fisketur i saltvann. Ellers har endringene stort sett gått parallelt blant menn og kvinner.

Kraftig økning i antall fotturer blant de unge

Vedleggstabell v4.7 viser at gjennomsnittlig antall fotturer i løpet av et år var 6 ganger per nordmann i 1970. Dette har økt betydelig og var nær 60 turer i 2011. Også antall sykkelturner har økt. Antall skiturer har derimot sunket. Dette var i gjennomsnitt 11 ganger i 1970, mot omtrent 8 ganger i 2014. Også antall fisketurer og turer med kano/kajakk/robåt har sunket i denne perioden.

Klar nedgang i bær- og soppturer fra 1997 og framover

Tabell 4.3 viser utviklingen i ulike friluftslivsaktiviteter mellom 1997 og 2014 blant personer i alderen 16-79 år. I hele denne perioden er det spaserturer, fotturer og bading utendørs flest har deltatt i. Andelen som har deltatt i disse friluftslivsaktivitetene siste 12 måneder har stort sett holdt seg mellom 70 og 80 prosent i hele denne perioden. 40 til 50 prosent har deltatt på skiturer, fisketurer, sykkelturner i naturomgivelser og i turer med motorbåt eller seilbåt.

For de fleste aktivitetene har det vært liten endring i løpet av disse åra. Den klareste endringen finner vi for bær- og soppturer. Andelen som har deltatt på dette siste 12 måneder har sunket fra 48 prosent i 1997 til 35 prosent i 2014. Det er særlig mellom 1997 og 2007 at nedgangen har funnet sted. Derimot har det vært en viss økning i andelen som har vært på sykkelturner i naturomgivelser. Denne økningen fant mest sted mellom 1997 og 2001. Dette gjelder ikke for sykling på sti eller i terreng. Her har tendensen vært noe nedgående fram til 2011, da det var en kraftig økning. Dette nivået har holdt seg også i 2014.

Friluftslivsaktiviteter er nokså sterkt knyttet til klimatiske forhold. 76 prosent deltok i bading utendørs i 2004, mens andelen sank til 67 prosent i 2007. Dette skyldes mest sannsynlig at det var en fin sommer i store deler av landet i 2004, mens det i Sør-Norge var en temmelig våt sommer i 2007.

Mange av friluftslivsaktivitetene drives i like stor grad av kvinner og menn (tabell 4.4). Andelen som driver med populære aktiviteter som fotturer, bading utendørs og sykkelturner i løpet av en 12 måneders periode, er temmelig lik blant menn og kvinner.

Tabell 4.3. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014 Prosent

	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Spasertur	77	80	82	82	..	85
Fottur	80	81	81	80	83	84
Bading utendørs	68	69	76	67	71	72
Skitur	45	47	49	47	49	46
Fisketur	50	47	50	45	45	44
Sykkeltur i naturomgivelser	34	42	45	44	42	41
Tur med motor-/seilbåt	41	35	45	40	44	44
Bær- eller sopptur	48	42	38	36	37	35
Kjørt i alpinanlegg	21	20	23	21	25	23
Tur med kano/kajakk/robåt	20	14	19	18	25	25
På jakt	9	9	8	9	8	8
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	10	7	5	9	8
Ridetur i naturomgivelser	3	4	5	4	4
Klatret i fjell eller is	2	3	3
Brevandring	1	1	1
Juvvandring, grottevandring o. l.	1	2	2
Rafting	2	2	1
Elvepadling	1	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	12	6	8	25	24
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden	6	6	7
Kjørt med hundespann/trekkhund	1	1	2
Antall svar	1 723	1 925	2 624	2 060	4 657	7 094

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Menn går mest på jakt, kvinner plukker mest sopp/bær

Likevel er det visse aktiviteter som i størst grad er tiltrekkende for ett av kjønnene. Menn deltar i mye større grad enn kvinner med jakt, fisketurer, sykkelturner i terrenget og snøskuterkjøring. De er også noe mer aktive i alpine aktiviteter, skiturer eller og turer med motor- eller seilbåt. Kvinnene er på sin side mer aktive med bær- og soppturer.

Tabell 4.4. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	Menn				Kvinner			
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014
Spasertur	80	79	..	83	85	85	..	88
Fottur	81	80	84	85	81	81	83	83
Bading utendørs	76	69	73	74	76	66	68	71
Skitur	52	49	45	49	46	45	40	43
Sykkeltur	47	46	44	43	44	42	41	39
Fisketur	60	56	54	54	39	34	36	34
Tur med motor-/seilbåt	48	46	48	49	42	35	41	39
Bær- eller sopptur	34	31	32	30	42	40	42	40
Alpint	27	25	30	28	18	17	19	19
Tur med kano/kajakk/robåt	22	20	29	28	16	17	21	21
På jakt	14	15	13	13	2	2	3	2
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	7	5	9	8	7	6	9	8
Ridetur i naturomgivelser	2	2	3	3	6	8	5	5
Klatret i fjell eller is	4	4	2	2
Brevandring	2	1	1	1
Juvvandring, grottevandring o. l.	2	2	1	1
Rafting	2	2	2	1
Elvepadling	1	1	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	9	11	28	27	2	4	22	21
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden	9	9	4	5
Kjørt med hundespann/trekkhund	1	2	1	1
Antall svar	1 313	994	2 493	3 701	1 311	1 066	2 140	3 393

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Færre mannlige bærplukkere siste ti år

I undersøkelsene har vi mulighet til å skille mellom bærtur og sopptur. Tabell 4.5 viser hvordan utviklingen har vært innenfor disse to friluftslivsaktivitetene. Når det gjelder andelen som har vært på bærtur siste 12 måneder, har utviklingen vært svakt nedadgående, fra 36 prosent i 2004 til 32 prosent i 2014. I hovedsak er det menn som har vært de frafalne, med en nedgang fra 32 prosent i 2004 til 27 prosent

i 2014. Kvinnene har hatt og har fremdeles en noe høyere andel bærplukkere enn menn. Nedgangen hos dem har vært svært liten.

Andelen på sopptur har vært temmelig stabil rundt 13 prosent de siste ti åra. Det er ikke noen tydelig forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder andelen som er ute på sopptur.

Tabell 4.5. Andel som har vært på bærtur og sopptur siste 12 måneder, alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	Alle				Menn				Kvinner			
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014
Bærtur	36	35	34	32	32	31	29	27	40	39	39	38
Sopptur	13	13	14	13	12	13	14	12	14	13	15	14
Antall svar	2 624	2 060	4 657	7 091	1 313	994	2 502	3 701	1 311	1 066	2 155	3 393

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Fotturer og spaserturer for de fleste uansett alder

Tabell 4.6 og 4.7 viser at alder har stor betydning for hvilke friluftslivsaktiviteter som utføres mye og lite. Tallene for 2004 – 2014 viser noenlunde samme tendenser. Likevel er det noen aktiviteter som i stor grad utføres av alle aldersgrupper. Blant dem hører spaserturer og fotturer. I alle grupper er det et solid flertall som driver med slike aktiviteter i løpet av et år. Også blant de eldre er aktiviteten høy, selv om andelen er noe lavere blant dem enn blant de som er yngre.

Skiturer, sykkelturner og fisketurer er også aktiviteter som er nokså jevnt fordelt mellom aldersgruppene. Andelen som går på skitur i løpet av en 12 måneders periode er minst like høy blant 45-54-åringene som blant 16-19-åringene. Det samme gjelder sykkelturner og fisketurer. For alle disse tre aktivitetene er det en noe lavere andel blant 67-79-åringene enn blant dem som er yngre.

Tabell 4.6. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-44 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	16-19 år				20-24 år				25-34 år				35-44 år			
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014
Spasertur	80	70	..	76	80	91	..	78	90	86	..	86	89	87	..	88
Fottur	82	81	82	84	77	85	82	87	83	81	86	87	87	87	88	89
Bading utendørs	90	83	78	81	92	82	79	78	85	75	77	77	86	72	77	80
Skitur	56	59	52	52	33	39	46	45	49	45	49	50	62	55	61	56
Sykkeltur	47	56	47	42	45	41	38	32	48	47	44	43	58	49	52	52
Fisketur	49	44	51	54	53	54	48	46	53	48	46	48	58	49	51	50
Tur med motor-/seilbåt	62	55	52	58	49	50	51	51	50	44	49	49	53	44	53	47
Bær- eller sopptur	23	32	24	23	25	24	21	16	28	27	28	28	39	33	39	36
Kjørt i alpinanlegg	62	52	53	50	35	33	39	34	31	26	31	31	32	29	37	38
Tur med kano/kajakk/robåt	38	36	36	40	24	28	28	27	22	17	27	26	24	21	28	29
På jakt	7	13	10	10	7	10	10	11	10	11	9	9	9	9	8	8
Tur på skøyter	17	13	23	22	9	6	9	9	7	4	10	9	13	9	15	12
Ridetur	13	15	11	11	8	12	9	9	6	6	6	6	4	5	4	4
Klatret i fjell eller is	11	8	10	3	5	4	2	3
Brevandring	3	1	3	2	2	2	1	1
Juvvandring, grotte v. o. l.	6	4	4	1	1	3	1	1
Rafting	9	3	4	5	3	1	2	1
Elvepadling	3	5	2	1	2	1	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	9	8	29	28	6	9	28	20	8	11	29	27	10	11	34	34
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0	1	1	0	1	1
Kjørt snøscooter i fritiden	12	10	10	11	9	7	7	10
Hundespann/trekkehund	2	1	1	1	2	2	2	3
Antall svar	174	111	326	468	169	101	278	494	454	297	702	982	549	429	937	1 239

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.7. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 45-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	45-54 år				55-66 år				67-79 år			
	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014	2004	2007	2011	2014
Spasertur	87	88	..	86	79	79	..	89	62	65	..	84
Fottur	86	82	87	87	82	80	85	83	58	62	66	67
Bading utendørs	75	73	74	75	65	53	65	68	44	42	47	50
Skitur	55	55	54	52	47	42	44	41	26	29	28	28
Sykkeltur	50	53	45	48	38	37	40	39	23	23	23	23
Fisketur	53	47	50	47	44	39	41	40	30	31	29	31
Tur med motor-/seilbåt	44	42	46	47	34	30	37	39	24	24	24	28
Bær- eller sopptur	43	40	39	37	49	47	46	43	41	38	42	42
Kjørt i alpinanlegg	14	18	25	23	5	6	5	6	1	1	2	2
Tur med kano/kajakk/robåt ..	17	19	27	26	12	13	20	20	5	4	14	13
På jakt	9	10	9	9	9	6	7	7	5	4	4	5
Tur på skøyter	4	4	8	7	2	3	3	3	1	1	2	1
Ridetur	2	4	4	3	1	1	1	2	0	0	1	1
Klatret i fjell eller is	1	2	1	1	0	0
Brevandring	1	0	1	0	0	0
Juvvandring, grottev. o. l. ...	1	1	1	1	0	0
Rafting	0	1	0	0	0	0
Elvepadling	0	1	1	0	0	0
Sykkeltur på sti/terreng	4	9	27	27	2	4	17	18	1	3	11	10
Skiseiling/kiting på snø	0	0	0	0	0	0
Kjørt snøscooter i fritiden ...	5	7	4	3	2	2
Hundespann/trekkehund	1	1	1	2	9	0
Antall svar	502	396	877	1 362	491	465	971	1 511	285	261	566	1 038

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Bær- /soppturer helst blant de godt voksne

Andelen som er aktive med motor- eller seilbåt er nokså jevnt høy helt opp til midten av 50-åra, men den er høyest blant de yngste. Igjen er det de eldste som er minst aktive. Annerledes er det for bær- og soppturer. Slike aktiviteter finner vi helst blant dem som er 45 år eller eldre. Aktiviteten er lavere blant de yngre. Å gå på jakt er også en friluftslivsaktivitet der andelen aktive er vel så høy blant de godt voksne som blant de yngre.

Unge er mest aktive i de fysisk krevende idrettene

Fysisk krevende aktiviteter som alpint, skøyteturer, er i stor grad forbeholdt de unge. Det er også de unge i tillegg til de yngre voksne som i størst grad deltar i rideturer og terrengsykling. De andre aktivitetene som er med i tabellen, er ikke med i undersøkelsene i 2011 og 2014. Tallene viser likevel at det er nokså små andeler av befolkningen som deltar i slike aktiviteter, i størst grad unge og unge voksne.

Mest fotturer og skiturer blant dem med høy utdanning og inntekt

I tabellene v4.1 – v4.6 i vedlegget er andelen som er aktive innenfor ulike friluftslivsaktiviteter fordelt etter flere bakgrunnsvariabler. Tallene er for 2014. Disse tallene viser at andelen som går på fotturer i løpet av en 12 måneders periode henger tydelig sammen med utdanning og husholdningsinntekt. Dette gjelder for fotturer i skogen, men i særlig grad for fotturer i fjellet. Mens 45 prosent av dem som har grunnskoleutdanning har vært på fottur i fjellet siste 12 måneder, er andelen 71 prosent blant dem som har lang universitets- eller høgskoleutdanning. Det samme gjelder for skiturer. Mens 31 prosent av dem som har grunnskoleutdanning har vært på en eller flere skiturer siste 12 måneder, er andelen 70 prosent blant dem med lang universitets- eller høgskoleutdanning. Ellers finner vi også en høyere andel aktive blant dem med høy utdanning både for de som tar turer med kano/kajakk/robåt og motor-/seilbåt, bær- og soppturer, bading utendørs, sykkel- turer, spaserturer og aktiviteter i alpinanlegg. Derimot finner vi ingen slik forskjell når det gjelder turer med motor- eller seilbåt, fisketurer, jakturer, riding eller tur på skøyter på islagt vann eller vassdrag.

Tabell 4.8 viser ulike friluftslivsaktiviteter fordelt på personers yrkesstatus. Yrkesstatus betyr lite for aktiviteter som spaserturer og fotturer. For de aller fleste ligger andelen som har vært aktiv siste 12 måneder på mellom 80 og 90 prosent.

Når det gjelder skiturer er andelen høyest blant administrative ledere, politikere og personer med akademiske yrker (yrkesgruppe 1-2) med 64 prosent, personer med yrker som krever kortere høgskole/universitetsutdanning (yrkesgruppe 3) med 57 prosent og elever/studenter med 53 prosent. Lavest med 25-30 prosent ligger pensjonister, hjemmearbeidende og arbeidsledige. En lignende fordeling mellom personer med ulike yrkesstatus gjelder sykkeltur, kjøring i alpinanlegg, båtturer og turer på skøyter. Personer med yrker uten krav til utdanning (yrkesgruppene 6-9) er mer enn andre aktive med fisketurer. Arbeidsledige er relativt mer aktive enn personer med annen yrkesstatus aktive på sykkeltur på sti eller i terreng.

Tabell 4.8. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2014. Prosent

	Yrkes- gruppe 1-2	Yrkes- gruppe 3	Yrkes- gruppe 4-5	Yrkes- gruppe 6-9	Elever/ Stu- denter	Pensjo- nister	Hjemme- arbeid- ende	Arbeids- ledige
Spasertur	91	88	87	81	79	84	89	78
Fottur	93	91	86	84	86	68	80	81
Bading utendørs	84	83	73	71	80	52	69	63
Skitur	64	57	42	45	53	25	26	30
Sykkeltur	54	48	41	40	41	26	27	34
Fisketur	47	48	44	58	48	32	24	36
Tur med motor-/seilbåt	51	52	43	47	53	29	42	29
Bær- eller sopptur	42	35	32	27	26	38	42	25
Kjørt i alpinanlegg	33	33	21	27	40	3	9	15
Tur med kano/kajakk/robåt	32	26	23	25	35	14	19	17
På jakt	6	11	6	17	9	4	4	11
Tur på skøyter	9	10	10	8	15	1	2	5
Ridetur i naturomgivelser ..	4	5	5	3	9	1	6	6
Sykkeltur på sti/terreng	33	30	22	23	27	10	11	24
Antall svar	1 966	814	1 035	936	551	1 516	46	126

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

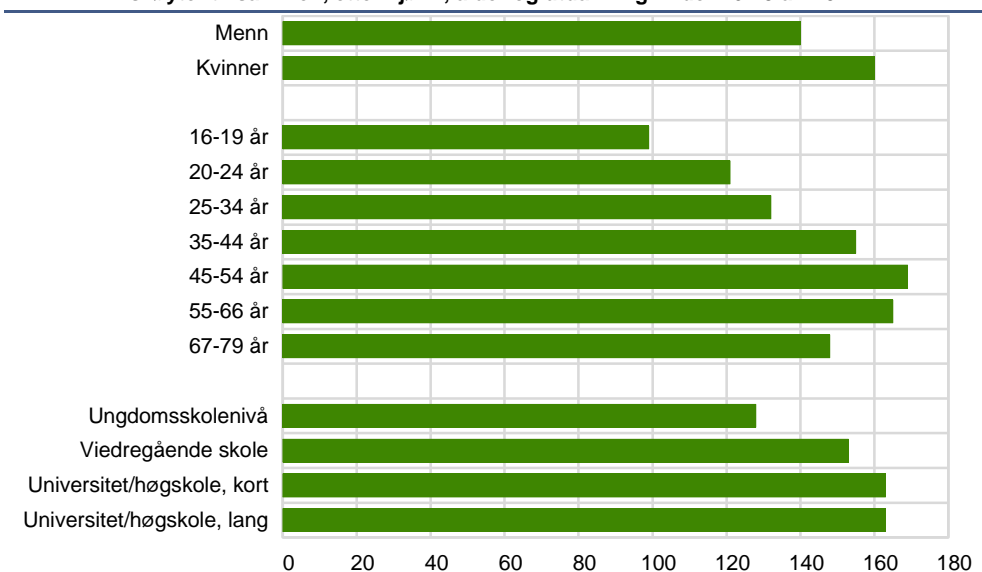
Like stor andel går på ski- og fottur i byen som på landet

Vedleggstabellene viser også at det er relativt små forskjeller mellom ulike bostedsstrøk når vi ser på andelen som deltar i ulike friluftslivsaktiviteter. Det er omtrent samme andelen som går fotturer i løpet av et år i de store byene, i mindre byer, i mindre tettsteder og i spredtbygde strøk. Det samme gjelder for skiturer, turer med både kano/kajakk/robåt og motor- eller seilbåt, sykkelturet, riding, spasertur og skøyteturer på islagte vann eller vassdrag. Derimot er det en noe større andel i byene i forhold til spredtbygde strøk som bader utendørs og som kjører alpint. På den annen side er det en større andel i spredtbygde strøk i forhold til i byene som er på bær- og soppturer, fisketurer og på jakt.

150 fysisk krevende turer per år

Legger vi sammen antall spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturet og turer på skøyter nordmenn er med på i løpet av et år, får vi et bilde av hvor mange fysisk krevende turer vi tar. 150 turer er gjennomsnittet for befolkningen i alderen 16-79 år. Figur 4.1 viser hvordan disse turene er fordelt etter kjønn, alder og utdanning i 2014.

Figur 4.1. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter kjønn, alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2014

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Kvinner og godt voksne er de mest aktive turdeltakere

Figuren viser at kvinner er mer aktive enn menn. Mens menn tar 140 slike turer i løpet av året, er antallet 160 ganger blant kvinner. Aldersgruppen 45-54 år er mest aktiv, med 169 turer. De minst aktive er 20-24-åringene, med 121 turer. Personer med universitets- eller høgskole er med på hele 163 slike turer per år, mens de som har utdanning på ungdomsskolenivå bare deltar på 128 turer.

De med høy inntekt og de som bor i mindre byer er mer aktive enn andre

Det er en klar sammenheng mellom hvor mange fysisk krevende turer man tar i løpet av året og husholdningsinntekt (tabell 4.9). Mens de som bor i en husholdning med inntekt under 350 000 kr i gjennomsnitt tar 138 slike turer per år, er antallet 163 blant dem med inntekt på 900 000 kr eller mer. Det er imidlertid ingen store forskjeller i antall fysisk krevende turer om man bor i byer eller i spredtbygde strøk.

Tabell 4.9. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter husholdningsinntekt og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2014.

Husholdningsinntekt	2014
Under 350 000	138
350 000 – 549 000	142
550 000 – 699 000	143
700 000 – 899 000	160
900 000 eller mer	163
Bostedsstrøk	
Tettbygd 100 000 el. flere	145
Tettbygd 20 000-99 000	155
Tettbygd under 20 000	152
Spredtbygd	153

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Flest spaserturer og fotturer

Tabell 4.10 viser gjennomsnittlig antall turer befolkningen deltar i for de ulike friluftslivsaktivitetene. Antallet er høyest for spaserturer, dernest fotturer og bading utendørs. At for eksempel bading utendørs varierer så mye fra år til år kan, som allerede nevnt, ha sammenheng med variasjonene i vær- og temperaturforhold. Gjennomsnittet for befolkningen tar også relativt mange skiturer, fisketurer og sykkelturner i løpet av året. Disse aktivitetene varierer noe fra år til år avhengig av vær og føreforhold. Særlig gjelder det skiturer. Det gjennomsnittlige antallet turer for en del av aktivitetene som siste gang var med i undersøkelsen i 2007, er knapt målbare. Dette gjelder for eksempel brevandring, juvvandring, grottevandring og lignende og skiseiling/kiting på snø.

Tabell 4.10. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Spasertur	42,1	21,3	47,6	45,9	..	76,5
Fottur	31,3	34,9	38,8	34,4	58,7	54,3
Bading utendørs	12,6	9,6	12,1	8,6	11,4	11,8
Skitur	6,3	6,0	6,8	5,8	9,1	7,9
Fisketur	6,8	7,4	6,8	4,7	6,5	6,2
Sykkeltur i naturomgivelser	4,8	10,3	10,6	9,9	10,4	9,4
Tur med motor-/seilbåt	4,9	4,8	6,0	4,1	5,5	5,6
Bær- eller sopptur	2,3	2,5	2,1	1,7	2,2	2,1
Kjørt i alpinanlegg	1,5	2,6	2,1	1,9	1,7
Tur med kano/kajakk/robåt	1,7	0,9	1,3	1,1	1,9	1,8
På jakt	1,2	1,6	0,9	1,0	1,0	1,1
Skøytetur på islagte vann/vassdrag	0,5	0,4	0,2	1,9	1,9
Ridetur på hest i naturomgivelser	1,1	1,5	0,9	1,4	0,9
Klatret i fjell eller is	0,1	0,3	0,1
Brevandring	0,0	0,0	0,0
Juvvandring, grottevandring o. l.	0,0	0,0	0,0
Rafting	0,2	0,0	0,0
Elvepadling	0,1	0,0	0,0
Sykkeltur på sti/terreng	1,7	0,8	0,9	3,5	3,2
Skiseiling/kiting på snø	0,0	0,0	0,0
Kjørt snøscooter i fritiden	0,9	0,6	0,8
Kjørt med hundespann/trekkhund	0,1	0,1	0,2
Antall svar	1 723	1 925	2 624	2 060	4 657	7 094

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Antallet turer har forandret seg lite fra 1997 til 2014 for de fleste friluftslivsaktivitetene. Antall fotturer har økt betydelig fra 2007 til 2011. Antall spaserturer, skøyteturer i islagt vann/vassdrag og sykkelturner på sti/terreng har også økt etter 2007.

Ledere og akademikere er mest på fottur

Antall turer i ulike friluftslivsaktiviteter varierer en del mellom forskjellige yrkesstatusgrupper (se tabell 4.11). Det er særlig pensjonister, hjemmearbeidende og arbeidsledige som tar mange korte spaserturer i nærheten av hjemmet. Elever /studenter er de minst aktive på dette området. De fleste fotturer finner vi blant ledere og akademikere, men også blant arbeidsledige. Mange skiturer og sykkelturner finner vi også blant ledere og akademikere. Flest fisketurer og jaktturner finner vi blant personer i yrker som ikke krever faglært utdanning. I denne gruppen finner vi også fiskere og bønder, og det er ikke så unaturlig. Innenfor mange friluftslivsaktiviteter er antallet turer lite per år og forskjellen mellom yrkesstatusgruppene er ganske liten.

Tabell 4.11. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter yrkesstatus. 16-79 år. 2014

	Yrkes- gruppe 1-2	Yrkes- gruppe 3	Yrkes- gruppe 4-5	Yrkes- gruppe 6-9	Elever/ stu- denter	Pensjo- nister	Hjemme- arbeid- ende	Arbeids- ledige
Spasertur	78,9	67,6	74,7	64,5	57,4	93,6	90,1	92,3
Fottur	60,7	59,9	55,7	47,8	41,2	51,3	49,2	57,5
Bading utendørs	14,5	13,6	11,7	10,9	12,8	8,7	13,3	7,7
Skitur	11,7	10,1	6,0	6,9	8,8	4,6	4,4	5,8
Sykkeltur	12,2	9,1	8,6	8,6	7,8	8,1	5,2	6,9
Fisketur	5,2	5,6	6,0	9,2	5,2	6,2	3,1	8,0
Tur med motor-/seilbåt	6,2	6,7	4,8	6,8	5,9	4,2	4,4	3,5
Bær- eller sopptur	2,6	2,0	1,9	1,5	1,2	2,5	4,8	1,1
Kjørt i alpinanlegg	2,6	2,0	1,3	1,9	3,2	0,1	0,8	2,3
Tur med kano/kajakk/robåt ..	2,2	1,8	1,5	1,8	2,2	1,7	1,4	0,9
På jakt	0,6	1,2	0,8	2,6	1,1	0,7	0,1	4,0
Tur på skøyter	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	2,0	1,9	1,9
Sykkeltur på sti/terreng	3,9	3,8	2,5	3,3	2,9	2,2	0,9	4,2
Antall svar	1 966	814	1 035	936	551	1 516	46	126

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Barn deltar helst på fotturer og badeturer

Barn deltar i stor grad i friluftslivsaktiviteter. Mer enn 90 prosent av barn i alderen 6-15 år er med på fotturer og bading utendørs i løpet av en 12 måneders periode (se

tabell 4.12) og mer enn 80 prosent er med på skitur. Godt over 70 prosent er med på fisketur og andelen på sykkelstur i naturomgivelser har også holdt seg godt over 70 prosent de seinere åra. Godt over 50 prosent har dessuten vært på tur med motor- eller seilbåt, har vært på bær- eller sopptur og kjørt i alpinanlegg. Av de aktivitetene som er med i tabellen er andelen blant barn lavest for ridetur i naturomgivelser og klatring i fjell eller is. Men også for disse aktivitetene er det nærmere 20 prosent av barna som deltar i løpet av året.

Tabell 4.12. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 1997, 2004, 2007 og 2013. Prosent

	1997	2004	2007	2013
Fottur	94	85	93	96
Bading utendørs	91	96	93	91
Skitur	81	83	82	87
Fisketur	79	76	77	75
Sykkeltur i naturomgivelser	58	69	76	78
Tur med motor-/seilbåt	57	63	68	65
Bær- eller sopptur	57	65	62	62
Kjørt i alpinanlegg	55	53	60
Tur med kano/kajakk/robåt	40	47	50	44
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	36	30	47
Ridetur i naturomgivelser	20	22	19
Klatret i fjell eller is	27	26	22
Antall svar	286	637	1 067	937

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Fra 1997 til 2013 har det vært en betydelig økning i andelen barn som har deltatt i sykkelturner i naturomgivelser. Det har også vært en viss økning i andelen som har vært på turer med motor -eller seilbåt. Derimot har det vært en viss nedgang i andelen som har klatret i fjell eller is.

Gutter er mest på fisketurer, jentene er mest på rideturer

Det er nokså stor likhet mellom gutter og jenter når det gjelder andelen som deltar i ulike friluftslivsaktiviteter (se tabell 4.13). Det er likevel noen forskjeller: Gutter er i noe større grad enn jenter med på fisketurer og er noe mer aktive i alpinanlegg. Jentene er i noe større grad med på rideturer i naturomgivelser, på skøyteturer på islagte vann eller vassdrag og på bær- og soppturer.

Tabell 4.13. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Gutter			Jenter		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Fottur	86	93	96	85	93	96
Bading utendørs	95	92	91	97	94	90
Skitur	82	84	85	84	80	89
Fisketur	83	84	80	70	70	70
Sykkeltur i naturomgivelser	71	78	79	67	74	77
Tur med motor-/seilbåt	65	71	66	62	66	63
Bær- eller sopptur	60	59	58	69	66	67
Kjørt i alpinanlegg	58	57	63	53	49	58
Tur med kano/kajakk/robåt	46	52	46	47	48	43
Tur på skøyter på islagte vann/vassdrag	30	28	44	41	32	50
Ridetur i naturomgivelser	9	10	12	30	34	28
Klatret i fjell eller is	28	27	26	27	24	18
Antall svar	302	545	465	335	522	472

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Barn i ulike aldersgrupper velger de samme aktivitetene

Stort sett kan man si at barn uansett alder er ivrige med på fotturer og bading utendørs (se tabell 4.14). Forskjellen er heller ikke så stor når det gjelder skiturer, men andelen aktive er noe lavere for 13-15-åringene enn for de yngre gruppene. Det samme gjelder for fisketurer og bær- og soppturer. I denne aldersgruppen er det likevel en større andel enn blant de yngre som er aktive i alpinanlegg. 6-8-åringene er også i mindre grad med på å klatre i fjell eller is. Likevel er det i underkant av 20 prosent også i denne aldersgruppen som er med på slike aktiviteter

i løpet av et år. Hovedinntrykket av tallene er likevel at barn i forskjellige aldersgrupper er nokså like i valg av friluftslivsaktiviteter og aktiviteten er på et høyt nivå.

Tabell 4.14. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	6-12 år			6-8 år			9-12 år			13-15 år		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Føttur	85	94	97	84	94	96	86	94	97	85	89	94
Bading utendørs	96	94	91	96	94	89	96	94	92	96	92	92
Skitur	86	85	89	84	84	88	87	86	90	77	76	82
Fisketur	82	82	77	80	83	71	83	81	81	63	76	71
Sykkeltur i naturomgivelser	71	76	80	67	71	76	73	79	83	65	78	72
Tur med motor-/seilbåt	63	69	64	57	68	58	68	70	68	64	66	66
Bær- eller sopptur	70	70	69	71	70	70	69	70	69	52	45	46
Kjørt i alpinanlegg	46	47	59	35	36	48	53	55	66	78	68	66
Tur med kano/kajakk/robåt	47	49	43	34	41	33	56	54	50	46	53	49
Tur på skøyter	36	32	49	31	27	47	39	35	51	36	26	42
Ridetur på hest i naturomgivelser	21	22	20	22	20	20	21	24	21	16	21	18
Klatret i fjell eller is	27	25	19	18	16	18	33	31	20	29	26	29
Antall svar	452	719	633	192	283	258	260	436	375	185	348	304

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Liten forskjell i valg av aktiviteter om barn bor sentralt eller ikke

Det er også svært tydelige likheter i valg av friluftslivsaktiviteter blant barn uansett om de bor i de store byene, mindre byer, eller mindre sentrale områder av landet. Tabell 4.15 viser at det er vanskelig å peke på en aktivitet som skiller seg klart ut i en slik sammenheng. Det som kan nevnes er at andelen som er med på bær- eller soppturer er noe høyere i de minst sentrale deler av landet enn i de mer sentrale delene. Det samme gjelder i en viss grad rideturer på hest i naturomgivelser. De som bor minst sentralt har i noe mindre grad vært på tur med motor- eller seilbåt enn andre barn, særlig de siste åra.

Tabell 4.15. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent

	Storbyer			Sentralt			Mindre sentralt			Minst sentralt		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Føttur	85	90	98	86	92	96	81	93	95	89	95	95
Bading utendørs	95	92	94	97	94	91	94	92	88	97	95	91
Skitur	83	82	85	83	81	89	79	78	85	88	86	88
Fisketur	76	70	71	73	76	75	78	76	71	83	83	84
Sykkeltur i naturomgivelser	67	73	77	72	79	74	63	75	82	72	76	81
Tur med motor-/seilbåt	70	70	67	61	71	65	62	68	65	62	63	58
Bær- eller sopptur	64	65	63	62	60	61	65	55	53	70	70	76
Kjørt i alpinanlegg	55	49	63	54	57	60	56	49	58	55	53	60
Tur med kano/kajakk/robåt	50	42	46	44	50	44	42	53	44	53	52	44
Tur på skøyter	32	31	45	35	29	46	34	32	42	42	28	59
Ridetur på hest i naturomgivelser	19	20	16	23	22	20	11	22	17	24	22	26
Klatret i fjell eller is	27	22	29	28	30	20	29	25	22	25	23	20
Antall svar	135	194	205	230	355	346	144	259	222	128	259	164

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Skiaktiviteter og husholdningsinntekt henger sammen

Husholdningsinntekt har en viss betydning for hva slags friluftslivsaktiviteter barn deltar i. Tabell 4.16 med tall for 2013, viser at andelen barn som er med på skitur i løpet av et år er høyere blant dem som bor i en husholdning med høy inntekt enn blant dem som har lav inntekt. Det samme gjelder for aktiviteter i alpinbakkene og for turer med båt, både motor-/seilbåt og kano/kajakk/robåt. For de andre aktivitetene er det derimot ikke noen klar sammenheng mellom inntekt og andel aktive.

Tabell 4.16. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Under 600 000	600 000- 749 000	750 000- 899 000	900 000 eller mer
Fottur	94	96	97	97
Bading utendørs	82	94	95	93
Skitur	79	91	84	94
Fisketur	70	75	77	77
Sykkeltur i naturomgivelser	75	84	73	79
Tur med motor-/seilbåt	53	62	69	74
Bær- eller sopptur	59	65	62	63
Kjørt i alpinanlegg	40	57	67	78
Tur med kano/kajakk/robåt	37	45	46	50
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	42	55	43	49
Ridetur på hest i naturomgivelser	17	23	19	19
Klatret i fjell eller is	17	26	21	27
Antall svar	239	226	231	241

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Barn av foreldre med lav utdanning er minst med i aktivitetene

Barns friluftslivsaktiviteter henger i større grad sammen foreldrenes utdanning enn husholdningsinntekten gjør. Tabell 4.17 viser at barn som har foreldre med høy utdanning i større grad er med på både skiturer, alpinaktiviteter, sykkelturer i naturomgivelser, båtturer generelt og bær- og soppturer, enn barn som har foreldre med lav utdanning. Den samme tendensen er der også i en viss grad for fotturer og fisketurer. Barn av foreldre med den laveste utdanningen skiller seg dessuten ut ved å være mindre aktive enn andre barn innenfor de fleste friluftslivsaktivitetene. De to aktivitetene hvor det ikke kan påvises noe klart skille mellom barn av foreldre med ulik utdanning, er ridetur på hest i naturomgivelser og klatretur i fjell eller is.

Tabell 4.17. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Grunn- skole	Videre- gående skole	Universitet/ Høgskole, kort	Universitet/ høgskole, lang
Fottur	86	96	96	99
Bading utendørs	74	93	91	93
Skitur	66	85	89	93
Fisketur	56	74	77	76
Sykkeltur i naturomgivelser	64	76	81	76
Tur med motor-/seilbåt	46	63	64	74
Bær- eller sopptur	53	59	63	66
Kjørt i alpinanlegg/off pist	31	56	65	66
Tur med kano/kajakk/robåt	13	43	47	50
Tur på skøyter	40	45	49	48
Ridetur på hest i naturomgivelser	21	22	19	17
Klatret i fjell eller is	26	26	19	24
Antall svar	57	266	415	196

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Barn er på 25 fotturer i året

Antall ganger barn i gjennomsnitt deltar i ulike friluftslivsaktiviteter varierer mye (se tabell 4.18). Fotturer og bading utendørs er de aktivitetene som barn deltar i flest ganger i løpet av et år. Dette er for øvrig ikke så ulikt de voksnes atferd (tabell 4.10). Andre aktiviteter barn bruker mye fritid på er skiturer, fisketurer, sykkelturer i naturomgivelser og turer i alpinanlegg. Enkelte aktiviteter er derimot ikke så vanlig blant barn. Mens barn i gjennomsnitt var på omtrent 27 fotturer siste 12 måneder i 2013, var det bare én gang de hadde vært på klatretur i fjell eller is.

Økning i antall fotturer og skiturer blant barn

Antall fotturer barn er med på per år har økt betydelig fra 1997 til 2013. Det samme gjelder sykkelturer i naturomgivelser. Derimot har antall badeturer utendørs sunket. Dessuten var det en viss økning i antallet skiturer og turer med motor- eller seilbåt fra 1997 til 2004. For de andre aktivitetene i tabell 4.18 er det ingen klar endring i noen retning fra 1997 til 2013.

Tabell 4.18. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 6-15 år. 1997, 2004, 2007 og 2013

	1997	2004	2007	2013
Fottur	14,9	21,9	24,6	27,5
Bading utendørs	29,2	25,4	18,4	18,1
Skitur	8,7	11,6	10,5	11,6
Fisketur	8,8	9,2	8,2	6,9
Sykkeltur i naturomgivelser	7,1	13,9	16,2	14,4
Tur med motor-/seilbåt	5,5	9,6	8,1	7,8
Bær- eller sopptur	2,2	2,8	2,7	2,9
Kjørt i alpinanlegg/off pist	7,6	5,4	6,0
Tur med kano/kajakk/robåt	2,8	3,2	1,3	2,4
Tur på skøyter på islagte vann/vassdrag	1,5	1,3	2,1
Ridetur i naturomgivelser	3,3	4,0	2,3
Klatret i fjell eller is	1,0	0,9	1,0
Antall svar	286	637	1 067	937

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Dobbelt så mange fisketurer blant gutter som blant jenter

På samme måte som i tabell 4.13 om andelen gutter og jenter som er med på ulike friluftslivsaktiviteter, viser tabell 4.19 at det også er store likhetstrekk mellom gutter og jenter i antall ganger de deltar i ulike aktiviteter. Likevel er det slik at gutter i gjennomsnitt deltar på nesten dobbelt så mange fisketurer som jenter i løpet av et år, selv om forskjellen har minket noe i 2013. Gutter har også deltatt på flere sykkelturner i naturomgivelser enn jenter, selv om det også her er mer likhet mellom gutter og jenter i seinere tid enn før. Det er også visse holdepunkter for at gutter er med på flere klatreturer i fjell eller is enn det jenter er. Derimot deltar jenter på betydelig flere rideturer i naturomgivelser enn gutter gjør.

Tabell 4.19. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.

	Gutter			Jenter		
	2004	2007	2013	2004	2007	2013
Fottur	22,2	25,1	25,4	21,5	24,0	29,6
Bading utendørs	24,4	17,9	16,9	26,2	19,0	19,4
Skitur	12,5	11,8	12,1	10,8	9,2	11,0
Fisketur	12,9	10,9	8,6	5,9	5,4	5,1
Sykkeltur i naturomgivelser	17,3	18,3	14,8	10,8	14,0	13,9
Tur med motor-/seilbåt	10,9	8,7	8,5	8,4	7,5	7,0
Bær- eller sopptur	2,6	2,5	2,6	3,1	2,9	3,2
Kjørt i alpinanlegg/offpist	8,4	6,4	7,0	7,0	4,2	4,9
Tur med kano/kajakk/robåt	3,7	1,5	2,5	2,8	1,2	2,4
Tur på skøyter	1,4	1,4	1,9	1,5	1,2	2,2
Ridetur	0,5	0,4	0,3	5,8	7,8	4,4
Klatret i fjell eller is	1,2	1,0	1,3	0,9	0,8	0,7
Antall svar	302	545	465	335	522	472

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

4.2. Eldres friluftsliv (80-89 år)**Mest spaserturer og fotturer for de eldste**

De neste tre tabellene gir et innblikk i friluftslivsaktivitetene blant den eldste aldersgruppen, det vil si aldersgruppen 80-89 år. Tabell 4.20 viser at det særlig er kortere spaserturer i nærheten av hjemmet de eldre tar del i. Nær sju av ti deltar i dette i løpet av de siste 12 måneder. Omtrent en av tre har vært på fottur i skog og mark eller på fjellet. En av fire har badet utendørs og 18 prosent har vært på bær eller sopptur. En betydelig andel har også deltatt på fisketur og tur med motor- eller seilbåt. Verd å merke seg er det kanskje at 10 prosent i denne aldersgruppen har vært på skitur siste 12 måneder.

De eldste har i liten grad vært med på sykkelturner i sti eller i terreng, på jakt og på ridetur på hest i naturomgivelser. Ingen i utvalget har vært på skøytetur på islagte vann eller vassdrag og kjørt på ski i alpinanlegg. Sammenligner vi denne aldersgruppen med 67-79-åringene (se tabell 4.7) ligger de eldste betydelig under for de aller fleste friluftslivsaktivitetene.

Eldre menn mer aktive enn kvinner

Menn er mer aktive enn kvinner. Det gjelder alle friluftslivsaktivitetene som er nevnt i tabell 4.20. Mens 33 prosent av menn har badet utendørs siste 12 måneder, gjelder det for 18 prosent av kvinnene. 22 prosent av mennene har vært på fisketur, 5 prosent av kvinnene.

Tabell 4.20. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alle, kjønn og alder. 80-89 år. 2014. Prosent

	Alle	Menn	Kvinner	80-84 år	85-89 år
Spasertur	69	74	67	70	68
Fottur	34	41	30	36	30
Bading utendørs	24	33	18	31	11
Skitur	10	14	7	12	5
Fisketur	12	22	5	7	2
Sykkeltur i naturomgivelser	6	10	4	8	4
Tur med motor-/seilbåt	13	16	10	13	12
Bær- eller sopptur	18	24	15	20	15
Kjørt i alpinanlegg	0	0	0	0	0
Tur med kano/kajakk/robåt	5	9	2	7	2
På jakt	2	4	0	2	0
Skøytetur på islagte vann/vassdrag	0	0	0	0	0
Ridetur på hest i naturomgivelser	1	2	0	1	1
Sykkeltur på sti/terreng	2	4	1	3	1
Antall svar	257	118	139	165	92

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Aktivitetsnivået er noe lavere blant 85-89-åringene enn blant 80-84-åringene. Særlig gjelder dette bading utendørs og skiturer. 12 prosent av dem i aldersgruppen 80-84 har vært på skitur siste 12 måneder, 5 prosent av dem i gruppen 85-89 år. Forskjellen mellom de to gruppene er derimot nokså liten når det gjelder spaserturer og fotturer.

74 spaserturer per år for de eldste

Det er spesielt korte spaserturer i nærheten av hjemmet de eldste bruker mye tid på når det gjelder friluftslivsaktiviteter. I gjennomsnitt har de gjennomført 73,6 spaserturer i løpet av året (se tabell 4.21). Kvinnene er de mest aktive med 80 turer, mennene har vært på 64 turer. Denne aldersgruppen har i gjennomsnitt per år vært på 20,8 fotturer i skog og mark eller på fjellet. Her har mennene vært noe mer aktive enn kvinner. Andre av aktivitetene har de bare gjennomført få ganger. Mer enn to ganger har de bare vært på bading utendørs, på sykkelturner i naturomgivelser og på skøytetur på islagte vann eller vassdrag. Stort sett har menn hatt flere turer enn kvinnene har. Når det gjelder antall turer er det liten forskjell mellom 80-84-åringene og 85-89-åringene. Det er likevel noen færre fotturer blant den aller eldste gruppen.

Tabell 4.21. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alle og etter kjønn og alder. 80-89 år. 2014.

	Alle	Menn	Kvinner	80-84 år	85-89 år
Spasertur	73,6	63,6	80,0	72,7	75,3
Fottur	20,8	26,2	17,4	22,5	17,8
Bading utendørs	2,4	4,1	1,3	2,9	1,5
Skitur	1,5	2,9	0,6	1,3	1,8
Fisketur	1,4	3,0	0,3	1,6	1,0
Sykkeltur i naturomgivelser	2,1	3,1	1,5	1,2	3,8
Tur med motor-/seilbåt	1,2	2,5	0,4	1,4	0,8
Bær- eller sopptur	0,9	1,0	0,8	1,0	0,7
Kjørt i alpinanlegg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tur med kano/kajakk/robåt	0,3	0,7	0,1	0,3	0,4
På jakt	0,2	0,5	0,0	0,3	0,0
Skøytetur på islagte vann/vassdrag	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0
Ridetur på hest i naturomgivelser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sykkeltur på sti/terreng	0,3	0,5	0,2	0,4	0,1
Antall svar	257	118	139	165	92

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

4.3. Innvandrere og friluftslivsaktiviteter

På samme måte som når det gjelder innvandreres idrettsaktiviteter har vi tall for denne gruppen når det gjelder friluftslivsaktiviteter. Disse tallene hentes fra 2014-undersøkelsen. Det er et såpass stort utvalg av innvandrere at det er meningsfullt å skille dem ut som egen gruppe. Igjen må man være oppmerksom på at de som deltar i slike undersøkelser mest sannsynlig er innvandrere som har bodd i Norge noen år, fordi det er vanskelig å delta hvis man ikke snakker et brukbart norsk.

Lavest friluftslivsaktivitet for innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Tabell 4.22 gir et klart inntrykk av at innvandrere fra EU etc. i større grad er på linje med resten av befolkningen når det gjelder andelen som er aktive i ulike friluftslivsaktiviteter enn det innvandrere fra Afrika, Asia etc. er. Dette finner vi særlig i aktiviteter som er spesielle for et nordisk klima, slik som skiturer, kjøring i alpinanlegg og bading utendørs. Her ligger andelen for personer født i EU etc. lavere enn for resten av befolkningen, men likevel betydelig høyere enn for innvandrere fra Asia osv. Et eksempel er skiturer. Her er andelen 20 prosent for innvandrere fra Afrika, Asia etc., 42 prosent for innvandrere fra EU etc. og 54 prosent per år for resten av befolkningen. Det er altså slik at under halvparten av innvandrerbefolkningen fra Afrika, Asia etc. har vært på skitur siste 12 måneder i forhold til resten av befolkningen. Lignende tall finner vi også for fisketur, bær- og sopptur, båtturer, sykkelturner i naturomgivelser, korte spaserturer i nærheten av hjemmet og joggeturer.

Tabell 4.22. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe, alder 16-54 år. 2014. Prosent

	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen
Spasertur	82	69	86
Fottur	82	56	90
Bading utendørs	72	45	81
Skitur	42	20	54
Fisketur	38	23	51
Sykkeltur i naturomgivelser	43	33	47
Tur med motor-/seilbåt	36	21	51
Bær- eller sopptur	33	19	32
Kjørt i alpinanlegg	30	11	35
Tur med kano/kajakk/robåt	20	9	30
På jakt	3	0	10
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	10	8	11
Ridetur i naturomgivelser	3	3	6
Sykkeltur på sti/terreng	27	19	29
Antall svar	261	235	4 049

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Kvinnene fra Afrika, Asia etc. har lavest andel i mange aktiviteter

Ser vi på forskjellen mellom kjønnene (se tabell 4.23), finner vi at det for en del aktiviteter er slik at mens det er nokså stor likhet mellom kjønnene i innvandrergruppen fra EU etc. og resten av befolkningen, er det klart lavere andel blant kvinnene enn blant mennene i innvandrergruppen fra Afrika, Asia etc. Dette gjelder bading utendørs, skiturer, sykkelturner i naturomgivelser og fotturer. Også når det gjelder fisketurer, tur med motor- eller seilbåt, bruk av alpinanlegg og sykkelturner på sti eller i terreng har innvandrerkvinnene fra Afrika, Asia etc. en lavere andel enn både menn og kvinner i de andre gruppene. Derimot har de en høyere andel enn menn i egen gruppe når det gjelder spaserturer, bær- og soppturer og rideturer i naturomgivelser.

Tabell 4.23. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe og kjønn, alder 16-54 år. 2014. Prosent

	Menn			Kvinner		
	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen
Spasertur	74	64	83	92	73	89
Fottur	76	61	90	89	51	90
Bading utendørs	70	52	81	75	39	80
Skitur	42	23	55	42	16	54
Fisketur	47	27	58	27	19	43
Sykkeltur i naturomgivelser	41	41	48	45	26	45
Tur med motor-/seilbåt	38	23	55	34	19	48
Bær- eller sopptur	34	14	25	31	24	39
Kjørt i alpinanlegg	35	14	40	23	9	29
Tur med kano/kajakk/robåt	21	10	32	19	9	27
På jakt	5		16	0	0	4
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag ...	9	9	11	13	7	11
Ridetur i naturomgivelser	0	0	4	6	5	8
Sykkeltur på sti/terreng	28	27	32	26	13	26
Antall svar	148	109	2 126	113	126	1 923

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. på færrest friluftslivsaktivitetsturer

Når det gjelder de aller fleste friluftslivsaktivitetene har innvandrere fra Afrika, Asia etc. et lavere antall aktiviteter per år enn både innvandrere fra EU etc. og resten av befolkningen. Det er for tur på skøyter på islagt vann eller vassdrag at antallet er like stort for alle tre grupper. Eneste aktiviteten hvor innvandrere fra Afrika, Asia etc. har flere aktiviteter enn de to andre gruppene gjelder ridetur i naturomgivelser, men forskjellen mellom tallene er likevel så liten at dette ikke kan slås fast med sikkerhet.

Tabell 4.24. Antall turer i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe, alder 16-54 år. 2014. Prosent

	Født i EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	Født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS	Resten av befolkningen
Spasertur	78,3	52,3	72,0
Fottur	46,9	23,5	55,9
Bading utendørs	10,9	5,4	13,4
Skitur	6,2	2,7	8,9
Fisketur	5,2	2,8	6,7
Sykkeltur i naturomgivelser	9,5	8,4	10,0
Tur med motor-/seilbåt	3,2	1,7	6,4
Bær- eller sopptur	2,2	1,4	1,7
Kjørt i alpinanlegg	2,4	0,6	2,5
Tur med kano/kajakk/robåt	1,5	0,4	2,0
På jakt	0,1	0,0	1,4
Tur på skøyter på islagt vann/vassdrag	1,9	1,9	1,9
Ridetur i naturomgivelser	0,1	1,7	1,4
Sykkeltur på sti/terreng	3,9	2,1	3,7
Antall svar	261	235	4 049

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

4.4. Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner

Flere menn enn kvinner med i friluftslivsorganisasjoner

Tabell 4.25 gir tall for hvor stor andel av befolkningen som er medlemmer i friluftslivsorganisasjoner, som for eksempel jeger- og fiskerforening eller turistforening. I 2014 var 15 prosent av befolkningen i alderen 16-79 år medlemmer i slike foreninger. Denne andelen har holdt seg nokså stabil de siste 17 åra. Og i hele denne perioden fra 1997 har menn vært medlemmer i omtrent dobbelt så stor grad som kvinner.

Tabell 4.25. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1991, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Alle	12	14	14	13	16	15
Menn	16	20	19	18	20	19
Kvinner	8	8	9	9	11	11
16-19 år	6	11	10	12	10	12
20-24 år	14	11	12	9	13	12
25-34 år	10	13	13	11	12	14
35-44 år	15	17	15	14	18	15
45-54 år	16	19	18	19	20	19
45-66 år	10	16	14	15	19	18
67-79 år	7	8	10	8	11	12
Antall svar	3 248	3 250	3 226	3 056	4 502	7 076

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Flere unge og eldre med i friluftslivsorganisasjoner

I 1997 var personer i alderen 16-19 år i mindre grad medlemmer i slike foreninger enn det personer eldre enn dem var, når vi ser bort fra de aller eldste. Dette har endret seg de siste ti åra. I 2014 var det omtrent en like stor andel i denne aldersgruppen som var medlemmer som i resten av befolkningen, bortsett fra gruppen 45-66 år. Det er her vi finner dem med høyest deltakerandel. Størst økning i medlemsandelen fra 1997 til 2014 finner vi blant de yngste og de eldste.

Flere er blitt forholdsvis passive medlemmer

Fra 1997 til 2014 har andelen av medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer holdt seg nokså stabil rundt 12 prosent (se tabell 4.26). Det har særlig vært en nedgang fra 2004 til 2007. Det har hele tiden vært en større andel som har vært noe aktive. Den var på sitt høyeste i 2007 med 41 prosent, men har fram til 2014 sunket til 31 prosent. Andelen forholdsvis passive medlemmer har holdt seg på omtrent samme nivå fra 1997 til 2011 på rundt 53 prosent. I 2014 steg den til 57 prosent. Vi har altså en høyere andel forholdsvis passive i 2014 enn i de tidligere undersøkelsene.

Tabell 4.26. Andelen medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	12	36	52	385
2001	11	36	53	472
2004	13	34	53	457
2007	9	41	50	435
2011	12	35	53	760
2014	12	31	57	1 143

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Blant medlemmer i friluftslivsorganisasjoner er det en større andel menn enn kvinner som er svært aktive (tabell 4.27). Kvinnene er i større grad forholdsvis passive. Aldersmessig er det de godt voksne, altså aldersgruppen 45-66 år som i størst grad er svært aktive. Det er de yngste og de eldste som i størst grad er de forholdsvis passive.

Tabell 4.27. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2014. Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	15	12	31	57	1 143
Menn	19	14	28	57	746
Kvinner	11	8	37	55	397
16-24 år	12	14	38	48	116
25-44 år	15	11	30	60	335
45-66 år	18	12	31	57	553
67-79 år	12	15	32	52	139
Grunnskole	10	18	30	51	150
Videregående skole	15	15	33	52	453
Universitet/høgskole, kort	17	6	33	62	337
Universitet/høgskole, lang	27	9	26	65	200
Under 350 000	12	17	33	51	163
350 000-549 000	13	13	34	53	213
550 000-699 000	14	13	33	54	194
700 000-899 000	17	10	29	61	278
900 000 eller mer	22	10	29	61	295
Tettbygd 100 000 el. flere	16	8	29	63	432
Tettbygd 20 000-99 000	13	12	27	61	130
Tettbygd under 20 000	12	14	33	53	287
Spredtbygd	20	16	35	49	293

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Størst andel medlemmer blant høyt utdannede

Personer med høy utdanning er i langt større grad medlemmer av friluftslivsorganisasjoner enn de som har lav utdanning er. De som er svært aktive finner vi likevel helst blant dem som ikke har høyere utdanning. De som har høyere utdanning er i større grad forholdsvis passive.

De mest aktive medlemmene har forholdsvis liten inntekt

Det er også en helt klar sammenheng mellom husholdningsinntekt og medlemskap i friluftslivsaktiviteter. Blant dem med husholdningsinntekt under 350 000 er andelen medlemmer på 12 prosent. Blant dem med inntekt på 900 000 eller mer, er medlemsandelen på 22 prosent. Det er likevel ikke blant de medlemmene som tjener mest vi finner de mest aktive medlemmene. Andelen svært aktive er personer som ligger forholdsvis langt nede på inntektsstigen.

Medlemskap i friluftslivsorganisasjoner er høyest i spredtbygde strøk og lavest i småbyer og mindre tettbygde strøk. De svært aktive finner vi også helst i spredtbygde strøk og i mindre tettsteder. Andelen forholdsvis passive er høyest i byene.

5. Kultur- og medietilbud**5.1. Bruk av kultur- og medietilbud****Kinotilbudet brukes mest**

I levekårsundersøkelsen for både 1997, 2007 og 2013 ble det stilt spørsmål om befolkningens bruk av kulturtilbud. Når det gjelder andelen brukere viser tabell 5.1 at det var kinotilbudet flest hadde brukt siste 12 måneder både i 1997, i 2007 og i 2013.. Dernest følger konserter, idrettsarrangement, teater/musikal/revy og folkebibliotek. Opera/operettetilbudet og tilbudet på ballett-/danseforestillinger hadde færrest brukt.

Tabell 5.1. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall besøk blant alle og blant besøkende 1997, 2007 og 2013. 16-79 år.

Tilbud	Prosentandel brukere			Antall besøk, alle			Antall besøk, besøkende		
	1997	2007	2013	1997	2007	2013	1997	2007	2013
Kino	57	63	67	4,3	4,4	3,9	7,5	6,9	5,7
Idrettsarrangement	55	50	48	6,2	5,4	4,8	11,2	10,6	9,9
Folkebibliotek	49	45	41	5,8	5,6	4,9	11,7	12,4	11,8
Museum	46	39	37	1,4	1,3	1,1	3,0	3,3	2,8
Teater/musikal/revy	47	53	51	1,3	1,7	1,7	2,7	3,2	3,2
Kunstutstilling	46	37	34	1,7	1,5	1,2	3,8	4,0	3,6
Konsert	54	60	60	2,7	2,6	2,7	5,0	4,4	4,5
Ballett-/danseforestilling .	9	11	10	0,2	0,3	0,2	2,0	2,4	2,2
Opera/operette	7	7	9	0,1	0,1	0,2	1,9	2,0	1,9
Kulturfestival	31	30	..	0,6	0,5	..	1,8	1,8
Tros-/livssynsmøte	33	28	..	3,3	2,9	..	9,9	10,5	..

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Økende bruk av kino-, konsert- og teatertilbudet

Andelen som bruker kino- og konserttilbudet og tilbudet på teater/musikal/revy har økt fra 1997 til 2013. Disse tallene er delvis i tråd med resultatene som har kommet fram i Norsk kulturbarometer om utviklingen av kulturbruk fra 1991 og fram til 2012 (Vaage 2013). Besøk på idrettsarrangement, folkebibliotek, museer, kunstutstillinger og tros-/livssynsmøter har derimot gått noe ned. Disse tallene er bare delvis i tråd med tallene fra Norsk kulturbarometer. Dette kan ha sammenheng med at spørsmålene stilles i to ulike sammenhenger (se kapittel 1). Forskjellene kan også ha noe med at dataene til kulturbarometeret samles inn i fire korte perioder fordelt utover året, mens dataene til levekårsundersøkelsen bare samles inn i en lengre periode på høsten.

Flest ganger på idrettsarrangement og bibliotek

Tabellen viser også tall for gjennomsnittsbesøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder. Her er det besøk på idrettsarrangement og folkebibliotek som ligger høyest. Dernest følger besøk på kino og konserter. Nederst ligger besøk på opera/operette og ballett-/danseforestillinger. Det har vært liten endring i disse tallene mellom 1997 og 2013. Den eneste tydelige forandringen er at antallet besøk på idrettsarrangement har gått noe ned. Det har også vært en viss nedgang for folkebibliotek, museum og kunstutstilling.

Tabellen viser også antall besøk på ulike kulturtilbud blant dem som faktisk har vært på tilbudene siste 12 måneder. Tallene viser at det er de som går på idrettsarrangement, folkebibliotek og tros-/livssynsmøter som bruker tilbudene mest. De som bruker tilbudene færrest ganger er de som går på kulturfestivaler, opera/operette og ballett-/danseforestillinger. Det har bare vært små forandringer i disse fordelingene mellom 1997 og 2013, men også her finner vi en nedgang i antall besøk på idrettsarrangement.

Kvinner er de mest aktive brukere av kulturtilbud

Tabell 5.2 viser at kvinner er mer aktive brukere av kulturtilbud enn det menn er. Dette er også helt i tråd med det kulturbruksundersøkelsene viser (se Vaage 2013). Blant kvinner er det størst andel brukere av både folkebibliotek, teater/musikal/revy, kunstutstillinger, ballett-/danseforestillinger og opera/operette. Mennene har størst andel som går på idrettsarrangement. Andelen brukere er nokså lik når det gjelder besøk på kino, museer, konserter og kulturfestivaler.

Tabell 5.2. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2013. Prosent

Tilbud	Kjønn		Alder						
	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Kino	66	69	91	90	80	80	66	49	37
Idrettsarrangement	53	42	61	52	44	60	51	38	35
Folkebibliotek	34	50	54	44	44	47	38	35	35
Museum	38	36	42	34	40	41	36	36	31
Teater/musikal/revy	46	57	57	41	48	54	56	53	46
Kunstutstilling	29	40	28	24	29	35	36	41	33
Konsert	59	62	65	65	63	62	61	60	47
Ballett-/danseforestilling ...	7	14	20	8	9	13	10	10	6
Opera/operette	8	11	7	5	7	7	9	12	13
Kulturfestival	31	28	34	42	38	32	30	22	17

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Flest unge går på kino, flest eldre går på tros-/livssynsmøter

Tabell 5.2 viser også andelen som bruker ulike kulturtilbud i forskjellige aldersgrupper. Kino og kulturfestival er de mest typiske eksempler på at brukerandelen er størst blant de unge, for så å synke i takt med økende alder. Konsertbesøk har omtrent samme tendensen. Det fins ingen helt klare eksempler på det motsatte. Ellers er det de eldste som har lavest brukerandel av de fleste kulturtilbudene. For en del tilbud er brukerandelen nokså jevnt fordelt mellom aldersgruppene. Det gjelder for idrettsarrangement, folkebibliotek, museer, teater/musikal/revy, ballett-/danseforestillinger, og opera/operette. For sistnevnte tilbud er det likevel de godt voksne som har størst brukerandel.

Flest brukere av mange tilbud i Oslo og Akershus

Man skulle tro at siden hovedstadsregionen er det området i landet der kulturtilbudet er best utbygd, vil det være slik at Oslo eller Akershus har befolkningen med størst andel brukere av de ulike kulturtilbudene. Tabell 5.3 viser at det i noen grad er slik. Befolkningen i Oslo og Akershus har høyest brukerandel siste 12 måneder både for kino, kunstutstilling, opera/operette og til dels ballett-/danseforestilling. Andelen som har vært på kulturfestival siste 12 måneder er spesielt høy i Møre- og Romsdal.

Tabell 5.3. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2013. Prosent

	Østfold/ Vestfold	Akers- hus	Oslo	Hedmark/ Oppland	Buskerud/ Telemark	Agder/ Rogaland	Hordaland/ Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Trøndelag	Nord- land	Troms/ Finnmark
Kino	70	74	77	57	62	67	71	59	65	58	62
Idrettsarrangement	48	47	43	46	46	47	50	51	56	50	44
Folkebibliotek	43	43	44	40	41	41	39	39	42	34	45
Museum	36	41	52	37	37	35	33	29	36	27	32
Teater/musikal/revy	46	53	58	44	48	54	58	50	52	44	45
Kunstutstilling	34	35	52	25	34	34	29	34	30	31	20
Konsert	55	61	65	58	58	61	62	57	64	58	56
Ballett-/danseforestilling ...	11	11	18	8	9	9	7	13	8	11	9
Opera/operette	7	13	19	7	7	8	6	10	5	5	10
Kulturfestival	24	19	30	25	25	29	33	46	35	36	41

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Flest kulturbrukere blant de med høy utdanning ...

Kulturbruksundersøkelsene har vist at personer med høy utdanning er mer aktive brukere av kulturtilbud enn de som har lav utdanning (Vaage 2013). Tallene fra levekårsundersøkelsen 2013 bekrefter dette. For nesten alle tilbudene som er med i tabell 5.4 er brukerandelen betydelig høyere blant personer med høyere utdanning enn blant dem med utdanning på grunnskolenivå. Unntakene er idrettsarrangement og kulturfestival. Brukere av disse tilbudene er nokså jevnt fordelt på de ulike utdanningsnivåene.

Tabell 5.4. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter utdanning og husholdnings-inntekt. 16-79 år. 2013. Prosent

	Utdanning				Husholdningsinntekt				
	Grunn- skole	Videre- gående skole	Univ./ høgsk. kort	Univ./ høgsk. lang	Under 350 000	350 000- 499 000	500 000- 699 000	700 000- 849 000	850 000 eller mer
Kino	56	65	79	79	62	56	65	76	80
Idrettsarrangement	42	50	52	49	36	42	47	58	62
Folkebibliotek	32	35	57	55	41	42	39	43	42
Museum	27	33	48	58	31	34	36	40	47
Teater/musikal/revy	38	51	63	67	37	45	51	60	68
Kunstutstilling	20	30	49	55	29	30	33	36	44
Konsert	45	60	73	75	54	52	58	66	74
Ballett-/danseforestilling	9	9	13	17	8	7	10	14	14
Opera/operette	5	7	13	21	7	7	8	10	15
Kulturfestival	25	30	33	32	29	27	28	30	35

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

...og høy husholdningsinntekt

Tabell 5.4 viser også at husholdningsinntekt har betydelig sammenheng med kulturbruk. For de fleste tilbudene er brukerandelen høyere blant dem med høy inntekt enn blant dem med lav inntekt. Her er besøk på folkebibliotek et unntak. Husholdningsinntekt har ikke særlig betydning for bruken av dette tilbudet. Tabell 5.5 viser at det stort sett er små forskjeller i gjennomsnittlig antall ganger menn og kvinner bruker de ulike kulturtilbudene. Menn går likevel noe oftere på idrettsarrangement, mens kvinner går noe oftere på folkebibliotek.

Tabell 5.5. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2013. Prosent

Tilbud	Kjønn		Alder						
	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
Kino	3,9	3,9	8,6	7,3	5,4	4,0	2,9	2,1	1,6
Idrettsarrangement	5,5	3,9	5,1	3,5	3,7	8,3	6,2	2,8	2,4
Folkebibliotek	3,7	6,3	6,1	7,8	5,4	4,8	3,7	4,7	4,2
Museum	1,1	1,0	1,0	1,1	1,0	1,2	1,0	1,2	0,9
Teater/musikal/revy	1,5	1,8	1,9	1,1	1,6	1,6	1,8	1,8	1,6
Kunstutstilling	1,0	1,6	0,8	0,7	0,9	1,2	1,2	1,8	1,6
Konsert	2,9	2,5	2,9	3,7	3,3	2,6	2,5	2,7	1,8
Ballett-/danseforestilling	0,2	0,3	0,4	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1
Opera/operette	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,3
Kulturfestival	0,6	0,4	0,6	0,8	0,7	0,5	0,5	0,4	0,3
Sum	20,5	21,9	27,5	26,0	22,3	24,7	20,1	18,0	14,8

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Unge går mest på kino, idrettsarrangement og bibliotek

Mens 16-19-åringene går nesten ni ganger på kino i løpet av et år, går 67-79-åringene ikke stort mer enn én gang i gjennomsnitt. Forskjellen for bruken av andre tilbud er ikke så stor, men det er de unge som er blant de ivrigst brukere av tilbud som idrettsarrangement, folkebibliotek, ballett-/danseforestillinger og kulturfestivaler. De eldre er stort sett blant de som er minst ivrige brukere. Unntaket er opera/operette og kunstutstillinger. Her er de eldre fullt på høyde med andre aldersgrupper i brukerhyppighet.

21 ganger på kulturtilbud

Legger vi sammen alle besøk på ulike kulturtilbud som er med i tabell 5.5, blir gjennomsnittlig antall ganger på ulike kulturtilbud til sammen for alle 21,2 ganger 2013. I 2007 var tallet 23,5 nå vi fjerner tallet for tros- og livssynsmøte, som det ikke ble spurt om i 2013. Dette betyr at antall besøk på ulike kulturtilbud totalt har gått noe ned fra 1997 til 2007.

Tabell 5.5 viser at det totale antallet besøk var noe høyere for kvinner enn for menn i 2013. Det er også slik at antallet besøk per år synker med alderen. Mens 16-19-åringene var mer enn 27 ganger på ulike kulturtilbud per år i 2013, var 67-79-åringene omtrent 15 ganger på kulturtilbud, det vil si litt over halvparten så mange ganger.

Barn er aktive kulturbrukere

Barn er svært aktive kulturbrukere. I aldersgruppen 6-15 år har 96 prosent vært på kino i løpet av de siste 12 måneder i 2013, 79 prosent har vært på folkebibliotek, 71 prosent har vært og sett på et idrettsarrangement og 72 prosent har vært på teater, musikal eller revy (tabell 5.6).

Jenter går på flere ulike tilbud enn guttene

Det er både likheter og forskjeller mellom gutter og jenter i kulturbruken. Andelen som går på kino og museum per år er omtrent på samme nivå for begge kjønn. Ellers har jentene en større brukerandel enn guttene. Det gjelder folkebibliotek, teater/musikal/revy, kunstutstilling, ballett-/danseforestilling, opera/operette, konsert, kulturfestival og tros-/livssynsmøte. Unntaket er idrettsarrangement, der guttene har en litt høyere andel enn jentene.

Tabell 5.6. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, alle og etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent

	Alle		Gutter		Jenter	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Kino	93	96	93	96	93	95
Idrettsarrangement	74	71	75	74	72	67
Folkebibliotek	77	79	74	76	80	82
Museum	61	69	61	70	61	68
Teater/musikal/revy	72	72	67	66	76	78
Kunstutstilling	39	39	32	35	46	43
Konsert	63	64	62	57	65	71
Ballett-/danseforestilling	26	27	18	19	35	37
Opera/operette	5	10	4	7	7	12
Kulturfestival	33	29	30	27	36	32
Tros-/livssynsmøte	52	55	46	51	58	58
Antall svar	1 067	937	545	465	522	472

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Aldersmessig er det visse variasjoner i andelen som bruker ulike kulturtilbud (se tabell 5.7).. Andelen som går på idrettsarrangement, konsert, opera/operette og tros-/livssynsmøte øker fra de yngste barna til de yngre tenåringene. Andelen som går på folkebibliotek, på teater/musikal/revy og museum synker med alderen. Det er ingen store endringer i andelen brukere av ulike tilbud fra 2007 til 2013 blant de ulike aldersgruppene. I aldersgruppen 13-15 år er det likevel en viss økning i andelen som går på opera/operette mellom disse to åra.

Tabell 5.7. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter alder. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent

	6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Kino	92	93	94	97	94	97
Idrettsarrangement	68	60	75	73	77	78
Folkebibliotek	81	82	81	84	69	68
Museum	61	72	65	71	56	64
Teater/musikal/revy	78	76	70	73	68	66
Kunstutstilling	30	34	45	41	39	40
Konsert	57	56	63	66	69	69
Ballett-/danseforestilling	25	26	24	31	30	25
Opera/operette	3	7	5	8	7	14
Kulturfestival	25	27	33	27	39	33
Tros-/livssynsmøte	46	45	51	57	58	60
Antall svar	283	258	436	375	348	304

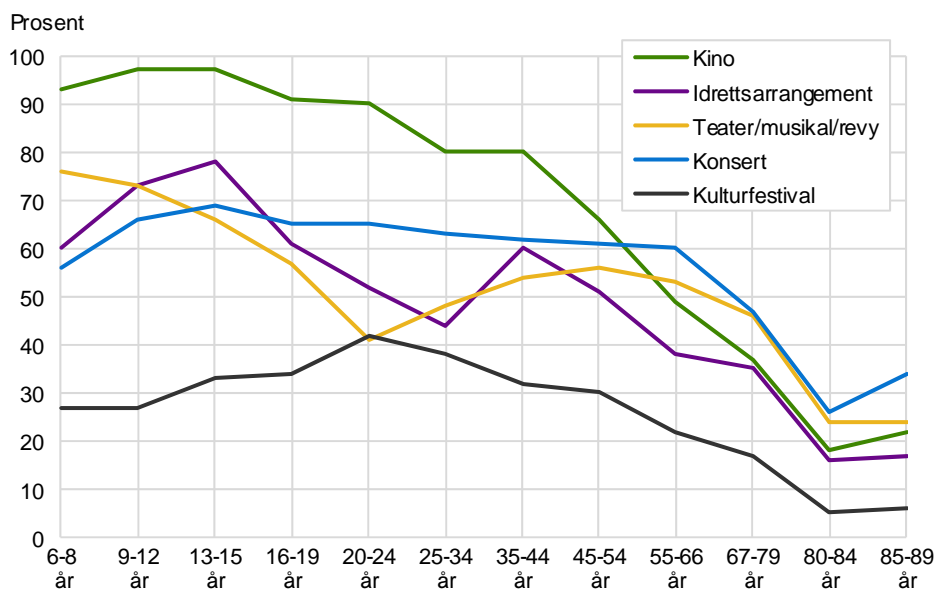
Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Ulike aldersprofiler

Figur 5.1 gir en illustrasjon av hvordan bruken endrer seg fra aldersgruppe til aldersgruppe blant alle grupper fra 6 år til 89 år på noen sentrale kulturområder. Figuren viser at andelen som går på kino per år ligger svært høyt blant alle barne- og ungdomsgruppene, for så å synke nokså jevnt med alderen. Besøk på idrettsarrangement har en høy brukerandel blant de yngre tenåringene, synker noe blant de unge voksne, øker så igjen blant aldersgruppene med småbarnsforeldre,

for så å synke igjen blant de eldre. Besøk på teater/musikal/revy har omtrent samme profil som for idrettsarrangement, men det er blant de aller yngste vi finner den høyeste brukerandelen. Konsertbesøk har den mest rettlinjete profilen, det vil si at brukerandelen er relativt lik i alle aldersgrupper opp til 67 år. Deretter synker den betydelig. Besøk på kulturfestival ligger lavest i alle aldersgrupper blant de tilbudene som er med i figuren. Her er andelen brukere høyest blant de unge voksne.

Figur 5.1. Andelen som har vært på kino, idrettsarrangement, teater/musikal/revy, konsert og kulturfestival, etter alder. Alder 6-89 år. 2013. Prosent

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Sammenheng mellom barns kulturbruk og foreldres utdanning

Vi har tidligere sett at det er sammenheng mellom folks kulturbruk og deres utdanning. Tabell 5.8 viser at det også er en klar sammenheng mellom barns kulturbruk og deres foreldres utdanning. For nesten alle kulturtilbudene er bruksandelen størst blant de barna som har foreldre med lang universitets- eller høgskoleutdanning, og minst blant dem som har foreldre med utdanning på grunnskolenivå. Forskjellen er minst for besøk på kino, folkebibliotek, konsert, ballett-/danseforestilling og tros-/livssynsmøte. Når det gjelder besøk på kulturfestival og opera/operette er det ikke mulig å se noen sammenheng mellom barns aktivitet og foreldres utdanning.

Tabell 5.8. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2013. Prosent

	Foreldres utdanning				Husholdningsinntekt			
	Grunn- skole- nivå	Videre- gående skole	Univ./ høgskole, kort	Univ./ høgskole, lang	Under 600 000	600 000- 749 000	750 000- 899 000	900 000 eller mer
Kino	86	97	96	97	91	97	97	98
Idrettsarrangement	45	68	76	71	65	71	70	77
Folkebibliotek	61	75	81	83	77	81	80	76
Museum	54	67	66	83	66	66	74	71
Teater/musikal/revy	52	67	74	79	63	71	77	75
Kunstutstilling	28	36	38	47	37	39	43	36
Konsert	48	63	66	65	56	66	66	67
Ballett-/danseforestilling	24	27	27	31	29	27	29	25
Opera/operette	15	9	8	12	7	9	11	11
Kulturfestival	33	32	28	26	32	33	26	26
Tros-/livssynsmøte	37	56	56	55	54	50	55	60
Antall svar	57	266	415	196	239	226	231	241

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mindre sammenheng mellom barns kulturbruk og husholdningsinntekt

Tabell 5.8 viser også barns kulturbruk i forhold til husholdningsinntekten før skatt. De som bor i en husholdning med høy inntekt har en større brukerandel enn de med lav inntekt for de fleste kulturtilbudene, men forskjellene er ikke så store som for foreldres utdanning. Det er bare liten forskjell for kinobesøk, idrettsarrangement, museum og tros- og livssynsmøte og opera/operette. Når det gjelder kulturfestival og tros-/livssynsmøter er det ikke riktig å snakke om noen forskjell i det hele tatt. Det samme gjelder kunstutstilling, folkebibliotek, konsert og ballett-/danseforestilling.

Barns kulturbruk nokså jevnt fordelt på landsdeler

Tabell 5.9 viser barns bruk av ulike kulturtilbud i forhold til hvilken landsdel de bor i. Barn som bor i Oslo/Akershus avviker mindre fra barn i andre deler av landet når det gjelder kulturbruk enn det voksne gjør (tabell 5.3). Det er bare besøk på museum og opera/operette hvor andelen er større blant barn som bor i hovedstadsområdet enn ellers i landet. Ellers er andelen barn som bruker kulturtilbudene i løpet av et år nokså jevnt fordelt på landsdeler. Andelen som har vært og sett på opera/operette er likevel noe lavere i Trøndelag og Nord-Norge enn i resten av landet.

Tabell 5.9. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2013. Prosent

	Landsdel						Sentralitet			
	Oslo/ Akershus	Østlandet ellers	Agder/ Rogaland	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge	Stor- byer	Sen- tralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Kino	98	97	93	95	99	91	96	98	96	92
Idrettsarrangement	60	75	71	78	79	69	51	57	53	55
Folkebibliotek	76	78	78	81	81	79	72	81	77	84
Museum	82	71	64	63	55	61	83	71	66	52
Teater/musikal/revy	76	67	74	70	71	70	73	72	67	75
Kunstutstilling	41	42	34	35	34	41	43	35	39	41
Konsert	59	64	66	64	71	70	63	61	68	66
Ballett-/danseforestilling	33	26	22	28	19	32	29	26	27	30
Opera/operette	17	7	7	11	3	3	15	9	5	9
Kulturfestival	27	29	30	32	23	33	51	57	53	55
Tros-/livssynsmøte	53	55	63	56	40	52	51	57	53	55
Antall svar	241	237	146	155	71	87	205	346	222	164

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Liten forskjell i kulturbruken om barn bor sentralt eller ikke

Vi finner heller ikke så mange tydelige forskjeller i barns kulturbruk når det gjelder sentralitet (tabell 5.9). Den eneste klare forskjellen er besøk på museum og opera/operette. De som bor i storbyene har i større grad vært på disse tilbudene siste 12 måneder de som bor mindre sentralt. Ellers er det interessant å legge merke til at andelen som har vært på folkebibliotek siste 12 måneder er størst blant dem som bor minst sentralt.

Barn går sju ganger på bibliotek per år

Tabell 5.10 viser gjennomsnittlig antall ganger barn bruker ulike kulturtilbud i løpet av en 12 måneders periode. I 2013 ligger folkebibliotek høyest med omtrent 7 ganger. Dernest følger kino, idrettsarrangement og tros-/livssynsmøte. Antallet besøk på ulike tilbud er nokså likt blant gutter og jenter.

Tabell 5.10. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, alle og etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent

	Alle		Gutter		Jenter	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Kino	7,0	6,0	7,2	6,1	6,8	5,8
Idrettsarrangement	6,0	4,3	6,6	4,4	5,3	4,2
Folkebibliotek	9,5	7,6	9,4	6,9	9,5	8,3
Museum	1,7	2,1	1,7	2,1	1,7	2,0
Teater/musikal/revy	2,2	2,5	2,0	2,2	2,5	2,8
Kunststilling	0,9	1,0	0,7	0,9	1,2	1,1
Konsert	2,2	1,9	2,0	1,6	2,4	2,2
Ballett/danseforestilling	0,5	0,7	0,3	0,4	0,7	1,1
Opera/operette	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Kulturfestival	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
Tros-/livssynsmøte	4,9	4,0	5,2	3,5	4,6	4,4
Sum	35,8	30,8	36,1	29,0	35,6	32,7

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

31 kulturbesøk i alt per år blant barn

Sammenlagt var barn i gjennomsnitt på nesten 31 kulturbesøk i løpet av et år i 2013. Dette er mindre enn i 2007. Da var dette antallet på nesten 36. Det er liten forskjell mellom gutter og jenter. Mens 6-8-åringer var på omtrent 26 besøk per år i 2013, var 9-12-åringer og 13-15-åringer noe mer, omtrent 33 besøk (se tabell 5.11). Ser vi på de enkelte tilbudene, øker antallet besøk med alderen for noen av dem. Det gjelder kino, idrettsarrangement, konserter, kulturfestivaler og tros-/livssynsmøter. For de andre tilbudene er det liten forskjell mellom aldersgruppene.

Tabell 5.11. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter alder. 6-15 år. 2007 og 2013.

	6-8 år		9-12 år		13-15 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Kino	5,0	4,5	7,1	6,3	8,7	7,0
Idrettsarrangement	4,3	2,6	6,2	4,9	7,2	5,2
Folkebibliotek	9,2	7,8	11,2	9,0	7,4	5,5
Museum	1,9	2,2	1,9	2,3	1,4	1,8
Teater/musikal/revy	2,4	2,6	2,2	2,5	2,2	2,3
Kunststilling	0,7	0,8	1,1	1,1	0,9	0,9
Konsert	1,6	1,5	2,0	2,0	2,9	2,2
Ballett/danseforestilling	0,4	0,9	0,4	0,7	0,7	0,5
Opera/operette	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2
Kulturfestival	0,5	0,5	0,8	0,6	0,8	1,0
Tros-/livssynsmøte	4,1	2,7	4,2	3,7	6,5	5,6
Sum kulturtilbud	30,2	26,1	37,2	33,2	38,7	32,3

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Foreldres utdanning betyr lite for barns besøk på bibliotek og kulturfestivaler

Tabell 5.12 viser at det er liten sammenheng mellom hvor mange ganger barn går på ulike kulturtilbud i løpet av et år og foreldres utdanning. Likevel er det slik at de med foreldre med lavest utdanning også har lavest antall besøk for de fleste tilbudene. Det er også slik at antall besøk på kulturtilbud totalt er noe lavere blant de med foreldre med lav utdanning i forhold til dem med høyt utdannede foreldre.

Tabell 5.12. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2013. Prosent

	Foreldres utdanning				Husholdningsinntekt			
	Grunn- skole- nivå	Videre- gående skole	Univ./ høyskole, kort	Univ./ høyskole, lang	Under 600 000	600 000- 749 000	750 000- 899 000	900 000 eller mer
Kino	4,3	6,1	5,9	6,0	5,1	5,6	6,6	6,5
Idrettsarrangement	2,4	4,7	4,7	3,4	3,4	4,0	4,9	4,8
Folkebibliotek	6,1	6,6	8,5	7,0	7,8	7,5	8,3	6,8
Museum	1,2	1,6	1,9	3,3	1,8	1,9	2,5	2,2
Teater/musikal/revy	2,0	2,2	2,4	3,2	2,1	2,4	3,2	2,1
Kunstutstilling	0,6	0,7	0,9	1,6	0,8	0,8	1,2	1,0
Konsert	1,2	1,9	2,0	2,0	1,7	1,9	2,3	1,8
Ballett-/danseforestilling	0,6	0,5	0,6	1,1	1,2	0,5	0,6	0,6
Opera/operette	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2
Kulturfestival	0,7	0,9	0,6	0,4	0,8	0,8	0,6	0,5
Tros-/livssynsmøte	8,5	3,5	4,0	3,2	5,1	3,1	3,8	3,8
Sum kulturtilbud	27,8	28,9	31,7	31,5	30,0	28,7	34,3	30,2

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Liten sammenheng mellom hvor mange ganger barn bruker kulturtilbud og husholdningsinntekt

Selv om tabell 5.8 viser at det er en sammenheng mellom andelen barn som bruker ulike kulturtilbud og husholdningsinntekt, viser tabell 5.12 at det er liten sammenheng mellom antallet ganger barn går på kulturtilbud og inntekten i den husholdningen de bor i. Det eneste nokså klare eksemplet på en slik sammenheng er besøk på idrettsarrangement. Mens barn i husholdninger som tjener under 600 000 kr per år i gjennomsnitt ser 3,4 ganger på idrettsarrangement i løpet av et år, er tallet 4,8 for dem som bor i husholdninger med en inntekt på 900 000 kr eller mer. Tabellen viser også at når antall besøk på de ulike kulturtilbudene legges sammen, er det ikke mulig å se noen klar sammenheng mellom foreldres husholdningsinntekt og kulturbruk.

Omfanget av kulturbruk har liten sammenheng med hvor i landet barna bor

Tabell 5.13 viser at det er vanskelig å finne noen sammenheng mellom hvor mye kultur barn bruker og hvor i landet de bor. Nord-Norge peker seg likevel ut som den landsdelen der barna har vært flest ganger på folkebibliotek og teater/musikal/ revy siste 12 måneder i 2013. I Agder/Rogaland finner vi de barna som har vært flest ganger på tros-/livssynsmøter. Det er barna i Nord-Norge som har flest kulturbesøk totalt i løpet av året, nesten 34 ganger. Lavest er tallet i Trøndelag med omtrent 27 ganger.

Det er i storbyene barn har vært flest ganger på kino og museum. Det er de barna som bor i de minst sentrale strøka som i størst grad har vært på idrettsarrangement og folkebibliotek. Ellers betyr sentralitet lite for antall besøk på de ulike kulturtilbudene. Høyest antall kulturbesøk totalt finner vi i de minst sentrale strøka, antallet er lavest i storbyene.

Tabell 5.13. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2013. Prosent

	Landsdel						Sentralitet			
	Oslo/ Akers- hus	Øst- landet ellers	Agder/ Rogal- land	Vest- landet	Trøn- delag	Nord- Norge	Stor- byer	Sen- tralt	Mindre sentralt	Minst sentralt
Kino	6,3	5,8	6,2	5,8	4,9	6,1	6,8	5,8	5,8	5,5
Idrettsarrangement	3,4	4,6	4,0	5,0	5,1	4,1	3,5	3,9	4,7	5,4
Folkebibliotek	7,0	6,8	8,2	7,9	6,8	10,3	6,8	7,2	7,4	9,5
Museum	2,8	1,8	2,0	1,6	1,5	2,6	2,9	2,2	1,6	1,5
Teater/musikal/revy	2,4	2,5	2,2	2,1	2,5	3,4	2,5	2,2	2,5	3,0
Kunstutstilling	0,9	1,0	0,8	0,7	1,1	1,2	0,9	0,8	1,0	1,2
Konsert	1,7	1,9	1,8	1,8	1,9	2,8	1,6	1,7	2,1	2,4
Ballett-/danseforestilling	0,7	1,1	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	0,6	0,6
Opera/operette	0,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3
Kulturfestival	0,7	0,9	0,6	0,6	0,4	0,6	0,5	0,7	0,8	0,6
Tros-/livssynsmøte	3,5	3,9	7,3	3,6	1,8	2,3	3,2	5,2	3,7	2,7
Sum kulturtilbud	29,8	30,5	33,7	30,0	26,9	33,9	29,7	30,8	30,3	32,7

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

5.2. Egne kulturaktiviteter

10 prosent av kvinnene driver med billedkunst eller kunsthåndverk

I både levekårsundersøkelsen i 2007 og i 2013 ble det til aldersgruppen 16 år og over stilt en del spørsmål om folks egne kulturaktiviteter på fritiden. De som ble stilt begge ganger er gjengitt i tabell 5.14. For både menn og kvinner var det i 2013 bare 1 prosent som drev med amatørteater- eller revygruppe. 7 prosent drev med kor, orkester, sang eller musikkgruppe, menn i like stor grad som kvinner. 6 prosent drev med billedkunst eller kunsthåndverk. Her var det betydelig forskjell mellom menn og kvinner. Mens 10 prosent av kvinnene drev med det, var andelen 3 prosent blant menn. Disse tallene har endret seg lite mellom 2007 og 2013.

Tabell 5.14. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent

	Alle		Menn		Kvinner	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Amatørteater- eller revygruppe	2	1	1	1	2	1
Kor, orkester, sang- eller musikkgruppe	7	7	8	7	7	7
Billedkunst eller kunsthåndverk	6	6	3	3	8	10

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 5.15. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent

	16-19 år		20-24 år		25-34 år		35-44 år		45-54 år		55-66 år		67-79 år	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Amatørteater- eller revygruppe	6	4	4	2	1	2	2	1	1	1	1	1	0	1
Kor, orkester, sang- eller musikkgruppe...	1	11	6	6	6	5	7	8	8	7	8	7	5	7
Billedkunst eller kunsthåndverk	4	5	8	6	5	4	4	7	8	5	6	8	5	6

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 5.16. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Utdanning				Husholdningsinntekt, kr				
	Grunn- skole	Videre- gående skole	Univ./ høgsk. kort	Univ./ høgsk. lang	Under 350 000	350 000- 499 000	500 000- 699 000	700 000- 849 000	850 000 eller mer
Amatørteater- eller revygruppe	2	1	1	1	1	1	2	2	1
Kor/orkester/sang/mus.gruppe	6	7	9	8	6	8	6	9	8
Billedkunst/kunsthåndverk	5	6	7	6	8	7	6	4	5

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 5.15 viser at det i første rekke er de unge som driver med amatørteater- eller revygruppe. Også når det gjelder kor, orkester, sang- eller musikkgruppe er det de yngste som er de mest aktive. Det er likevel en betydelig andel som er aktive på dette feltet i alle aldersgrupper. Andelen som er aktive med billedkunst eller kunsthåndverk er mest jevnt fordelt mellom alle aldersgrupper. Disse fordelingene er nokså like i 2007 og i 2013.

Tallene for 2013 viser at det er lite som tyder på at verken utdanningsnivå eller husholdningsinntekt har noen særlig betydning for folks aktivitet på de tre områdene (se tabell 5.16).

Barn leser 31 bøker per år

Til barn i alderen 6-15 år ble det også stilt spørsmål om antall bøker de leser og om de kan spille noe instrument (se tabell 5.17). I 2013 hadde barna i gjennomsnitt lest 31 bøker siste 12 måneder. Dette er en liten økning fra 2007 da antallet bøker var 26. Jenter leser litt flere bøker enn gutter gjør. De eldste barna (13-15 år) leser noen færre bøker enn det de yngre barna gjør.

40 prosent av barna kan spille et instrument

40 prosent av barna kunne i 2013 spille et instrument, jenter i noe større grad enn gutter. Andelen som kan spille øker betydelig med alderen.

Tabell 5.17. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007 og 2013.

	Antall bøker lest på fritiden siste 12 mnd		Med i amatørteater/revygruppe		Med i kor, orkester, sang-/musikkgruppe		Driver med billedkunst/Kunsthåndverk		Kan spille et instrument	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013
Alle	26	31	4	4	21	19	4	6	43	40
Gutter	24	29	2	3	15	13	1	4	38	35
Jenter	28	33	5	5	28	25	6	7	48	46
6-8 år	34	33	2	2	19	16	2	4	17	15
9-12 år	31	37	3	4	24	22	5	6	49	46
13-15 år	14	22	5	5	20	18	4	6	57	58
Antall svar ...	1 067	937	1 067	937	1 067	937	1 067	937	1 067	937

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Både når det gjelder deltakelse i amatørteater/revygruppe, deltakelse i kor, orkester, sang- eller musikkgruppe og det å drive med billedkunst- eller kunsthåndverk, er jenter mer aktive enn gutter. Mens 13 prosent av guttene er med i kor, orkester og så videre, er andelen 25 prosent blant jentene.

Mest boklesing blant barn med høyt utdannede foreldre

De barna som har foreldre med høyere utdanning leser flere bøker enn andre. Det samme gjelder de som bor i de store byene i forhold til mindre sentrale strøk og særlig i Oslo/Akershus (se tabell 5.18). Det er også slik at de med høyest husholdningsinntekt leser noen flere bøker enn de med lavere inntekt. For de andre kulturaktivitetene nevnt i tabell 5.18 er det ingen klare forskjeller i aktivitetsandelen verken for foreldres utdanning, husholdningsinntekt, sentralitet eller landsdel.

Tabell 5.18. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter foreldrenes utdanning, husholdningsinntekt før skatt, sentralitet og landsdel. 6-15 år. 2013

	Antall bøker lest på fritiden siste 12 mnd	Med i amatørteater/revygruppe	Med i kor, orkester, sang-/musikkgruppe	Driver med billedkunst/Kunsthåndverk	Kan spille et instrument
Grunnskole	24	4	10	10	33
Videregående skole	21	3	15	3	44
Univers./høgs. kort	34	4	23	5	38
Univers./høgs. lang	39	4	20	9	43
Under 600 000	29	4	17	6	38
600 000 - 749 000	30	4	19	8	42
750 000 - 899 000	27	5	21	5	42
900 000 eller mer	37	3	20	3	41
Storbyer	38	4	13	6	39
Sentralt	31	4	20	4	38
Mindre sentralt	28	4	19	5	44
Minst sentralt	26	3	24	9	43
Oslo/Akershus	47	5	19	6	40
Østlandet ellers	26	5	20	5	42
Agder/Rogaland	24	2	21	4	36
Vestlandet	24	4	17	6	47
Trøndelag	28	6	14	6	36
Nord-Norge	26	2	23	6	36

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

En av ti er medlem i kunst- eller kulturforeninger

Tabell 5.19 viser at medlemskap i musikkforening, korps, kor, teatergruppe, kunstforening og lignende har holdt seg rundt 10 prosent i aldersgruppen 16-79 år i hele perioden fra 1997 til 2014. I hele perioden har kvinner i noe større grad vært medlemmer enn det menn har. Fordelingen mellom aldersgrupper har også vært nokså stabil. Personer i alderen 20-34 år har i noe mindre grad vært medlemmer enn andre aldersgrupper. Blant 67-79-åringene var andelen medlemmer lav fra 1997 til 2007. Deretter har den økt, og i 2014 var det de eldste som hadde høyest medlemsandel av alle aldersgruppene.

Tabell 5.19. Andelen som er medlem i musikkforening osv., etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent

	1997	2001	2004	2007	2011	2014
Alle	10	10	9	8	13	11
Menn	8	9	8	7	12	10
Kvinner	11	11	11	10	15	13
16-19 år	13	12	11	10	13	13
20-24 år	8	5	6	6	6	7
25-34 år	8	8	6	4	8	5
35-44 år	14	12	10	9	13	9
45-54 år	9	14	11	11	15	13
55-66 år	10	12	11	10	19	14
67-79 år	5	7	9	8	14	17
Antall svar	3 248	3 250	3 226	3 056	4 502	7 076

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Andelen svært aktive medlemmer i kunst/kulturforeninger synker

Blant dem som er medlemmer i kunst- eller kulturforeninger har omtrent 50 prosent vært svært aktive i hele tiårsperioden fra 1997 til 2007. Deretter har den sunket noe og var på 41 prosent i 2014. Det har vært en økning i andelen som har vært noe aktive. Etter en nedgang fra 1997 til 2001 har andelen som har vært forholdsvis passive holdt seg nokså stabil.

Tabell 5.20. Andelen medlemmer i musikkforening osv. som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007 og 2011. Prosent

	Svært aktive	Noe aktive	Forholdsvis passive	Antall svar
1997	49	24	27	317
2001	50	29	21	347
2004	50	30	20	315
2007	51	34	15	268
2011	43	37	20	638
2014	41	37	22	868

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 5.21. Andelen som er medlem i musikkforening osv., andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2014. Prosent

	Andel medlemmer	Svært aktiv	Noe aktiv	Forholdsvis passiv	Antall svar
Alle	11	41	37	22	868
Menn	10	41	35	24	395
Kvinner	13	42	39	20	473
16-24 år	9	57	32	12	88
25-44 år	8	46	34	20	179
45-66 år	14	36	42	22	412
67-79 år	17	38	33	28	189
Grunnskole	7	54	32	14	110
Videregående skole	11	42	37	21	327
Universitet/høgskole, kort	15	37	42	21	303
Universitet/høgskole, lang	16	33	33	35	122
Under 350 000	9	44	36	20	142
350-549 000	11	36	45	19	180
550-699 000	11	46	31	23	156
700-899 000	12	44	35	21	205
900 000 eller mer	14	36	39	26	185
Tettbygd 100 000 el. flere	11	37	38	24	305
Tettbygd 20 000-99 000	11	34	44	22	114
Tettbygd under 20 000	11	47	31	21	272
Spredtbygd	11	42	40	18	175

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tallene for 2014 viser at personer med høy utdanning i noe større grad er medlemmer i musikkforening, korps, kor, teatergruppe, kunstforening og lignende enn andre personer (se tabell 5.21). Personer med som bor i husholdninger med høy inntekt har en høyere medlemsandel i slike foreninger enn andre.

Tabell 5.21 viser også at de unge i større grad er svært aktive medlemmer i slike foreninger enn det de voksne medlemmene er. Den forholdsvis passive gruppen øker med alderen. De som har lav utdanning er mer aktive medlemmer enn de med høy utdanning er. De, på sin side, peker seg ut som forholdsvis passive medlemmer. Det ser ikke ut til at husholdsinntekten har noen innvirkning på om folk er passive eller aktive medlemmer. Det samme gjelder bostedsstrøk, selv om de som bor spredtbygd er noe mindre passive medlemmer enn andre.

5.3. Medie- og spillaktiviteter

6 timer går til å spille spill i løpet av uka

Tabell 5.22 viser andel brukere og timer brukt på alle typer spill, inkludert elektroniske spill i løpet av en uke i 2007 og 2013 i aldersgruppen 16-79 år. Andelen som spiller per uke har økt fra 29 prosent i 2007 til 47 prosent i 2014, altså en økning på 62 prosent. Økningen gjelder både menn og kvinner. Andelen brukere i 2013 er størst blant menn. Timer brukt på spill har da også økt kraftig, fra 1,3 timer i 2007 til 6 timer i 2013. Økningen gjelder igjen både menn og kvinner. I 2013 brukte menn 7,5 timer i uka, kvinner brukte 4,3 timer.

Tabell 5.22. Prosentandel brukere og timer brukt på alle typer spill per uke, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013.

	Andel brukere			Timer brukt		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
2007	29	32	26	1,3	1,7	0,9
2013	47	50	44	6,0	7,5	4,3

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

I alle aldersgrupper har tiden som brukes til spill økt betydelig fra 2007 til 2013 (se tabell 5.23). De som bruker mest tid til spill er 20-24-åringene, med nesten 15 timer per uke, eller mer enn 2 timer per døgn. Unge i alderen 16-19 år bruker bare halvparten så mye tid på dette. Også blant de eldre er spillaktiviteten høy: i gruppen 67-79 år brukes det 6 timer i uka på å spille spill.

Tabell 5.23. Tid brukt på alle typer spill per uke, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013. Timer

	16-19 år	20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-66 år	67-79 år
2007	3,8	2,9	1,5	1,1	0,7	0,9	0,6
2013	7,1	14,8	4,3	7,3	6,9	1,9	6,0

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Høyt utdannede bruker minst tid på å spille spill

Personer med høy utdanning bruker mindre tid enn de med lav utdanning på spill (se tabell 5.24). De med bare grunnskole bruker 11 timer per uke. I denne gruppen er mange av de yngste ned til 16 år med. Personer med høyere utdanning bruker rundt 3 timer på spill per uke. For alle utdanningsgrupper har det likevel vært en økning i tiden til spill per uke fra 2007 til 2013.

Tabell 5.24. Tid brukt på alle typer spill per uke, etter utdanning. 16-79 år. 2007 og 2013. Timer

	Utdanning			
	Grunnskole	Videregående skole	Univ./høgsk. kort	Univ./høgsk. lang
2007	2,0	1,1	0,8	0,7
2013	11,0	5,3	3,0	3,2

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

95 prosent blant barn bruker PC per uke

Så godt om alle barn ser på TV i løpet ei uke, både gutter og jenter (se tabell 5.25). Godt over 90 prosent av begge kjønn bruker PC. Nesten 90 prosent bruker PC-spill i løpet av ei uke. 91 prosent spiller en eller annen type spill i løpet av ei uke. Her er guttene noe mer aktive enn jenter.

Tabell 5.25. Andel som har brukt tid på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent

	Alle		Gutter		Jenter	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
TV-seing	97	95	98	96	96	94
PC-bruk	91	95	92	96	90	93
All TV-seing og PC-bruk	98	95	99	96	97	94
PC-spill	77	87	86	94	67	81
Alle typer spill	87	91	93	96	81	86

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Barn bruker 22 timer til TV og PC per uke

Tabell 5.26 viser tiden barn bruker på disse medietypene i løpet av ei uke. Tabellen viser at barn i gjennomsnitt bruker 21 timer samlet til TV-seing og PC-bruk på fritida i løpet av ei uke. 11 timer er TV-seing og 11 timer er PC-bruk, inkludert Internett. 7 av timene til PC-bruk går med til PC-spill. 8 timer per uke bruker barn til alle typer spill samlet. Hoveddelen er derfor PC-spill.

Ikke mer tid til TV, PC og spill blant barn i 2013 enn i 2007

Barns bruk av tid til ulike medier per uke viser at det ikke har vært noen nevneverdig økning i tiden fra 2007 til 2013. Tallene er nokså like. Tiden til TV-seing, PC-bruk og disse to mediene slått sammen er nokså like mellom gutter og jenter. Begge grupper bruker rundt 20 timer på de to mediene totalt i løpet av uka. Det vil si i underkant av 3 timer per dag.

Tabell 5.26. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Timer

	Alle		Gutter		Jenter	
	2007	2013	2007	2013	2007	2013
TV-seing	13	11	13	11	12	10
PC-bruk	9	11	10	12	8	10
All TV-seing og PC-bruk	22	21	23	22	20	20
PC-spill	5	7	6	9	3	4
Alle typer spill	7	8	9	10	4	6

Kilde: Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Det er liten forskjell mellom aldersgruppene når det gjelder TV-seing, rundt 10 timer per uke (se tabell 27). Derimot er det stor forskjell for PC-bruk inkludert Internett. Her bruker 6-8-åringene 5 timer, 9-12-åringene bruker 10 timer og 13-15-åringene bruker 18 timer, det vil si omtrent 2,5 timer per dag. Til sammen på TV-seing og PC-bruk bruker 13-15-åringene 28 timer per uke, eller 4 timer per dag. Til sammenligning bruker de 9 timer per uke på alle typer spill, inkludert PC-spill.

Det er ingen store forskjeller i tiden barn bruker på de ulike mediene i tabell 5.27 etter foreldrenes utdanning. Likevel er det en liten tendens for alle mediene til at de med foreldre med høy utdanning bruker noe mindre tid både på TV-seing, PC-bruk og spill. Derimot er det veldig liten forskjell å spore i forhold til husholdningsinntekt og sentralitet. Det er også veldig små forskjeller i mediebruken mellom barn som bor i ulike landsdeler.

Tabell 5.27. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter alder, foreldres utdanning, husholdningsinntekt, sentralitet og landsdel, 6-15 år. 2013. Timer

	TV-seing	PC-bruk inkl. Internett	TV-seing og PC-bruk samlet	PC-spill	Alle typer spill
6-8 år	10	5	14	4	6
9-12 år	12	10	21	7	8
13-15 år	10	18	28	8	9
Grunnskole	11	13	24	8	10
Videregående skole	11	12	24	7	8
Univers./høgs. kort	11	10	20	6	7
Univers./høgs. lang	9	10	19	6	7
Under 60 000	11	11	22	8	9
600 000 - 749 000	10	10	20	7	8
750 000 - 899 000	11	10	21	6	7
900 000 eller mer	10	11	21	6	6
Storbyer	10	11	20	6	8
Sentralt	10	11	21	7	8
Mindre sentralt	11	12	23	8	8
Minst sentralt	11	9	19	6	7
Oslo/Akershus	10	10	20	6	7
Østlandet ellers	11	10	21	7	8
Agder/Rogaland	11	11	22	8	9
Vestlandet	11	12	23	7	8
Trøndelag	11	9	20	6	7
Nord-Norge	10	11	21	7	8

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

6. Ulike fritidsaktiviteter generelt og i sammenheng

6.1. Regelmessige fritidsaktiviteter

Sju av ti har regelmessige fritidsaktiviteter

I 2013-undersøkelsen ble det stilt spørsmål om man har regelmessige fritidsaktiviteter som for eksempel å gå på kino, konsert eller lignende, trene eller delta i organisasjoner eller foreninger av noe slag. 69 prosent av befolkningen i alder 16-79 år svarte at de hadde det (se tabell 6.1). Andelen var omtrent like stor blant menn og kvinner.

Andelen synker med alderen. Blant 16-19-åringene var andelen med regelmessige fritidsaktiviteter på 84 prosent, mens den blant personer 55-79 år var på 64 prosent. Andelen med regelmessige fritidsaktiviteter øker også med økt utdanning og økt husholdningsinntekt. Det er også en viss tendens til at de som bor i store byer i større grad har regelmessige fritidsaktiviteter enn de som bor i spredtbygde strøk.

Tabell 6.1. Andelen som har regelmessige fritidsaktiviteter som for eksempel å gå på kino, konsert eller lignende, trene eller delta i organisasjoner eller foreninger av noe slag, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2013. Prosent

	Andel med regelmessige fritidsaktiviteter	Antall svar
Alle	69	5 915
Menn	69	3 118
Kvinner	70	2 797
16-19 år	84	390
20-24 år	78	436
25-34 år	71	841
35-44 år	70	1 100
45-54 år	69	1 107
55-66 år	64	1 242
67-79 år	64	799
Grunnskole	59	1 194
Videregående skole	69	2 444
Universitet/høgskole, kort	78	1 589
Universitet/høgskole, lang	81	623
Under 350 000	62	1 246
350 000-499 000	66	996
500 000-699 000	69	1 518
700 000-849 000	73	1 003
850 000 eller mer	81	1 152
Tettbygd 100 000 el. flere	73	2 089
Tettbygd 20 000-99 000	70	765
Tettbygd under 20 000	68	1 812
Spredtbygd	65	1 222

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

4 prosent av befolkningen har ikke regelmessige fritidsaktiviteter av økonomiske årsaker

Blant de som ikke har regelmessige fritidsaktiviteter er det 12 prosent som sier at det er økonomiske årsaker til dette. Dette gjelder særlig de unge i alderen 16-24 år. De som i minst grad oppgir dette er de godt voksne, i alderen 67-79 år. Blant dem er andelen bare 6 prosent. Ser vi på befolkningen som helhet, altså uansett om de har regelmessige fritidsaktiviteter eller ikke, er det 4 prosent som ikke har regelmessige fritidsaktiviteter på grunn av økonomiske årsaker.

Tabell 6.2. Andelen som ikke har regelmessige fritidsaktiviteter av økonomiske årsaker, alle og etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Alle	16-24 år	25-44 år	45-66 år	67-79 år	Antall svar
Hele befolkningen	4	4	5	2	2	5 915
Har ikke regelmessige fritidsaktiviteter .	12	23	18	7	6	1668

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

37 prosent av barna har fri hver dag

Barna i alder 6-15 år ble i 2013-undersøkelsen spurt om hvor ofte i løpet av en vanlig uke de har helt fri og godt med tid til å gjøre akkurat hva de vil, for eksempel slappe av, leke, høre på musikk, møte venner, finne på noe som de har lyst til å gjøre akkurat der og da. Tabell 6.3 viser at 37 prosent av 6-15-åringene har fri til å gjøre hva de vil hver dag. Dette synker med alderen og en større andel gutter enn jenter har fri hver dag. 12 prosent har fri en dag i uka eller sjeldnere. Dette øker da med alderen og gjelder en større andel jenter enn gutter.

Tabell 6.3. Hvor ofte helt fri. Alle, etter alder og kjønn. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Alle	6-8 år	9-12 år	13-15 år	Gutter	Jenter
Hver dag	37	53	34	25	41	33
Flere dager i uka	51	42	57	52	50	52
En dag i uka eller sjeldnere	12	5	9	23	9	15
Antall svar	926	252	374	300	460	466

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Mye trening gir lite fritid blant barn

Disse tallene kan ses i forhold til mange av barnas gjøremål. Her skal vi se dem i forhold til hvor ofte barna trener eller mosjonerer. Tabell 6.4 viser at blant de barna som aldri trener har 64 prosent tid til å gjøre akkurat hva de vil hver dag. Andelen synker nokså jevnt med hvor ofte de trener. Blant dem som trener omtrent daglig gjelder det 22 prosent. Kun 1 prosent av dem som aldri trener har slik fritid en dag i uka eller sjeldnere. Blant dem som trener omtrent daglig er denne andelen på 30 prosent. Disse tallene viser altså at mye trening har sin pris. Det betyr at barna i mindre grad har tid til å gjøre andre ting som de har lyst til.

Tabell 6.4. Hvor ofte helt fri etter hvor ofte man trener. Alder 6-15 år. 2013 prosent

	Aldri	Sjeldn. enn hver mnd	1-2 ganger i mnd	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Hver dag	64	46	46	45	39	23	22
Flere dager i uka	35	41	41	48	53	60	47
En dag i uka eller sjeldnere	1	13	13	7	7	17	30
Antall svar	77	36	32	163	252	258	94

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

6.2. Sammenhengen mellom medie-/kulturbruk og fysiske aktiviteter

Er det slik at aktiviteter på kulturområdet og fysisk aktivitet henger sammen, eller er det noen som er kulturelle og andre som er fysisk aktive med mosjon og idrett? I tabell 6.5 er antall ganger man bruker de ulike kulturtilbudene slått sammen. Og sett i forhold til hvor ofte de trener.

Mest kulturbruk blant de fysisk aktive

De som oppgir at de aldri trener hadde i 2013 vært på 11 kulturtilbud siste 12 måneder. Dette øker jevnt med treningsgrad og de som trener 3-4 ganger i uka eller mer har vært på 24 kulturtilbud. Dette gir holdepunkter for å si at de som er fysisk aktive og trener mye også er de som i størst grad bruker kulturtilbudene. Denne tendensen gjelder i stor grad for alle aldersgrupper, men i minst grad for de eldste.

Tabell 6.5. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder, alle og etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Aldri	Sjeldn. enn hver mnd	1-2 ganger i mnd	1 gang i uka	2 ganger i uka	3-4 ganger i uka	Omtrent daglig
Alle	11	15	17	18	21	24	24
16-24 år	16	17	20	18	28	29	31
25-44 år	18	18	19	20	23	25	30
45-66 år	7	12	14	17	19	23	21
67-79 år	6	10	14	17	14	18	16

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Tabell 6.6 viser det samme forholdet, men her er kulturbruken splittet opp i ulike tilbud og målestokken er andelen som har brukt de ulike tilbudene siste 12 måneder. Tallene viser at økt fysisk aktivitet er også knyttet til økt bruk av de ulike kulturtilbudene. Det gjelder de aller fleste kulturtilbudene. For eksempel er det 40 prosent av dem som aldri trener på fritiden som har vært på konsert siste 12 måneder. Blant de som trener 3-4 ganger i uka er andelen 67 prosent. For besøk på teater/musikal/revy er det tilsvarende forholdet 30 prosent mot 56 prosent. Tallene viser stort sett at de som trener 3-4 ganger i uka er de mest aktive kulturbrukerne, ikke de som trener omtrent daglig. Dette kan henge sammen med at det er aldersgruppen 67-79 år som er blant dem som i størst grad trener daglig (se tabell 2.3). Samtidig er det disse blant dem som i minst grad bruker kulturtilbudene totalt sett (se tabell 5.5).

Tabell 6.6. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2013. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Kon-sert	Kunst-utstilling	Museum	Kultur-festival	Idretts-arrangement	Antall svar
Aldri	45	25	30	5	3	40	14	20	19	27	297
Sjeldere enn hver mnd	61	34	34	6	5	50	22	25	24	35	261
1-2 g.r i mnd.	66	34	45	7	8	59	28	36	28	43	376
1 gang i uka	64	40	51	9	10	59	32	36	30	45	598
2 ganger i uka	72	42	56	10	11	62	37	41	32	49	1 351
3-4 g. i uka	74	47	56	10	12	67	38	40	32	57	1 781
Omtrent daglig	64	44	54	10	12	60	37	38	29	48	1 198

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

For barn betyr boklesing lite for hvor ofte man trener

Blant barn er det ikke så store forskjeller i verken antallet bøker man leser per år og timer TV-seing og PC-bruk per uke i forhold til hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritida (tabell 6.7). Derimot går det ganske klart fram at de som trener mye også går mye og ser på kulturtilbud. Mens de som aldri trener har vært på 21 kulturtilbud siste 12 måneder, er antallet kulturbesøk 38 for dem som trener 3-4 ganger i uka og 36 kulturbesøk for dem som trener omtrent daglig.

Tabell 6.7. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing og PC-bruk per uke og totalt antall kulturbesøk siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 6-15 år. 2013

	Antall bøker lest	Timer TV-seing og PC-bruk	Totalt antall kulturbesøk siste 12 mnd.	Antall svar
Aldri	31	20	21	77
Sjeldnere enn hver mnd	17	25	27	36
1-2 ganger i måneden	20	19	29	32
1 gang i uka	25	18	28	164
2 ganger i uka	36	21	28	254
3-4 g. i uka	31	23	38	263
Omtrent daglig	33	23	36	94

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

De barna som ikke driver med fysisk aktivitet bruker færrest kulturtilbud

Det er ikke noen helt klar tendens blant barn til at andelen som bruker ulike kulturtilbud øker med økende fysisk aktivitet. Likevel er det nokså klart at de som aldri er fysisk aktive på fritiden i mindre grad enn andre bruker ulike tilbud (se tabell 6.8). Den mest klare sammenhengen mellom kulturbruk og fysisk aktivitet gjelder idrettsarrangement. Mens 34 prosent av de som aldri er fysisk aktive på fritiden har vært og sett på et idrettsarrangement siste 12 måneder, er andelen 86 prosent blant dem som driver med fysiske aktiviteter omtrent ukentlig. Det er også en klar sammenheng for konsertbesøk.

Tabell 6.8. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater, Musikal, revy	Opera, operette	Ballett, danseforest.	Kon-sert	Kunst-utstilling	Museum	Kultur-festival	Idretts-arrangement	Tros-/livssyns-møte	Antall svar
Aldri	90	73	62	10	18	48	31	59	24	31	34	77
Sjeldere enn hver mnd ..	96	76	66	9	21	62	25	67	36	46	67	36
1-2 g.r i mnd.	94	68	73	6	24	62	44	63	19	50	49	32
1 g. i uka	94	82	74	7	25	62	36	72	29	62	58	164
2 g. i uka	97	83	72	9	30	67	45	72	27	76	55	254
3-4 g. i uka	99	79	76	9	29	65	40	70	33	85	60	263
Omtrent daglig	98	74	69	19	36	75	38	70	32	86	50	94

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

6.3. Sammenheng mellom mediebruk og kulturbruk

I SSBs mediebruksundersøkelser blir spørsmål om mediebruk stilt i forhold til en bestemt dag, for å få så eksakte svar som mulig (Vaage 2015). I Levekårsundersøkelsen 2007 og i 2013 ble spørsmål om mediebruk stilt mer generelt; hva man vanligvis gjør. Det gir mulighet til å se svarene i sammenheng med både bruken av kulturtilbud og fysiske aktiviteter på fritiden. Er det slik at disse aktivitetene henger

sammen, slik at de som er aktive på det ene feltet også er aktive på de andre? Eller er det slik at stor aktivitet på ett felt utelukker stor aktivitet på andre felter? Det er ikke her gjort noe forsøk på å se på komplekse virkningsforhold ved eventuelle bakenforliggende variable, men bare vise om ulike typer fritidsaktiviteter samvarierer eller ikke.

Barn bruker kulturtilbud like mye uansett tid til TV-seing

Tabell 6.9 viser at det blant barn er vanskelig å se noen klar sammenheng mellom tid brukt til TV-seing og kulturbruk, nesten uansett hva slags type kulturtilbud vi ser på. Uansett om barn ser lite eller mye på TV i løpet av en uke, er besøkesandelen på de ulike kulturtilbudene omtrent på samme nivå.

Tabell 6.9. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
0-6 timer	91	75	62	14	29	53	41	66	27	68	51	232
7-10 timer	98	78	78	7	30	69	39	72	32	67	54	198
11-14 timer	98	82	75	7	26	63	33	70	28	71	53	209
15-19 timer	96	83	74	12	28	72	48	77	29	75	65	168
20 timer el. Mer .	96	73	69	6	23	67	31	60	31	74	50	130

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Ingen klar sammenheng mellom PC-bruk og kulturbruk blant barn

Tabell 6.10 viser at det er vanskelig å finne noen tydelig sammenheng mellom hvor aktive barn er ved PC-skjermen i løpet av en uke og i hvilken grad de bruker kulturtilbud. Forskjellen i prosentandelen brukere av kulturtilbud blant de som bruker PC lite og mye er så liten at det ikke er grunnlag for å si at det er en tendens i en eller annen retning. Den mest nærliggende konklusjonen er at vi ikke kan se noen sammenheng mellom PC-bruk og kulturbruk blant barn.

Tabell 6.10. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
0-2 timer	91	81	70	11	24	48	35	64	30	59	48	207
3-5 timer	96	81	81	7	33	69	38	70	30	73	50	167
6-9 timer	95	78	74	9	29	71	43	73	27	73	59	157
10-19 timer	98	83	73	10	33	70	40	74	28	76	58	245
20 timer el mer ..	99	66	59	9	15	65	39	63	31	73	59	161

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Kulturbruksandelen lavest blant de barna som ikke leser bøker

I motsetning til PC-bruk er det en tydeligere sammenheng mellom det å lese bøker og å bruke kulturtilbudene. De som ikke har lest noen bøker siste 12 måneder har lavest brukerandel når det gjelder nesten samtlige kulturtilbud som er med i tabell 6.11. og brukerandelen øker nokså jevnt med antall bøker man har lest. Det er ingen grunn til å si at de barna som leser mange bøker i mindre grad enn andre bruker kulturtilbudene.

Tabell 6.11 Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2013. Prosent

	Kino	Folkebibliotek	Teater/musikal/revy	Opera/operette	Ballett/danseforest.	Konsert	Kunstutstilling	Museum	Kulturfestival	Idrettsarrangement	Tros-/livssynsmøte	Antall svar
0 bøker	92	61	69	11	22	53	28	56	30	62	51	148
1-3 bøker	95	72	67	8	23	62	35	59	23	70	53	182
4-9 bøker	96	79	72	6	25	67	34	75	28	77	58	183
10-15 bøker	99	86	77	12	34	68	41	72	33	79	58	143
16-30 bøker	97	89	68	12	34	59	46	74	29	69	56	110
31 bøker e. mer .	96	88	76	10	30	72	51	81	32	67	52	171

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013, Statistisk sentralbyrå

Referanser

Rørvik, Therese: Samordnet levekårsundersøkelse 2007 – Tverrsnitt. Tema: Boforhold. Dokumentasjonsrapport. Notater 2008/37. Statistisk sentralbyrå

Sandvik, Lene, Mathias Killengreen Revold: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014. Tema: Friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltakelse og sosialt nettverk. Dokumentasjonsrapport. Notater 2015/18. Statistisk sentralbyrå

Thorsen, Lotte Rustad, Mathias Killengreen Revold: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2013. Tema: Idretts- og kulturaktiviteter. Dokumentasjonsrapport. Notater 2014/7. Statistisk sentralbyrå

Vrålstad, Signe, Kjersti Stabell Wiggen, Lotte R. Thorsen: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2011 Tema: Friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltakelse og sosialt nettverk. Dokumentasjonsrapport. Notater 34/2012. Statistisk sentralbyrå

Vaage, Odd Frank: *Kultur- og fritidsaktiviteter*. Om idrett og friluftsliv, musikk, lesing og andre kulturaktiviteter. Statistiske analyser 38, Statistisk sentralbyrå 2000

Vaage, Odd Frank: *Trening, mosjon og friluftsliv*. Resultater fra Levekårsundersøkelsen 2001 og Tidsbruksundersøkelsen 2000. Rapport 2004/13, Statistisk sentralbyrå 2004

Vaage, Odd Frank: *Mosjon, friluftsliv og kulturaktiviteter*. Resultater fra Levekårsundersøkelsene fra 1997 til 2007. Rapport 2009/15, Statistisk sentralbyrå 2009

Vaage, Odd Frank: Norsk kulturbarometer 2012. Statistiske analyser 135, Statistisk sentralbyrå 2013

Vaage, Odd Frank: Norsk mediebarometer 2014. Statistiske analyser 143, Statistisk sentralbyrå 2015

Vedleggstabeller

Tabell v4.1. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på fottur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på fotturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. 16-79 år. 2014

	Fottur i skogen			Fotturer i fjellet			Fotturer i alt			Antall. svar
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	
Alle	80	44,1	55,0	57	10,2	18,0	83	54,3	65,2	7 094
Kjønn										
Menn	80	41,3	51,4	59	11,1	18,7	84	52,4	62,3	3 701
Kvinner	80	47,2	58,8	54	9,2	17,2	83	56,4	68,2	3 393
Alder										
16-19 år	79	27,4	34,7	65	7,9	12,1	84	35,3	42,1	468
20-24 år	83	35,9	43,3	66	11,5	17,3	87	47,3	54,6	494
25-34 år	83	38,8	47,0	63	10,1	15,9	87	48,9	56,4	982
35-44 år	85	44,7	52,4	62	10,8	17,3	88	55,4	62,8	1 239
45-54 år	84	52,6	62,7	59	12,2	20,6	87	64,8	74,6	1 362
55-66 år	80	49,4	61,8	51	10,3	20,3	83	59,8	72,3	1 511
67-79 år	65	43,2	66,7	35	6,9	19,5	67	50,1	75,2	1 038
Utdanning										
Grunnskole	69	36,3	52,4	45	7,8	17,5	73	44,1	60,8	1 456
Videregående skole	82	46,9	57,4	55	10,8	19,7	85	57,6	68,0	2 920
Universitet/høgskole kort	88	48,7	55,5	68	11,2	16,6	91	59,9	66,1	1 905
Universitet/høgskole lang	88	44,6	50,8	71	12,2	17,2	92	56,8	62,0	724
Bosted										
Tettbygd 100 000 el. flere	79	40,2	50,6	54	8,5	15,7	82	48,7	59,3	2 491
Tettbygd 20 000-99 000	80	45,9	57,3	56	10,1	18,2	84	56,1	66,6	926
Tettbygd under 20 000	79	43,3	54,5	58	10,3	17,7	83	53,5	64,5	2 213
Spredtbygd	83	51,4	61,8	59	13,0	22,0	86	64,4	75,1	1 443
Husholdsinntekt										
Under 350 tusen	72	40,6	56,6	47	8,8	18,6	75	49,4	65,9	1 372
350-549 tusen	76	42,9	56,5	49	9,7	19,7	79	52,6	66,6	1 544
550-699 tusen	80	42,2	53,1	56	8,8	15,9	84	51,1	61,1	1 303
700-899 tusen	87	48,5	55,4	64	11,2	17,3	90	59,7	66,2	1 553
900 tusen eller mer	89	47,2	53,1	70	13,1	18,6	92	60,3	65,4	1 322
Landsdel										
Oslo/Akershus	79	32,8	48,1	51	6,1	12,1	81	44,3	54,5	1 725
Hedmark/Oppland	78	49,4	63,6	56	10,4	18,5	80	59,8	74,7	526
Østlandet ellers	81	49,5	61,1	48	7,4	15,4	83	56,9	68,5	1 254
Agder/Rogaland	80	41,5	52,1	50	7,4	14,6	83	48,8	59,1	1 004
Vestlandet	82	48,4	58,8	70	17,7	25,2	88	66,1	75,5	1 228
Trøndelag	83	42,1	51,0	61	9,4	15,4	85	51,5	60,6	652
Nord-Norge	78	43,2	55,8	66	16,4	24,7	84	59,6	71,0	705

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.2. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på skitur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på skiturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014

	Skiturer i skogen			Skiturer i fjellet			Skiturer i alt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. Aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. Aktive
Alle	37	4,9	13,0	33	3,1	9,5	46	7,9	17,2
Kjønn									
Menn	40	5,9	14,8	35	3,5	9,9	49	9,4	19,2
Kvinner	34	3,7	10,8	30	2,6	8,9	43	6,4	14,7
Alder									
16-19 år	42	4,9	11,6	38	2,9	7,6	52	7,7	14,9
20-24 år	37	3,7	10,0	33	2,1	6,4	45	5,8	12,9
25-34 år	40	4,3	10,7	33	2,5	7,5	49	6,8	13,7
35-44 år	46	6,0	13,2	39	3,7	9,5	56	9,8	17,5
45-54 år	41	5,7	13,9	38	4,0	10,5	51	9,6	18,7
55-66 år	32	4,6	14,3	30	3,3	11,0	41	7,9	19,6
67-79 år	23	3,7	16,5	18	2,0	11,6	27	5,7	21,0
Utdanning									
Grunnskole	25	2,9	11,8	20	1,4	7,2	31	4,4	14,2
Videregående skole	34	4,4	12,9	30	2,9	9,7	43	7,2	16,9
Universitet/høgskole kort	49	6,5	13,2	44	4,2	9,6	61	10,7	17,7
Universitet/høgskole lang	58	8,4	14,4	55	6,0	11,0	70	14,4	20,5
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	37	5,0	13,4	35	3,5	10,0	48	8,5	17,8
Tettbygd 20 000-99 000	37	4,2	11,3	32	2,8	8,8	45	7,1	15,6
Tettbygd under 20 000	37	4,6	12,7	33	3,0	8,9	46	7,6	16,6
Spredtbygd	38	5,3	13,9	28	2,8	9,9	45	8,1	18,0
Husholdsinntekt									
Under 350 tusen	27	3,2	11,8	20	1,7	8,5	33	4,9	15,1
350-549 tusen	31	3,7	11,9	24	2,0	8,5	37	5,7	15,4
550-699 tusen	35	3,9	10,9	30	2,3	7,7	44	6,2	14,1
700-899 tusen	45	6,6	14,5	42	4,2	10,0	56	10,7	19,0
900 tusen eller mer	52	7,6	14,6	54	5,9	11,0	66	13,5	20,3
Landsdel									
Oslo/Akershus	45	5,8	13,0	35	3,4	9,7	52	9,2	17,7
Hedmark/Oppland	47	8,6	18,2	37	4,2	11,5	55	12,8	23,1
Østlandet ellers	35	4,2	12,1	29	2,6	9,1	42	6,8	16,2
Agder/Rogaland	27	2,4	8,7	30	2,6	8,5	40	4,9	12,4
Vestlandet	27	2,9	10,5	33	2,9	8,7	41	5,8	14,3
Trøndelag	45	7,2	15,9	38	3,6	9,3	52	10,7	20,8
Nord-Norge	41	5,7	14,0	27	2,8	10,6	46	8,5	18,7

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.3. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på tur med kano/kajakk/robåt og tur med motor- eller seilbåt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014

	Turer med kano/kajakk/robåt			Turer m. motor- eller seilbåt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	25	1,8	7,4	44	5,6	12,8
Kjønn						
Menn	28	2,3	8,4	49	6,8	14,1
Kvinner	21	1,3	6,1	39	4,3	11,0
Alder						
16-19 år	40	1,8	4,5	58	6,6	11,5
20-24 år	27	2,0	7,3	51	5,6	11,1
25-34 år	26	1,4	5,4	49	5,7	11,7
35-44 år	29	1,9	6,7	47	5,3	11,5
45-54 år	26	2,3	8,7	47	6,6	14,1
55-66 år	20	2,0	9,7	39	5,5	14,3
67-79 år	13	1,3	10,0	28	4,2	15,2
Utdanning						
Grunnskole	21	1,5	7,2	37	5,3	14,3
Videregående skole	24	2,1	8,5	43	5,8	13,6
Universitet/høgskole kort	27	1,7	6,3	51	5,5	10,9
Universitet/høgskole lang	33	2,2	6,6	50	5,9	11,8
Bosted						
Tettbygd 100 000 el. flere	23	1,6	7,2	44	5,3	12,0
Tettbygd 20 000-99 000	22	1,6	7,2	48	5,9	12,4
Tettbygd under 20 000	25	1,7	6,7	43	5,5	12,8
Spredtbygd	30	2,6	8,8	43	6,2	14,4
Husholdsinntekt						
Under 350 tusen	19	1,6	8,6	34	3,4	10,0
350-549 tusen	20	1,6	7,7	37	4,6	12,6
550-699 tusen	23	1,5	6,6	42	5,6	13,4
700-899 tusen	31	2,4	7,7	52	7,0	13,5
900 tusen eller mer	33	2,1	6,6	59	8,1	13,9
Landsdel						
Oslo/Akershus	22	1,4	6,1	43	4,4	10,3
Hedmark/Oppland	29	1,9	6,6	25	2,2	9,0
Østlandet ellers	22	1,5	6,7	47	6,7	14,4
Agder/Rogaland	25	1,7	6,6	50	7,1	14,2
Vestlandet	26	2,7	10,5	48	6,7	14,0
Trøndelag	30	1,8	6,2	39	4,7	12,0
Nord-Norge	24	2,1	9,0	44	5,9	13,4

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.4. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på bær- eller sopptur, fisketur og jakt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014

	Bær- eller soppturer			Fisketurer			På jakt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. Aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. Aktive
Alle	35	2,1	4,7	44	6,2	14,1	8	1,1	14,2
Kjønn									
Menn	30	1,7	4,7	54	9,2	16,9	13	2,0	15,3
Kvinner	40	2,5	4,8	34	3,1	9,3	2	0,2	7,9
Alder									
16-19 år	23	1,1	3,1	54	6,8	12,6	10	1,0	9,9
20-24 år	16	0,5	2,5	46	5,2	11,4	11	1,3	11,2
25-34 år	28	1,3	3,9	48	6,2	13,2	9	1,3	13,7
35-44 år	36	2,1	4,4	50	5,9	11,8	8	1,2	14,4
45-54 år	37	2,3	4,6	47	7,2	15,6	9	1,4	16,3
55-66 år	43	3,0	6,1	40	6,6	16,5	7	1,0	14,8
67-79 år	42	2,8	4,5	31	5,2	17,2	5	0,8	16,8
Utdanning									
Grunnskole	25	1,4	4,7	43	7,2	16,7	8	1,5	18,8
Videregående skole	35	2,3	5,3	47	7,2	15,5	9	1,4	14,5
Universitet/høgskole kort	43	2,4	4,3	44	4,4	10,2	6	0,6	10,1
Universitet/høgskole lang	42	2,3	4,0	41	4,0	9,7	9	0,7	8,5
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	30	1,7	4,7	38	4,4	11,7	4	0,3	8,5
Tettbygd 20 000-99 000	31	1,7	4,4	42	5,3	12,6	6	0,7	11,2
Tettbygd under 20 000	35	2,0	4,2	47	7,0	14,8	8	0,9	11,9
Spredtbygd	44	3,1	5,4	53	8,9	16,9	16	3,1	19,1
Husholdsinntekt									
Under 350 tusen	27	1,6	4,8	36	6,2	17,3	7	1,4	19,3
350-549 tusen	33	2,1	5,3	42	6,3	15,0	7	1,1	15,5
550-699 tusen	37	2,7	5,2	47	6,0	13,0	8	1,1	13,2
700-899 tusen	38	2,1	4,3	50	7,0	13,9	9	1,2	13,3
900 tusen eller mer	39	2,2	4,1	50	5,6	11,3	9	0,9	9,6
Landsdel									
Oslo/Akershus	32	1,8	4,8	33	3,5	10,4	5	0,5	9,7
Hedmark/Oppland	43	2,4	3,9	43	6,5	15,3	11	2,2	19,1
Østlandet ellers	35	2,4	5,1	40	5,4	13,4	8	1,1	14,8
Agder/Rogaland	27	1,2	4,0	46	6,2	13,4	8	0,8	10,2
Vestlandet	27	1,6	5,4	51	8,4	16,7	8	1,3	16,1
Trøndelag	46	2,8	4,3	51	7,1	13,8	11	2,1	19,3
Nord-Norge	50	3,5	4,6	60	9,8	16,3	12	1,4	11,7

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.5. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har badet i salt- eller ferskvann, vært på sykkeltur og spasertur siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014

	Bading			Sykkeltur			Spasertur		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	72	11,8	16,5	41	9,4	22,8	85	76,5	91,6
Kjønn									
Menn	74	11,4	15,6	43	10,8	25,3	83	65,7	80,9
Kvinner	71	12,3	17,6	39	7,8	20,0	88	87,8	102,0
Alder									
16-19 år	81	13,4	16,7	42	6,7	16,4	76	48,2	64,5
20-24 år	78	14,0	18,2	32	7,1	22,3	78	58,8	77,9
25-34 år	77	11,5	15,2	43	8,4	19,5	86	67,9	79,8
35-44 år	80	13,5	17,0	52	11,3	21,8	88	77,9	90,1
45-54 år	74	12,3	16,4	48	11,9	25,1	86	80,5	96,1
55-66 år	68	11,3	16,9	39	9,4	24,2	89	87,8	101,0
67-79 år	50	8,0	16,1	23	6,8	29,9	84	85,6	106,0
Utdanning									
Grunnskole	62	9,5	15,7	32	6,7	21,1	79	71,3	93,2
Videregående skole	72	11,8	16,6	40	9,4	23,7	86	78,3	92,9
Universitet/høgskole kort	81	13,6	17,0	49	12,0	24,8	90	78,9	89,6
Universitet/høgskole lang	84	14,3	17,1	56	10,2	18,2	90	79,8	89,0
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	77	13,5	17,7	41	10,0	24,7	85	75,9	91,3
Tettbygd 20 000-99 000	75	14,2	19,0	44	10,1	22,9	85	79,8	94,7
Tettbygd under 20 000	70	10,8	15,6	43	9,7	22,9	86	79,5	94,6
Spredtbygd	66	9,3	14,3	39	7,5	19,5	84	71,4	86,2
Husholdsinntekt									
Under 350 tusen	63	9,8	15,7	31	8,4	27,2	82	75,4	94,8
350-549 tusen	66	10,1	15,6	35	8,1	23,9	82	75,1	93,7
550-699 tusen	71	10,8	15,3	40	7,5	19,1	86	77,9	91,9
700-899 tusen	81	13,7	17,1	51	11,8	23,4	89	77,2	88,5
900 tusen eller mer	84	15,8	18,9	54	11,3	20,9	88	77,2	88,4
Landsdel									
Oslo/Akershus	78	14,2	18,4	43	8,8	20,5	84	75,4	91,4
Hedmark/Oppland	66	9,2	14,0	46	10,6	23,1	85	72,2	87,3
Østlandet ellers	79	15,1	19,2	43	9,5	21,9	85	81,7	98,3
Agder/Rogaland	73	12,6	17,6	41	11,0	27,5	87	72,8	86,3
Vestlandet	69	10,0	14,7	37	7,5	20,3	86	76,8	91,4
Trøndelag	68	8,7	12,8	41	9,8	23,7	86	71,5	84,3
Nord-Norge	59	7,3	12,5	37	10,0	27,4	85	81,9	97,6

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.6. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på ridetur i naturomgivelser, på tur med skøyter på islagt vann eller vassdrag og har kjørt i alpinanlegg siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014

	Riding			På skøyter			I alpinanlegg r		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
Alle	4	0,9	23,3	8	0,3	4,3	23	1,7	7,3
Kjønn									
Menn	3	0,3	10,0	8	0,4	4,8	28	2,2	7,7
Kvinner	5	1,6	30,4	8	0,3	3,7	19	1,2	6,5
Alder									
16-19 år	11	3,9	34,4	22	0,5	2,5	50	3,9	7,8
20-24 år	9	2,0	23,0	9	0,8	9,3	34	2,4	7,1
25-34 år	6	1,5	26,4	9	0,3	3,6	30	2,1	7,0
35-44 år	4	0,5	12,5	12	0,6	4,5	38	2,7	7,1
45-54 år	3	0,9	26,4	7	0,3	4,5	23	1,8	7,8
55-66 år	2	0,2	12,0	3	0,1	3,6	6	0,4	6,8
67-79 år	1	0,1	13,0	1	0,0	2,1	2	0,1	6,7
Utdanning									
Grunnskole	5	1,2	24,9	8	0,3	3,9	19	1,4	7,6
Videregående skole	4	0,8	22,3	7	0,3	5,2	21	1,5	7,2
Universitet/høgskole kort	4	1,1	26,1	10	0,4	3,7	29	2,1	7,1
Universitet/høgskole lang	3	0,4	13,9	8	0,3	3,8	35	2,6	7,4
Bosted									
Tettbygd 100 000 el. flere	4	0,5	13,0	7	0,4	5,1	26	1,9	7,3
Tettbygd 20 000-99 000	3	0,7	25,9	6	0,2	4,4	25	1,6	6,5
Tettbygd under 20 000	4	0,8	21,7	8	0,3	3,3	24	1,8	7,7
Spredtbygd	6	2,0	35,1	9	0,4	4,5	19	1,3	7,0
Husholdsinntekt									
Under 350 tusen	5	0,7	16,4	5	0,3	5,8	16	1,2	7,3
350-549 tusen	4	1,0	24,5	6	0,3	4,5	16	1,1	6,8
550-699 tusen	4	1,5	34,4	7	0,3	3,8	19	1,0	5,5
700-899 tusen	4	1,1	29,3	10	0,5	4,4	31	2,4	7,7
900 tusen eller mer	3	0,3	9,9	12	0,4	3,6	39	3,1	8,0
Landsdel									
Oslo/Akershus	4	0,5	12,7	5	0,2	4,3	28	2,0	7,4
Hedmark/Oppland	5	2,0	36,5	5	0,6	12,0	23	2,1	8,9
Østlandet ellers	4	0,9	22,5	5	0,1	3,1	22	1,4	6,4
Agder/Rogaland	3	1,0	30,4	12	0,4	3,0	23	1,6	6,7
Vestlandet	3	0,7	21,3	8	0,4	4,4	24	1,7	7,2
Trøndelag	5	1,1	20,9	12	0,5	4,4	18	1,4	7,9
Nord-Norge	4	1,3	33,6	11	0,5	4,4	20	1,5	7,5

Kilde: Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2014, Statistisk sentralbyrå

Tabell v4.7 Prosentandel som har vært på ulike fritidsturer siste 12 måneder, antall turer blant alle og bant de aktive. 16-74 år. 1970, 1974, 1982, 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014

	Fottur ¹			Skitur			Bær/sopptur		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	:	6,0	:	:	11,0	:	51	2,0	4,0
1974	64	13,0	20,0	51	8,0	16,0	54	2,0	4,0
1982	70	10,2	14,5	61	8,4	13,9	50	2,6	5,1
1997	80	31,3	39,2	45	6,3	13,8	48	2,3	4,8
2001	82	35,3	43,1	49	6,1	12,4	42	2,6	6,0
2004	82	39,5	47,9	50	6,9	13,9	38	2,1	4,9
2007	82	34,1	43,2	48	5,9	12,3	36	1,7	3,7
2011	85	59,0	70,3	50	9,3	18,6	37	2,3	5,1
2014	85	54,8	64,9	47	8,1	17,1	35	2,1	4,7

	Fisketur			Badning ute			Sykkeltur ²		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	:	10,0	:	56	9,0	16,0	:	:	:
1974	55	10,0	18,0	52	7,0	13,0	17	3,0	18,0
1982	49	5,6	11,4	70	14,6	21,1	35	6,6	18,8
1997	50	6,8	13,7	68	12,6	18,6	34	4,8	14,2
2001	48	7,6	15,6	71	9,9	13,9	43	10,5	13,9
2004	51	7,0	13,7	78	12,4	15,9	46	10,7	23,1
2007	45	4,7	10,4	69	8,8	12,8	45	10,0	22,2
2011	46	6,6	14,4	72	11,7	16,4	43	10,5	24,5
2014	45	6,3	14,1	74	12,0	16,5	42	9,5	22,7

	Motorbåt/seiltur			Tur med kano/kajakk/robåt			På jakt		
	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive	Andel aktive	Antall bl. alle	Antall bl. aktive
1970	36	4,0	11,0	30	3,0	10,0	6	1,0	17,0
1974	39	4,0	10,0	35	4,0	11,0	8	1,0	13,0
1982	45	4,9	10,8	31	2,6	8,6	9	0,8	9,7
1997	41	4,9	11,9	20	1,7	8,8	9	1,2	13,2
2001	36	4,9	13,7	14	1,0	6,6	10	1,7	17,3
2004	46	6,2	13,5	20	1,3	6,8	9	0,9	11,0
2007	41	4,2	10,3	19	1,2	6,2	9	1,1	11,7
2011	45	5,6	12,5	26	1,9	7,5	8	1,0	12,4
2014	45	5,7	12,8	25	1,9	7,4	8	1,2	14,2

¹Spørsmålene om fotturer inkluderer fra 1997 også kortere fotturer under 3 timer.

²Spørsmålene om sykkeltur er endret i 2001 og kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Kilde: Friluftundersøkelsene 1970 og 1974, Ferieundersøkelsen 1982 og Levekårsundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Figurregister

2.1. Gjennomsnittsalder for dem som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder i alderen 16-79 år. 2013.....	22
2.2. Andel som har deltatt i noen ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter alder 6-89 år. 2013. Prosent	28
2.3. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt, utdanning og fylkespar. Alder 16-79 år. 2013. Prosent.....	49
2.4. Utgifter i kr til trening/mosjon, etter kjønn i ulike aldersgrupper. Alder 16-79 år. 2013	52
2.5. Utgifter i tusen kroner til trening eller mosjon blant dem som driver med de ulike fysiske aktiviteter. 16-79 år. 2007 og 2013.....	53
4.1. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturer og turer på skøyter til sammen, etter kjønn, alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2014.....	67
5.1. Andelen som har vært på kino, idrettsarrangement, teater/musikal/revy, konsert og kulturfestival, etter alder. Alder 6-89 år. 2013. Prosent.	82

Tabellregister

1.1. Brutto utvalgsstørrelse, svarprosent og nettoutvalgsstørrelse i levekårsundersøkelsene blant voksne og barn i levekårsundersøkelsene i 1997, 2001, 2004, 2007, 2011, 2013 og 2014.....	8
1.2. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg.....	10
2.1. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013 ¹ . Prosent	12
2.2. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	13
2.3. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder. 16-79 år. 2001, 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	13
2.4. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter utdanning, husholdningsinntekt, bosted og fylkespar. 16-79 år. 2013. Prosent.....	14
2.5. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	15
2.6. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter alder, sentralitet, husholdningsinntekt og landsdel. 6-15 år. 2013. Prosent	16
2.7. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2013. Prosent.....	16
2.8. Mors treningshyppighet/egen treningshyppighet. 6-15 år. 2013. Prosent	17
2.9. Fars treningshyppighet/egen treningshyppighet. 6-15 år . 2013. Prosent.....	17
2.10. Antall leksetimer per uke og egen treningshyppighet. Alder 10-15 år. 2013. Prosent.....	17
2.11. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter siste 12 måneder blant dem som trener minst en gang i måneden 1997, 2001, 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent	18
2.12. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2007 og 2013. Alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. Prosent	20
2.13. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder 2007 og 2013. Etter alder. Alder 16-79 år. Prosent	20
2.14. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, blant menn og kvinner i aldersgruppen 16-19 og 20-24 år. 2007 og 2013. Prosent	21
2.15. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter bosted. 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent.....	22
2.16. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter utdanning. Alder 16-79 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	23
2.17. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder og utdanning. Alder 16-79 år. 2013. Prosent	23
2.18. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013. Prosent	24
2.19. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2013. Prosent.....	25
2.20. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter fylkespar. Alder 16-79 år. 2013. Prosent.....	25
2.21. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder i 2004, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	26
2.22. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter alder. 2004, 2007 og 2013. Alder 6-15 år. Prosent.....	27
2.23. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	29
2.24. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter landsdel. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	29
2.25. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent	30
2.26. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	30
2.27. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 16-79 år. 2004, 2007 og 2013	31
2.28. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013.....	32
2.29. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013.....	33
2.30. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, blant de aktive, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013.....	33
2.31. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. 16-79 år. 2013	34
2.32. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter utdanning. 16-79 år. 2013	35

2.33. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2013.....	35
2.34. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter bosted. 16-79 år. 2013.....	36
2.35. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2013.....	37
2.36. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og blant dem som har deltatt i aktivitetene. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.....	38
2.37. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle og aktive, etter kjønn. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.....	38
2.38. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alle. Alder 6-15 år. 2007 og 2013.....	39
2.39. Antall ganger de aktive har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2007 og 2013.....	40
2.40. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter bostedets sentralitet. Alle og aktive. Alder 6-15 år. 2013.....	41
2.41. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter foreldres utdanning. Alle. Alder 6-15 år. 2013.....	41
2.42. Antall ganger man har deltatt i ulike typer fysisk aktivitet på fritiden siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alle i alder 6-15 år. 2013.....	42
2.43. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere, alle og etter kjønn og alder. Alder 80-89 år. 2013. Prosent.....	43
2.44. Andel som har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden de siste 12 måneder, alle og etter kjønn og alder. Alder 80-89 år. 2013. Prosent.....	43
2.44. Antall ganger man har deltatt i ulike aktiviteter siste 12 måneder, alle, etter kjønn og alder. 80-89 år. 2013.....	44
2.46. Hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden for å trene eller mosjonere etter fødelandsgruppe og kjønn. 16-54 år. 2013. Prosent.....	45
2.47. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter på fritiden for å trene eller mosjonere siste 12 måneder i ulike fødelandsgrupper. Alder 16-54 år. 2013. Prosent.....	46
2.48. Andel som har deltatt ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder for å trene eller mosjonere, i ulike fødelandsgrupper etter kjønn. 2013. Alder 16-54 år. Prosent.....	46
2.49. Antall ganger man har deltatt i ulike fysiske aktiviteter på fritiden siste 12 måneder for å trene eller mosjonere, i ulike fødelandsgrupper. 2013. Alder 16-54 år. Prosent.....	47
2.50. Antall typer fysisk aktivitet man har deltatt i siste 12 måneder, blant alle og etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2013.....	47
2.51. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013.....	48
2.52. Antall typer fysisk aktivitet på fritiden man har deltatt i siste 12 måneder, etter bostedsstrøk og landsdel. Alder 16-79 år. 2013.....	48
2.53. Andel som har trent i treningsstudio eller helsesenter siste 12 måneder, 2001 ¹ , 2004, 2007 og 2013. Alder 16-79 år. Prosent.....	49
2.54. Antall ganger vært på joggetur, syklet og skitur blant dem som har trent på treningsstudio siste 12 måneder og dem som ikke har det. Alder 16-79 år. 2013.....	50
2.55. Utgifter i kr til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, blant dem som trener minst en gang i måneden og blant dem som har slike utgifter i løpet av et år. Alder 16-79 år. 2004, 2007 og 2013.....	51
2.56. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder, blant alle, dem som trener minst en gang i måneden og dem som har hatt utgifter, etter ulike bakgrunnsvariabler, alder 16-79 år. 2013. Norske kroner.....	51
2.57. Utgifter til trening/mosjon siste 12 måneder i forhold til hvor mye man trener, kjønn og alder. Alder 16-79 år. 2013. Norske kroner.....	53
2.58. Nominelle utgifter i kr til trening blant dem som trener minst en gang i måneden, alle og etter kjønn, alder, sentralitet, husholdsinntekt i kvartiler og landsdel. 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.....	54
2.59. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	55
2.60. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter alder. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	55
2.61. Tilgang til og hvor ofte man bruker noen ulike fritidstilbud i nærmiljøet etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	56
3.1. Andelen som er medlem i idrettslag, etter kjønn og alder. 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	56
3.2. Andelen medlemmer i idrettslag som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive i 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	57
3.3. Andelen som er medlem i idrettslag, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2014 Prosent.....	57
3.4. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag. Alder 16-79 år. 1997, 2001 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	58
3.5. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent.....	59

3.6. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent	59
3.7. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, alle og etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent	60
3.8. Andel av dem som deltar regelmessig i ulike fysiske aktiviteter som hovedsakelig deltar gjennom idrettslag, etter alder og husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	60
4.1. Antall ganger i noen ulike friluftaktiviteter siste 12 måneder i 1970, 1997 og 2001, 2004, 2007, 2011 ¹ og 2014. 16-74 år. Prosent	61
4.2. Prosentandel som har vært med på ulike friluftaktiviteter etter kjønn, alder 16-74 år. 1970-2014.....	62
4.3. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014 Prosent.....	63
4.4. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	63
4.5. Andel som har vært på bærtur og sopptur siste 12 måneder, alle og etter kjønn. Alder 16-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	64
4.6. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 16-44 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	64
4.7. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 45-79 år. 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	65
4.8. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter yrkesstatus. Alder 16-79 år. 2014. Prosent..	66
4.9. Antall ganger deltatt på spaserturer, fotturer, skiturer, sykkelturner og turer på skøyter til sammen, etter husholdningsinntekt og bostedsstrøk. Alder 16-79 år. 2014.	67
4.10. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	68
4.11. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter yrkesstatus. 16-79 år. 2014.....	68
4.12. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 1997, 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	69
4.13. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	69
4.14. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter alder. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	70
4.15. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter sentralitet. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013. Prosent.....	70
4.16. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter husholdningsinntekt. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	71
4.17. Andel som har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter foreldres utdanning. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	71
4.18. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alder 6-15 år. 1997, 2004, 2007 og 2013	72
4.19. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder etter kjønn. Alder 6-15 år. 2004, 2007 og 2013.	72
4.20. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alle, kjønn og alder. 80-89 år. 2014. Prosent	73
4.21. Antall turer i gjennomsnitt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, alle og etter kjønn og alder. 80-89 år. 2014...	73
4.22. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe, alder 16-54 år. 2014. Prosent.....	74
4.23. Andel som har deltatt i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe og kjønn, alder 16-54 år. 2014. Prosent.....	75
4.24. Antall turer i ulike friluftslivsaktiviteter siste 12 måneder, etter fødelandsgruppe, alder 16-54 år. 2014. Prosent.....	75
4.25. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1991, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	76
4.26. Andelen medlemmer i friluftslivsorganisasjoner som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007 og 2011. Prosent	76
4.27. Andelen som er medlem i friluftslivsorganisasjoner, andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2014. Prosent.....	77
5.1. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall besøk blant alle og blant besøkende 1997, 2007og 2013. 16-79 år.	78
5.2. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2013. Prosent.....	79
5.3. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter fylkespar. 16-79 år. 2013. Prosent.....	79
5.4. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter utdanning og husholdningsinntekt. 16-79 år. 2013. Prosent.....	80

5.5. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 16-79 år. 2013. Prosent.....	80
5.6. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, alle og etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent	81
5.7. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter alder. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent	81
5.8. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2013. Prosent	82
5.9. Andel som har brukt ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2013. Prosent	83
5.10. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, alle og etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent.....	84
5.11. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter alder. 6-15 år. 2007 og 2013.....	84
5.12. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter foreldres utdanning og husholdningsinntekt før skatt. 6-15 år. 2013. Prosent.....	85
5.13. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder, etter landsdel og bostedets sentralitet. 6-15 år. 2013. Prosent.....	85
5.14. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent	86
5.15. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013. Prosent.....	86
5.16. Andel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter utdanning og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år. 2013. Prosent.....	86
5.17. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter kjønn og alder. 6-15 år. 2007 og 2013.....	87
5.18. Antall bøker lest siste 12 måneder og prosentandel som driver med ulike kulturaktiviteter på fritiden, etter foreldrenes utdanning, husholdningsinntekt før skatt, sentralitet og landsdel. 6-15 år. 2013.....	87
5.19. Andelen som er medlem i musikkforening osv., etter kjønn og alder. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014. Prosent.....	88
5.20. Andelen medlemmer i musikkforening osv. som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive. Alder 16-79 år. 1997, 2001, 2004, 2007 og 2011. Prosent	88
5.21. Andelen som er medlem i musikkforening osv., andelen av disse som er svært aktive medlemmer, noe aktive og forholdsvis passive, i ulike befolkningsgrupper. Alder 16-79 år. 2014. Prosent	88
5.22. Prosentandel brukere og timer brukt på alle typer spill per uke, alle og etter kjønn. 16-79 år. 2007 og 2013.	89
5.23. Tid brukt på alle typer spill per uke, etter alder. 16-79 år. 2007 og 2013. Timer	89
5.24. Tid brukt på alle typer spill per uke, etter utdanning. 16-79 år. 2007 og 2013. Timer	89
5.25. Andel som har brukt tid på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Prosent	90
5.26. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter kjønn. 6-15 år. 2007 og 2013. Timer	90
5.27. Tid brukt på ulike medietyper på fritiden per uke, etter alder, foreldres utdanning, husholdningsinntekt, sentralitet og landsdel, 6-15 år. 2013. Timer	91
6.1. Andelen som har regelmessige fritidsaktiviteter som for eksempel å gå på kino, konsert eller lignende, trene eller delta i organisasjoner eller foreninger av noe slag, etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og husholdningsinntekt. Alder 16-79 år 2013. Prosent	92
6.2. Andelen som ikke har regelmessige fritidsaktiviteter av økonomiske årsaker, alle og etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent.....	92
6.3. Hvor ofte helt fri. Alle, etter alder og kjønn. Alder 6-15 år. 2013. Prosent	93
6.4. Hvor ofte helt fri etter hvor ofte man trener. Alder 6-15 år. 2013 prosent.....	93
6.5. Hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden, etter hvor mange ganger man har brukt ulike kulturtilbud totalt siste 12 måneder, alle og etter alder. Alder 16-79 år. 2013. Prosent	93
6.6. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 16-79 år. 2013. Prosent	94
6.7. Gjennomsnittlig antall bøker lest siste 12 måneder og gjennomsnittlig antall timer TV-seing og PC-bruk per uke og totalt antall kulturbesøk siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver med fysisk aktivitet på fritiden. Alder 6-15 år. 2013.....	94
6.8. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter hvor ofte man driver regelmessig med fysisk aktivitet. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	94
6.9. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer TV-seing per uke. Alder 6-15 år. 2013. Prosent.....	95
6.10. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall timer PC-bruk i fritiden per uke. Alder 6-15 år. 2013. Prosent	95
6.11. Andel som har vært på ulike typer kulturtilbud siste 12 måneder, etter antall bøker lest siste 12 måneder. Alder 6-15 år. 2013. Prosent	95

v4.1. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på fottur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på fotturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. 16-79 år. 2014	97
v4.2. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på skitur siste 12 måneder i skogen, i fjellet og på skiturer i alt og gjennomsnittlig antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014.....	98
v4.3. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på tur med kano/kajakk/robåt og tur med motor- eller seilbåt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014	99
v4.4. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på bær- eller sopptur, fisketur og jakt siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014	100
v4.5. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har badet i salt- eller ferskvann, vært på sykkeltur og spasertur siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014	101
v4.6. Prosentandel i ulike befolkningsgrupper som har vært på ridetur i naturomgivelser, på tur med skøyter på islagt vann eller vassdrag og har kjørt i alpinanlegg siste 12 måneder og antall turer blant alle i hver gruppe og blant de aktive i gruppen. Alder 16-79 år. 2014	102
v4.7 Prosentandel som har vært på ulike fritidsturer siste 12 måneder, antall turer blant alle og blant de aktive. 16-74 år. 1970, 1974, 1982, 1997, 2001, 2004, 2007, 2011 og 2014	103

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9160-9 (trykt)
ISBN 978-82-537-9161-6 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-9160-9

9 788253 791609

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

